Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2190

[Total No. of Pages : 3

[5805]-101
M.Com. (Part - I)
MANAGEMENT ACCOUNTING
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (101)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Use of calculator is allowed.*

Q1) Define the term 'Marginal Costing'. Explain the advantages and disadvantages of Marginal Costing. **[15]**

OR

From the following budgeted figures prepare a Cash Budget in respect of three months to June 30, 2021. **[15]**

Month	Sales Rs.	Materials Rs.	Wages Rs.	Overheads Rs.
January	60,000	40,000	11,000	6,200
February	56,000	48,000	11,600	6,600
March	64,000	50,000	12,000	6,800
April	80,000	56,000	12,400	7,200
May	84,000	62,000	13,000	8,600
June	76,000	50,000	14,000	8,000

Additional information :

1) Expected Cash balance on 1st April, 2021 Rs. 20,000.
2) Materials and overheads are to be paid during the month following the month of supply.
3) Wages are to be paid during the month in which they are incurred.

P.T.O.

munotes.in

4) All sales are on credit basis.

5) The terms of credits are payment by the end of the month following the month of sales: Half of credit sales are paid when due the other half to be paid within the month following actual sales.

6) 5% sales commission is to be paid within in the month following sales.

7) Preference Dividends for Rs. 30,000 is to be paid on 1st May.

8) Share call money of Rs. 25,000 is due on 1st April and 1st June.

9) Plant and machinery worth Rs. 10,000 is to be installed in the month of January and the payment is to be made in the month of June.

Q2) Define the term 'Working Capital'. Explain the factors to be considered while determining working capital. **[15]**

OR

You are given the following data for the year 2021 for a factory.

Output : 40,000 units

Fixed expenses : Rs. 2,00,000

Variable cost per unit : Rs. 10

Setting price per unit : Rs. 20

How many units must be produced and sold in the year 2022, if it is anticipated that selling price would be reduced by 10%, variable cost would be Rs. 12 per unit, and fixed cost will increase by 10%? The factory would like to make a profit in 2022 equal to that of the profile in 2021. **[15]**

Q3) What do you mean by Management Accounting? Distinguish between Management Accounting and Cost Accounting. **[15]**

OR

munotes.in

Calculate the amount of working capital requirement for RCC Ltd. From the following information:

	Rs.(Per Unit)
Raw materials	160
Direct labour	60
Overheads	120
Total cost	340
Profit	60
Selling price	400

Raw materials are held in stock on an average for one month. Materials are in process on an average for half-a-month. Finished goods are in stock on an average for one month. Credit allowed by suppliers is one month and credit allowed to debtors is two months. Time lag in payment of wages is 1½ weeks. Time lag in payment of overhead expenses is one month. One fourth of the sales are made on cash basis.
Cash in hand and at the bank is expected to be Rs. 50,000; and expected level of production Cash in hand and at the bank is expected to be Rs. 50,000; and expected level of production amounts to 1,04,000 units for a year of 52 weeks.

You may assume that production is carried on evenly throughout the year and a time period of four weeks is equivalent to a month. **[15]**

Q4) Write Short Notes (Any Three) : **[15]**

a) Management Accounting as a decision making tool.

b) Cost - Volume Profit Analysis.

c) Budget Manual

d) Inventory Management.

e) Standardization of Accounting system.

f) Purchasing and leasing.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2191

[Total No. of Pages : 4

[5805]-102
M.Com. (Part - I) (Semester - I)
STRATEGIC MANAGEMENT (Compulsory)
(2019 Pattern) (Regular) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Answer any three questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks with the most appropriate alternative (Any Six) : **[6]**

i) __________are the different course of action available for a business unit to pursue its objective at a given point of time.

a) Strategic Review

b) Strategic Evaluation

c) Strategic Alternatives

ii) __________of the following is NOT a major element of the Strategic Management Process.

a) Formulating Strategy

b) Implementing Strategy

c) Assigning Administrative tasks

iii) The primary focus of Strategic management is on ___________

a) Profit Maximization

b) Entire Organisation

c) Short term perspective

iv) _______ takes into consideration the limited natural resources.

a) Social Development

b) Sustainable Development

c) Economical Development

v) DMAIC is a methodology to improve the existing business process is a part of __________.

a) Six Sigma

b) Merger

c) Acquisition

vi) Strategy evaluation is necessary to test the__________ of strategies in achieving objectives.

a) Benefits

b) Effectiveness

c) Barriers

vii) __________ is a set of interlinked value creating activities performed by an organization.

a) Value Chain Analysis

b) Historical Analysis

c) Quantitative Analysis

viii) The fundamental purpose of the existence of any organization is described by its __________.

a) Policies

b) Mission

c) Strategies

Q2) Explain the various phases in Strategic Management Process. **[14]**

Q3) Define 'Strategic Planning' Explain stages involved in the Strategic Planning Process. **[14]**

Q4) What is Strategy Implementation? Explain key issues in Strategy Implementation. **[14]**

Q5) Explain the concept of 'Human Resource Strategy' and Logistic Strategy. **[14]**

Q6) Write short notes on (Any Two) : **[12]**

a) SWOT Analysis

b) Benchmarking

c) Corporate Restructuring

d) Need of Strategic Evaluation

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2191

[5805]-102
M.Com. (Part - I) (Semester - I)
STRATEGIC MANAGEMENT (Compulsory)
(2019 Pattern) (Regular) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) : **[6]**

i) एखाद्या व्यवसाय एककाला ध्येय निर्धारण करत असताना एका ठराविक वेळेस विविध कृती (course of action) उपलब्ध असतात त्याला .... असे म्हणतात.
   अ) व्यूहरचना पुनरावलोकन
   ब) व्यूहरचना मूल्यमापन
   क) व्यूहरचना पर्याय

ii) खालील पैकी .... धोरणात्मक व्यवस्थापन प्रक्रियेचा प्रमुख घटक नाही.
   अ) व्यूहरचना तयार करणे
   ब) व्यूहरचना अंमलबजावणी
   क) प्रशासकीय कामे सोपविणे

iii) .... व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापनाचे प्राथमिक लक्ष आहे.
   अ) महत्तम नफा
   ब) संपूर्ण संस्था
   क) अल्पकालीन दृष्टीकोन

iv) .... मध्ये मर्यादीत नैसर्गिक संसाधणांचा विचार केला जातो.
   अ) सामाजिक विकास
   ब) शाश्वत विकास
   क) आर्थिक विकास

munotes.in

v) डी एम ए आय सी (DMAIC) ही सध्याची व्यवसाय प्रक्रिया सुधारण्यासाठी एक पद्धत आहे जी .... चा एक भाग आहे.

अ) सिक्स सिग्मा

ब) एकत्रीकरण

क) संपादन

vi) उद्दीष्ट पुर्तीची .... तपासण्यासाठी व्यूहरचना मूल्यमापनाची गरज असते.

अ) फायदे

ब) परिणाम कारकता

क) अडथळे

vii) संस्थेद्वारे परस्पर जोडले जाणारे मूल्य निर्माण करणाऱ्या क्रियांचा संच म्हणजे .... होय.

अ) मूल्य साखळी विश्लेषण

ब) ऐतिहासिक विश्लेषण

क) संख्यात्मक विश्लेषण

viii) कोणत्याही संस्थेच्या अस्तित्वाचा मुलभूत हेतू .... द्वारे वर्णन केला जातो.

अ) धोरणे

ब) ध्येय

क) व्यूहरचना

प्रश्न 2) व्यूहरचना व्यवस्थापन प्रक्रियेतील विविध टप्प्यांचे स्पष्टीकरण करा. **[14]**

प्रश्न 3) 'व्यूहरचनात्मक नियोजनाची' व्याख्या द्या. व्यूहरचनात्मक नियोजन प्रक्रियेत समाविष्ट असलेल्या पायऱ्या विशद करा. **[14]**

प्रश्न 4) व्यूहरचनात्मक अंमलबजावणी म्हणजे काय? व्यूहरचनात्मक अंमलबजावणीतील महत्वाचे मुद्दे (Key Issues) स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) 'मनुष्यबळ संसाधन' व्यूहरचना आणि 'पुरवठा विषयक व्यूहरचना' (Logistic) या संकल्पना स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) स्वॉट विश्लेषण

ब) बेंचमार्किंग

क) कॉर्पोरेट पुनर्रचना

ड) व्यूहरचना मूल्यामापनाची गरज

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2192

[Total No. of Pages : 4

[5805]-103
M.Com. (Part - I)
ADVANCED ACCOUNTING AND TAXATION
103 - Group A : Advanced Accounting
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Paper-I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 is compulsory.*
2) *Attempt any Two Questions from the remaining.*
3) *Figure to the right indicate full marks.*
4) *Use of simple calculator is allowed.*

Q1) A. i) Fill in the blanks. **[5]**

1) According to_____ approach, the purpose of accounting is to provide information about relevant economic events.
   - a) Inductive Approach
   - b) Event Approach
   - c) Deductive Approach
   - d) Predictive Approach
2) IFRS stands for________.
   - a) International Financial Reporting Standards
   - b) International Finance Reporting Standards
   - c) International Financial Review Standards
   - d) Interim Financial Review Standards
3) _______are uniform rules for financial reporting.
   - a) Accounting Standards
   - b) Accounting Principles
   - c) Accounting Conservatisms
   - d) Accounting Elements
4) Net Assets method is also called as ______
   - a) Yield method
   - b) Fair value method
   - c) Intrinsic value method
   - d) Earning Capacity method
5) Profit earned after acquisition of Shares is treated as_______.
   - a) Capital profit
   - b) Revenue Profit
   - c) General Profit
   - d) Gross Profit

P.T.O.

munotes.in

ii) State whether the following statements are True or False. **[5]**

1) According to convention of conservatism concept the inventory is valued at cost price or market price whichever is less.
2) The consistency concept implies that the business will not continue for a fairly long time to come.
3) The time interval between the date of acquisition of shares in subsidiary company and date of balance sheet of holding company is known as post acquisition period.
4) Preparation of consolidated statement as per AS 21 is Mandatory for listed Companies.
5) Liquidation is the legal procedure by which a company comes to and end.

iii) Match the following pairs. **[5]**

	Group A		Group B
a)	GAAP	1)	Pre-acquisition profit
b)	Rules of Financial Reporting	2)	Generally Accepted Accounting principles
c)	Net Asset Method	3)	Deficiency Account
d)	List H	4)	Valuation of shares
e)	Profit earned before acquisition	5)	Accounting Standards

B) Write short notes (any Three) **[15]**

a) Role of accounting theory.
b) Generally Accepted Accounting Principles.
c) Professional Development of Accounting in India.
d) Accounting Environment.
e) Methods of Valuation of Goodwill

Q2) P Ltd is a holding company and Q. Ltd and R Ltd are subsidiaries of P Ltd. Their Balance Sheets as on 31st March 2022 are given below. **[15]**

Liabilities	P.Ltd Rs.	Q.Ltd Rs.	R.Ltd Rs.	Assets	P.Ltd Rs.	Q.Ltd Rs.	R.Ltd Rs.
Share Capital	2,00,000	2,00,000	1,20,000	Fixed Assets	40,000	1,20,000	86,000
Reserves	96,000	20,000	18,000	Investments			
Profit & loss A/c	32,000	24,000	18,000	Shares in Q Ltd.	1,90,000	-	-
R Ltd. Balance	6,000	-	-	Shares in R Ltd.	26,000	1,06,000	-

munotes.in

Sundry creditors	14,000	10,000	-	Stock in Trade	24,000	-	-
P Ltd. Balance	-	14,000	-	Q Ltd. Balance	16,000	-	-
				Sundry Debtors	52,000	42,000	64,000
				P Ltd. Balance	-	-	6,000
	3,48,000	2,68,000	1,56,000		3,48,000	2,68,000	1,56,000

The following particulars are given:

1) The share capital of all companies is divided into shares of Rs. 10 each.
2) P Ltd. held 16,000 shares of Q Ltd. and 2,000 Shares of Rs. Ltd.
3) Q Ltd. held 8,000 shares of R Ltd.
4) All these investments were made on 30th September 2021.
5) On 1st April 2021 the position was shown below.

	Q Ltd. Rs.	R Ltd. .Rs.
Reserves	16,000	15,000
Profit and Loss A/c	8,000	6,000
Creditors	10,000	2,000
Fixed Assets	1,20,000	86,000
Stock in Trade	8,000	71,000
Sundry Debtors	96,000	66,000

You are required to prepare consolidated balance sheet of the group as on 31st March 2022.

Q3) Badluck Co. Ltd., went into voluntary liquidation on 31st March 2022. The following information was extracted from its books on that date. **[15]**

Balance Sheet as on 31st March 2022

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capital		Buildings	37,500
12,500 Equity Shares		Plant & Machinery	52,500
of Rs. 10 each	1,25,000	Stock-in-trade	23,750
Debentures (Secured by		Book Debts 18,750	
a floating charge)	50,000	Less-Provision 2,500	16,250
Bank over draft	7,500	Calls in arrears	25,000
Creditors	10,000	Cash in hand	2,500
		Profit & Loss A/c	35,000
	1,92,500		1,92,500

munotes.in

1) Plant & Machinery and Building are valued at Rs. 37,500 and Rs. 30,000 respectively.
2) On realization losses of Rs. 3,750 are expected on stock.
3) Book debts will realize Rs. 17,500.
4) Calls in Arrears are expected to realize 90%.
5) Bank overdraft is secured against Buildings.
6) Preferential creditors for taxes and wages are Rs. 1,500 and Miscellaneous expenses outstanding Rs. 500.

Prepare a statement of Affairs of the company.

Q4) Following is the Balance Sheet and necessary information of SK Ltd. for the year ended 31st March 2022. **[15]**

Balance Sheet as on 31st March 2022

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital :		Goodwill	10,000
500 Equity Shares of		Land & Buildings	25,000
Rs. 100 each fully paid	50,000	Plant & Machinery	
Bank overdraft	10,000	at cost	25,000
Sundry Creditors	20,000	Stock in trade	20,000
Provision for Taxation	12,500	Book debts less	
Profit & Loss		provision for bad debts	30,000
Appropriation A/c	17,500		
	1,10,000		1,10,000

1) The company commenced into the operation in 2018 with a paid up capital of Rs. 50,000.
2) Profits earned before providing for taxation have been:

2018	Rs. 22,500
2019	Rs. 23,750
2020	Rs. 26,250
2021	Rs. 20,000
2022	Rs. 27,500

3) Assume that Income tax @ 50% has been payable on these profits.
4) Dividends have been distributed from the profits of the first three years @ 10% and for those of the next years @ 15% on the Paid up Capital.

Compute the value of Goodwill by the Capitalization method.

❖ ❖ ❖

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3013

[Total No. of Pages : 4

[5805]-104
M.Com. (Semester - I)
INCOME TAX
104 : Advanced Accounting and Taxation (Group - A)
(2019 Pattern) (Semester - I) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***First question is compulsory.***
2) ***Solve any 2 questions out of question 2. 3 & 4.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***
4) ***Read all the questions very carefully before attempting the same.***
5) ***Use of calculator is allowed.***

munotes.in

Q1) a) Fill in the blanks : **[5]**

i) The term assessee is defined under following section ______.

(Section 2(7), Section 2(25), Section 2(31)

ii) Foreign company is chargeable to tax at following rate

(25%, 30%, 40%)

iii) Repayment of interest of educational loan is deductible under following section

(80DD, 80D. 80E)

iv) Maximum deduction under section 80TTA is ______.

(Rs. l5,000, Rs. 10.000, NIL)

v) Deduction on purchase on new house in case of' long term capital gain is permissible under following section _________.

(Section 54A, Section 54B, Section 54)

b) State whether following statement are true or false : **[5]**

i) Standard deduction under section 16(i) for PY 2021-22 is Rs. 40,000

ii) Salary is taxable on accrued basis only.

iii) An individual can treat 3 houses as self-occupied only.

iv) Indexation benefit is not available to long term capital assets.

v) Companies have to pay income tax on book profit.

P.T.O.

c) Match the following : **[5]**

i)	New tax regime	a)	Section 37
ii)	Entertainment allowance	b)	Section 24(b)
iii)	Interest on borrowed capital	c)	Section 115BAC
iv)	Rebate	d)	Section 16(ii)
v)	General deduction	e)	Section 87A

d) Write short notes (Any 3) : **[15]**

i) Exempt Income

ii) Procedure for determination of residential status for HUF

iii) Long term and Short term capital gain

iv) Interest on borrowed capital in case of self-occupied house property

v) MAT for company

Q2) Mr. Z, is Manager employed with P Ltd. Delhi since 1992. **[15]**

He has submitted the following particulars of his income for the financial year 2021 -22.

12) Basic salary 3,10,000

13) Dearness allowance Rs. 5,000/- per month (50% per month enters into retirement benefits)

14) Education allowance for two children Rs. 300 per month per child,

15) 1% commission on sales Rs. 20,000.

16) Entertainment allowance Rs. 1,000 per month.

17) He was given Mobile as gift worth Rs. 15,000 by his employer.

18) He resides in the Bungalow of the company. He pays rent Rs. 5,000 per month.

19) A watchman and a cook have been provided by the company who were paid Rs. 1,000 per month each.

20) He has been provided with motor car of 1 .8 liter engine capacity power for its official as well as personal use. Running and maintenance expenses are bore by the company.

21) The company as contributed Rs. 25,000 to his RPF. Interest credited to RPF was 13% p.a. amounted to Rs. 16,250.

22) Professional tax paid Rs. 2,500 paid by company.

Compute his Income from Salary for the Assessment Year 2022-23 assuming that he did not opt for new tax regime.

munotes.in

Q3) Mr. Pankaj submits the following information for the Assessment Year 2022-23 **[15]**

Particulars	House-I (Rs.)	House-I (Rs.)
Fair Rent	4,20,000	3,60,000
Municipal Valuation	4,10,000	3,80,000
Standard rent	3,40,000	4,20,000
Annual Rent	7,20,000	6,00,000
Vacant Period (No. of months)	2	4
Loss on account of vacancy	1,20,000	2,00,000
Municipal taxes paid	40,000	50,000
Repairs	5,000	5,000
Insurance	10,000	10,000
Interest on capital borrowed capital	2,20,000	80,000
Nature of occupation	Let out for residence	Let out for business

Determined his taxable income and tax liability of Pankaj for the Assessment Year 2022-23 assuming that he Deposit Rs. 70,000 in the Public Provident Fund Account and has received interest on saving account amounting Rs. 18,000. (Note he did not opt for new tax regime)

munotes.in

Q4) Profit & Loss A/c for the year ended on 31-3-2022 of Z is as follows : **[15]**

Particulars	Amount (Rs.)	Particulars	Amount (Rs.)
To Salaries and bonus	1,50,000	By Gross profit	10,00,000
To Office rent	30,000	By Interest on Govt. securities	15,000
To War risk insurance	10,000	To Profit on sale of listed shares	20,000
To Postage and stationery	10,000		
To Office expenses	20,000		
To General charges	40,000		
To Reserve for depreciation	32,000		
To Income tax paid	50,000		
To Provision for Income Tax	60,000		
Net Profit	6,33,000		
Total	10,35,000		10,35,000

Other Information :

a) The general charges include Rs. 20,000 for advertising. Rs. 10,000 for charitable donations. Rs. 5,000 for charity and Rs. 5,000 for miscellaneous repairs.

b) The amount of depreciation admissible under the Income Tax Act is Rs. 24,000.

Compute the Income from business of Mr. Z for the A.Y. 2022-23 assuming that he did not opt for presumptive taxation scheme.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2193

[Total No. of Pages : 4

[5805]-105

M.Com. (Part - I)

105-Group - B : INFORMATION SYSTEM & E-COMMERCE PRACTICES

Commercial laws and practices

(2019 Credit Pattern) (Semester - I)

Time :3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No.6 are compulsory.***
2) ***Attempt any three questions from question No. 2 to questions No. 05.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks with suitable choice. (Any 6) **[6]**

a) Summary transaction, data, high volume data and simple models are information inputs characteristics of

i) Decision Support system

ii) Management information system

iii) Both (i) & (ii)

b) Which of the following is one of the components of information system?

i) Hardware ii) Software iii) Both (i) and (ii)

c) Which of the following is a method of transferring money from one person's account to another?

i) Electronic Cheque ii) Credit Card iii) E-transfer

d) Which of these is an example of a B2C transaction?

i) Consumer buys computer from Lenovo

ii) Lenovo buys computer from Dell

iii) Both (i) & (ii)

e) The sequence of a typical manufacturing supply chain is

i) Storage-Supplier-Manufacturing-Storage-distributor-retailer-customer

ii) Supplier-Storage-Manufacturing-Storage-distributor-retailer-customer.

iii) Supplier-Storage-Manufacturing-distributor-Storage-retailer-customer

f) The first page that you normally view at a website is its________

i) Home page ii) Master page iii) First page

g) This is one of the type of a system

i) Transaction processing system

ii) Conversion system

iii) Both (i) & (ii)

h) Following is the advantage of Extranet.

i) Flexibility

ii) Time consuming

iii) None of these

Q2) Define System. Explain in detail the elements and types of a system. **[14]**

Q3) State the meaning of E-Commerce. Explain in detail the benefits of E-Commerce to business and consumer. **[14]**

Q4) Define intranet. Explain in detail the advantages and disadvantages of Intranet. **[14]**

Q5) Explain in detail the supply Chain Management in relation to E-Commerce. **[14]**

Q6) Write short notes (Any two) **[12]**

a) General Model of a System.

b) G2B.

c) Extranet.

d) Electronic payment system.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2193

[5805]-105

M.Com. (Part - I)

105-Group - B : INFORMATION SYSTEM & E-COMMERCE PRACTICES

Commercial laws and practices

(2019 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्र.1) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) सारांश व्यवहार, डेटा, उच्च व्हॉल्यूम डेटा आणि साधी मॉडेल्स ही माहितीची वैशिष्ट्ये आहेत.

i) निर्णय समर्थन प्रणाली

ii) व्यवस्थापन माहिती प्रणाली

iii) दोन्ही (i) आणि (ii)

ब) पुढीलपैकी कोणता माहिती प्रणालीचा घटक आहे?

i) हार्डवेअर

ii) सॉफ्टवेअर

iii) दोन्ही (i) आणि (ii)

क) एखाद्याच्या खात्यातून दुसऱ्या व्यक्तीकडे पैसे हस्तांतरित करण्याची पुढीलपैकी कोणती पद्धत आहे?

i) इलेक्ट्रॉनिक धनादेश

ii) क्रेडिट कार्ड

iii) ई–हस्तांतरण

ड) बी 2 सी व्यवहाराचे पुढील पैकी कोणते उदाहरण आहे?

i) ग्राहक लेनोवो कडून संगणक घेतो

ii) लेनोवो डेल कडून संगणक घेते

iii) दोन्ही (i) आणि (ii)

इ) ठराविक उत्पादन पुरवठा साखळीचा क्रम आहे.

i) साठवणूक–पुरवठादार–उत्पादन–साठवणूक–वितरक–किरकोळ विक्रेता–ग्राहक

ii) पुरवठादार–साठवणूक–उत्पादन–साठवणूक–वितरक–किरकोळ विक्रेता–ग्राहक

iii) पुरवठादार–साठवणूक–उत्पादन–वितरक–साठवणूक–किरकोळ विक्रेता–ग्राहक

munotes.in

फ) सामान्यतः वेबसाइटवर आपण पाहत असलेले पहिले पृष्ठ आहे.

i) होम पेज

ii) मास्टर पेज

iii) फर्स्ट पेज

य) प्रणालीचा हा एक प्रकार आहे.

i) व्यवहार प्रक्रिया प्रणाली

ii) रूपांतरण प्रणाली

iii) दोन्ही (i) आणि (ii)

र) एक्सट्रानेटचा हा एक फायदा आहे.

i) लवचिकता

ii) वेळ खाऊ

iii) यापैकी नाही

प्र.2) प्रणालीची व्याख्या द्या. प्रणालीचे घटक आणि प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) ई-कॉमर्स चा अर्थ सांगा. ई-कॉमर्स चे व्यवसायाला आणि ग्राहकाला होणारे फायदे सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) इंट्रानेट ची व्याख्या द्या. इंट्रानेट चे फायदे आणि तोटे सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) ई-कॉमर्स संदर्भात पुरवठा साखळी व्यवस्थापन सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) प्रणालीची सामान्य प्रतिकृती

ब) जि 2 बी

क) एक्सट्रानेट

ड) इलेक्ट्रॉनिक देय प्रणाली

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2194

[Total No. of Pages : 4

[5805]-106
M.Com. (Part - I) (Semester - I)
INTELLECTUAL PROPERTY LAWS : PATENTS, TRADE MARKS, BIO-DIVERSITY
Commercial Law & Practices (Special Paper - II)
(2019 Pattern) (Group - B)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q.1 and Q.6 are compulsory.*
2) *From Q.No. 2, 3, 4, 5 solve any three.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) **Answer in 20 words (Any - Six) :** **[6]**

a) Define the term "Granting of Patent" as per 'IPR' Act.

b) Define "Package" as per "Trade Mark" Act.

c) What is Patent?

d) Define the term "Value added Products" as per Biodiversity Act.

e) Define "Exclusive Marketing Rights" as per 'IPR' Act.

f) Define "Assignee" as per Patent Act.

g) Define "Service" as per Trade Mark Act.

h) Define the term "Landrace" as per BDA.

Q2) Discuss in detail unfair practices in Intellectual Property Laws. **[14]**

Q3) Explain in details a complete procedure for obtaining patents under Patent Act, 1970 with it's amendments. **[14]**

Q4) What is 'Trade Mark'? What are the qualities of a good Trade Mark? Which Trade Marks can not be registered? **[14]**

P.T.O.

munotes.in

Q5) Explain the Regulations of Access to Biodiversity Act, under Biodiversity Act, 2002. **[14]**

Q6) **Write Short Notes (Any Three) :** **[12]**

a) Types of Intellectual Property.

b) Patent Agent.

c) Register of Trade Marks.

d) State Biodiversity Board.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2194 **[5805]-106**

M.Com. (Part - I) (Semester - I)
INTELLECTUAL PROPERTY LAWS : PATENTS, TRADE MARKS, BIO-DIVERSITY
Commercial Law & Practices (Special Paper - II)
(2019 Pattern) (Group - B)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्र. 1 व 6 सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *प्रश्न क्र. 2, 3, 4, 5 पैंकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.*
4) *संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) पुढील प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. (कोणतेही 6) **[6]**

अ) बौद्धिक संपदा कायद्यानुसार ''स्वामित्व प्रदान करणे'' ही संज्ञा स्पष्ट करा.

ब) व्यापारी चिन्ह कायद्यानुसार, ''बांधणी'' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

क) स्वामित्व म्हणजे काय?

ड) जैवविविध संपदा कायद्यानुसार, ''मुल्यवर्धित उत्पादने'' ही संज्ञा स्पष्ट करा.

इ) बौद्धिक संपदा कायद्यानुसार, ''विपणनाचे विशेष हक्क'' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

फ) स्वामित्व कायद्यानुसार, ''स्वीकृती देणारा'' ही संज्ञा स्पष्ट करा.

य) व्यापारी चिन्ह कायद्यानुसार, ''सेवा'' ही संज्ञा सांगा.

र) जैवविविध संपदा कायद्यानुसार, ''लँडरेस'' ही संज्ञा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) बौद्धिक संपदा कायद्याअंतर्गत होणारे गैरवापर पद्धती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) पेटंट कायद्याअंतर्गत पेटंट मिळविण्याची पूर्ण प्रक्रिया कायद्यातील सुधारणांसहित सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'व्यापारी चिन्ह' म्हणजे काय? चांगल्या व्यापार चिन्हांचे गुण कोणते? कोणत्या व्यापार चिन्हांची नोंदणी करता येत नाही? **[14]**

munotes.in

प्रश्न 5) जैवविविधता संपदा कायदा 2002 नुसार, जैवविविध संपदेचे संपादिकरणाचे नियम सांगा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही – तीन) **[12]**

अ) बौद्धिक संपदेचे प्रकार

ब) पेटंट अभिकर्ता

क) व्यापार चिन्हांची नोंदवही

ड) राज्य जैवविविधता मंडळ

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P3014

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 3

[5805] - 107
M.Com. (Part - I)
(107) : ADVANCED COST ACCOUNTING
(2019 Pattern) (Semester - I) (Group - C)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Define the Term 'Cost Accounting'. Explain the objectives of Cost Accounting. **[15]**

OR

The cost of turnover of a particular product is made up of the following cost as on 31st March, 2022.

	₹
Loading and Unloading on Materials Purchased	950
Productive Wages Payable	900
Materials used in factory	2,100
Sale of Scrap-Raw materials	750
Salary to Watch and Ward Staff	1,100
Materials Used in Office	600
Godown Rent	3,500
Materials Used in manufacturing-Direct	55,750
Labour required for Factory Supervision	1,800
Cost of Special Drawings	3,300
Expenses of Management	1,200
Materials Used in selling and distribution	1,500
Freight Inward	4,050
Delivery Van Running Expenses	1,000
Hire of Plant	1,700
Labour required in production-Direct	9,100
Office Supplies and Expenses	2,200
Materials Used in Primary Packing Office Supplies and Expenses	10,000

Assuming that all goods manufactured are sold, what should be the selling price to obtain a profit of 20% on Value of Turnover?

P.T.O.

munotes.in

Prepare a Cost-Sheet of Sham Ltd., Shirur Showing :

a) Direct material Cost

b) Prime Cost

c) Factory Cost

d) Cost of Production

e) Cost of Turnover

f) Selling Price

Q2) What is mean by Process Costing? State the features and principles of Process Costing. **[15]**

OR

A workman takes 9 hours to complete a job on daily wages and 6 hours on a scheme of payment by results. His day rate is 25 per hour. The prime cost materials used in the products amounted to 400 and the works overheads are recovered at 100% of the total direct wages.

Calculate the Works Cost of the product relating to Plazma Ltd., Pune under,

a) Piece Work Plan.

b) Rowan Premium Plan.

c) Halsey Premium Plan (50% sharing).

Q3) Define the term 'Overheads' Explain the methods of classification overheads.**[15]**

OR

The following expenses have been incurred in respect of a shop having four identical machines.

Rent and Taxes for the year	6,000
Power Consumed by the shop@0. 10 per unit	4,800
Annual Repairs for four machines	1,200 p.a.
Lighting for the shop for 12 months	500
Yearly Charges for Lubricants	160
Depreciation per machine for the year	600
Supervisor looking after four machines and is paid with a monthly salary	600
Hire Purchase Instalments for machines	6,300

(Including 300 for hire purchase interest)

Attendants: two attendants looking after four machines paid 60 per month; Each machine consumes 10 units of power per hour.

Calculate the Machine Hour Rate.

munotes.in

Q4) **Write Short Notes (Any 3) :** **[15]**

a) CAS 1 (Classification of Cost)

b) Labour Turnover

c) Cost centre and cost unit

d) Normal Loss

e) Material Requisition Note

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2195

[Total No. of Pages : 2

[5805]-108

M.Com. - I

ADVANCED COST ACCOUNTING & COST SYSTEM

108-Group-C:Costing Techniques and Responsibility Accounting

(2019 CBCS Pattern) Examinations (Semester - I) (Paper-II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicates full marks.*
3) *Use of simple calculator is allowed.*

Q1) Define Zero Base Budgeting. State its Advantages & Limitations. **[15]**

OR

Prepare a cash Budget of 'India Ltd'. for three months ended 30th June 2021 from the following information.

Month	Total sales	Total purchases	Wages	Overheads
January	80,000	45,000	20,000	5,000
February	80,000	40,000	18,000	6,000
March	75,000	42,000	22,000	6,000
April	90,000	50,000	24,000	7,000
May	85,000	45,000	20,000	6,000
June	80,000	35,000	18,000	5,000

Additional information:

a) 10% of purchases and 20% of sales are for cash.

b) The average collection period of the company is half a month.

c) The credit purchases are paid after one month.

d) Wages are paid off half monthly.

e) ₹ 500 are included in overheads are paid off on monthly basis.

f) Overheads are paid in the same month.

g) Opening cash balance is ₹ 15,000 and company decided to maintain it at the end of every month at the same amount, the excess of cash if any, be deposited into Fixed deposit Account.

P.T.O.

munotes.in

Q2) What is meant by standard costing? Distinguish between standard costing & Budgetory control. **[15]**

OR

Harison Electronics provides you the cost details regarding manufacture of certain products.

You are require to calculate:

a) Labour cost variance

b) Labour Rate variance

c) Labour Efficiency Variance

d) Idle time variance

and verify your results

Gross Direct Wages	₹ 3,000
Standard Hours produced	Hrs 1,600
Standard Rate per hour	₹ 1,50
Actual Hours paid	Hrs 1,500

(Out of which hours not worked due to abnormality are 50 hours)

Q3) What do you mean by uniform costing? State the objectives of uniform costing. Explain Advantages of uniform costing. **[15]**

OR

A company has two divisions and it wants to make additional investment in one of the two divisions. The relevant information about the divisions is given as follow.

Net profit on additional Investment.

Division 1 : ₹ 70,000 ; Division 2 : ₹ 85,000

Current ROI Division 1 : 15% Division 2 : 14%

Additional Investment : ₹ 5,00,000

The cost of capital is 12% . In which division should investment is made?

Q4) Write short notes on (any 3) **[15]**

a) Overhead Variance

b) Production Budget

c) Uniform cost Manual

d) Pre-reguisits of Inter-Firm comparison

e) Advantages of Responsibility Accounting

❖ ❖ ❖

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2196

[Total No. of Pages : 4

[5805]-109
M.Com.
CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
109-Group-D : Co-operative Movement in India
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Special Paper - I)

Time :3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and 6 are compulsory.*
2) *Attempt any 3 questions from question No. 2 to 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Choose the correct option for following question (any 6) **[6]**

a) The first cooperative society act was passed in India in the year

i) 1949 ii) 1902

iii) 1904 iv) 1919

b) The Head Office of NCDC is located at______

i) Calcutta ii) Delhi

iii) Chennai iv) Mumbai

c) Who is known as the father of cooperation in England.

i) Robert owen ii) Dr. William king

iii) C.R. Roy iv) Rochadale pioneers.

d) In the ____________ five year plan the All Inida Rural Credit review committee was setup.

i) Second ii) First

iii) Fourth iv) Third

e) The members of Cooperative Society have___________ liability

i) Unlimited ii) Joint

iii) Joint and several iv) Limited

munotes.in

f) SCB's Stands for

i) Soveite Co-operative Banks

ii) Scheduled Credit Banks

iii) State Cooperative Banks.

iv) Senior Credit Cooperative Banks.

g) Which of the following organisational structure is followed by cooperatives in India?

i) Decentralised structure ii) Centralised structure

iii) Federal structure iv) Unitary structure

h) The NABARD was established in________

i) July 1981 ii) June 1981

iii) June 1982 iv) July 1982

Q2) Discuss in brief the major amendments in maharashtra state cooperative societies act-1960 **[14]**

Q3) Comment on the problems faced by credit cooperatives after globlisation in India. **[14]**

Q4) Explain in detail the duties and responsibilities of Registra of Cooperative societies. **[14]**

Q5) Give a brief review of financial support of NABARD to cooperative societies. **[14]**

Q6) Write a short notes on (Any two) **[12]**

a) Members and their rights of cooperatives.

b) NCDC support to cooperatives.

c) Divisional level setup of cooperative departments.

d) Management of cooperative societies.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2196

5805]-109

M.Com

CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

109-Group-D : Co-operative Movement in India

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Special Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांचे अचूक पर्याय निवडा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) भारतामध्ये यावर्षी पहिला सहकारी संस्था कायदा संमत झाला.

i) 1949 ii) 1902

iii) 1904 iv) 1919

ब) NCDC चे मुख्यालय .... येथे आहे.

i) कलकत्ता ii) दिल्ली

iii) चेन्नई iv) मुंबई

क) इंग्लंडमध्ये सहकाराचे पितामह म्हणून कोण ओळखले जाते?

i) रॉबर्ट ओवेन ii) डॉ. विल्यम किंग

iii) सी. आर. रे iv) रॉश्डेल पायोनिअर

ड) अखिल भारतीय ग्रामीण पतआढावा समिती या पंचवार्षिक योजना काळात स्थापन करण्यात आली.

i) द्वितीय ii) प्रथम

iii) चतूर्थ iv) तृतीय

इ) सहकारी संस्थांच्या सभासदांची जबाबदारी .... असते.

i) अमर्यादित ii) संयुक्त

iii) संयुक्त आणि विविध iv) मर्यादित

फ) SCB's चे पुर्णरूप लिहा.

i) Soveite co-operative Banks

ii) Scheduled credit Banks

iii) State co-operative Banks

iv) Senior credit co-operative Banks

munotes.in

य) भारतातील सहकारी संस्था खालीलपैकी कोणत्या संघटनात्मक संरचनेचे पालन करतात.

i) विकेंद्रित संरचना ii) केंद्रित संरचना

iii) संघीय संरचना iv) एकक संरचना

र) नाबार्डची यावर्षी स्थापना झाली.

i) जुलै 1981 ii) जून 1981

iii) जून 1982 iv) जुलै 1982

प्र.2) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायदा–1960 मधील प्रमुख सुधारणांची थोडक्यात चर्चा करा. **[14]**

प्र.3) जागतिकीकरणानंतर भारतातील सहकारी संस्थांसमोरील समस्या यावर भाष्य करा. **[14]**

प्र.4) सहकारी संस्थांच्या निबंधकाची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) नाबार्डच्या सहकारी संस्थांना मिळणाऱ्या वित्तीय आधाराची थोडक्यात रूपरेखा द्या. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) सहकारी संस्थांचे सभासद व त्यांचे अधिकार.

ब) NCDC चा सहकाराला मिळणारा आधार.

क) सहकार विभागांची विभागीय रचना.

ड) सहकारी संस्थांचे व्यवस्थापन.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2197

[Total No. of Pages : 4

[5805]-110
M.Com.
CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
Rural Development
(2019 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question No.2 to Question No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6 out of 8) **[6]**

a) In India, the Rural Landless Employment Guarantee programme was started in _______

i) 1982 ii)1984

iii) 1999 iv)1981

b) The beneficiaries of micro finance business are not _______.

i) Land less labour ii) Marginal farmer

iii) Vendors in small market iv) Government Employee

c) National food for work programme launched on _______.

i) 20 Nov 2004 ii) 1 Dec 2005

iii) 14 Nov 2004 iv) 5 Oct 2007

d) National Rural Employment Guarantee Programme started in ______.

i) 2005 ii) 2006

iii) 2007 iv) 2008

e) Small farmer Development Agency has the function of _________

i) Selling consumer Good

ii) Marketing agricultural Produce

iii) Advancing long term loans

iv) None of these

P.T.O.

f) A farmer, which has land holding between zero to one hectare is known as ________.

i) Marginal farmer
ii) Small farmer
iii) Optimal farmer
iv) Old farmer

g) Employment Assurance scheme was launched on ________.

i) 31 August 2007
ii) 31 August 2009
iii) 31 August 2012
iv) 31 August 2006

h) The word sustainable Development came into existence in ______ year.

i) 1992
ii) 1978
iii) 1980
iv) 1987

Q2) Explain the need and importance of Rural Development in Maharashtra. **[14]**

Q3) Explain the role of government for rural Development in Maharastra. **[14]**

Q4) Explain the current Scenario of Rural Development of India. **[14]**

Q5) State the role of Management function for Rural Development. **[14]**

Q6) Write a short notes (Any 2 out of 4) **[12]**

a) Challenges of rural Development in India.

b) Programme for Rural Development in Maharashtra.

c) Central Government Programme for Rural Development.

d) Area Development Plan.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2197

[5805]-110
M.Com.
CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
Rural Development
(2019 Credit Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 या पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (8 पैकी कोणत्याही 6) **[6]**

अ) भारतात ग्रामीण भूमीहीन रोजगार कार्यक्रम .... मध्ये सुरू झाला.

i) 1982 ii) 1984

iii) 1999 iv) 1981

ब) वित्तपुरवठयाचे लाभार्थी .... हे नसतात.

i) भूमीहीन मजूर ii) सीमांत शेतकरी

iii) छोट्या बाजारातील विक्रेते iv) सरकारी नोकर

क) नॅशनल फुड वर्क कार्यक्रम .... रोजी सुरू झाला.

i) 20 नोव्हेंबर 2004 ii) 1 डिसेंबर 2005

iii) 14 नोव्हेंबर 2004 iv) 5 ऑक्टोबर 2007

ड) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कार्यक्रम .... मध्ये सुरू झाला.

i) 2005 ii) 2006

iii) 2007 iv) 2008

इ) लघू शेतकरी विकास एजेन्सीचे .... हे कार्य आहे.

i) ग्राहक वस्तूंची विक्री ii) शेतमालाचे विपणन

iii) दीर्घ मुदतीच्या कर्जाची प्रगती iv) यापैकी नाही

munotes.in

फ) ज्या शेतकऱ्याची जमीन 0 ते 1 हेक्टर दरम्यान असते त्या शेतकऱ्यांना .... म्हणून ओळखले जाते.

i) सीमांत शेतकरी ii) लहान शेतकरी

iii) पर्याप्त शेतकरी iv) जूना शेतकरी

य) रोजगार हमी योजना .... रोजी सुरू झाली.

i) 31 ऑगस्ट 2007 ii) 31 ऑगस्ट 2009

iii) 31 ऑगस्ट 2012 iv) 31 ऑगस्ट 2006

र) शाश्वत विकास हा शब्द सन .... मध्ये अस्तित्वात आला.

i) 1992 ii) 1978

iii) 1980 iv) 1987

प्र.2) महाराष्ट्रातील ग्रामीण विकासाची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) महाराष्ट्रातील ग्रामीण विकासातील सरकारची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) भारतातील ग्रामीण विकासाची सध्य:स्थिती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) व्यवस्थापन कार्याची ग्रामीण विकासातील भूमिका सांगा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (4 पैकी 2) **[12]**

अ) भारतातील ग्रामीण विकासासमोरील आव्हाने.

ब) महाराष्ट्रातील ग्रामीण विकासाचे कार्यक्रम.

क) केंद्रसरकारचे ग्रामीण विकासाचे कार्यक्रम.

ड) क्षेत्रिय विकास योजना.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2198

[Total No. of Pages : 4

[5805]-111

M.Com. (Part- I) (Semester - I)

BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

Organized Trades and Markets (Special Paper - I)

(2019 Pattern) (CBCS) (Group - E)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Q. 2 to Q.5 all carry equal marks.***
3) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks with appropriate alternatives given (any 6) :** **[6]**

i) Future markets were started at __________ by 1826.
   - a) U.S.A
   - b) U.K
   - c) Australia
   - d) India

ii) Bread and Milk are of __________ kind of products.
   - a) Speciality
   - b) Convenience
   - c) Demand
   - d) Unsought

iii) The National Co-operative consumers Federation was established during the __________ five year plan.
   - a) First
   - b) Second
   - c) Third
   - d) Fourth

iv) E-Commerce means __________.
   - a) Electronic Commerce
   - b) Emerging Commerce
   - c) Electrical Commerce
   - d) Environmental Commerce

v) e-Bay, Amazon. com are the examples related with __________.
   - a) B_2B
   - b) B_2C
   - c) C_2B
   - d) C_2C

vi) In __________ system, 'each works for all & all work for each'. this is a motto.
   - a) Capitalism
   - b) Socialism
   - c) Trade Unionism
   - d) Co-operative

P.T.O.

vii) The key customer market consists of ___________.

a) Government markets b) Business markets

c) Consumer markets d) All the above

viii) 'Many people want BMW, only few are able to buy' this is an example of ___________.

a) Need b) Want

c) Demand d) Status

Q2) Give the meaning of the term 'Bussiness'? Explain the advantages of Business and problems faced by Business. **[14]**

Q3) Give meaning of the term E-Commerce. Illustrate different Business Practices related to E-Commerce with examples. **[14]**

Q4) What do you mean by F.D.I.? Explain the importance and limitations of F.D.I. **[14]**

Q5) What is meant by Self - Help Group? Explain its benefits and limitations. **[14]**

Q6) **Write Short Notes on (any 3) :** **[12]**

a) Product buying Policy.

b) State Trading Corporation (STC)

c) Innovative Marketing Practices.

d) Central Mall.

e) Direct Marketing for farmers.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2198

[5805]-111
M.Com. (Part- I) (Semester - I)
BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT
Organized Trades and Markets (Special Paper - I)
(2019 Pattern) (CBCS) (Group - E)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :-
1) *प्रश्न क्र.1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.*
3) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*
4) *उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.*
5) *संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.*

प्रश्न 1) **योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) :** **[6]**

i) वायदे बाजाराची सुरूवात .... येथे 1826 मध्ये झाली.

अ) यु. एस्. ए. ब) यु. के.

क) ऑस्ट्रेलिया ड) भारत

ii) पाव (ब्रेड) आणि दुध ही .... या प्रकारची उत्पादने आहेत.

अ) विशिष्ट ब) अनुकुल

क) मागणी ड) मागणी नसलेले

iii) 'राष्ट्रीय सहकारी ग्राहक महासंघ' ची स्थापना .... या पंचवार्षिक योजनेच्या काळात झाली.

अ) 1 ली ब) दुसरी

क) तिसरी ड) चौथी

iv) ई-कॉमर्स म्हणजे ....

अ) इलेक्ट्रॉनिक कॉमर्स ब) इमर्जिंग कॉमर्स

क) इलेक्ट्रीकल कॉमर्स ड) एनव्हायरोमेंटल कॉमर्स

munotes.in

v) e-Bay, ॲमेझॉन. कॉम्. ही .... शी संबंधित उदाहरणे आहेत.

अ) व्यवसाय ते व्यवसाय (B_2B) ब) व्यवसाय ते उपभोक्ता (B_2C)

क) उपभोक्ता ते व्यवसाय (C_2B) ड) ग्राहक ते ग्राहक (C_2C)

vi) .... या पद्धती मध्ये 'प्रत्येकासाठी सर्व व सर्वांसाठी प्रत्येकजण' हे ब्रीद असते.

अ) भांडवलशाही ब) समाजवाद

क) श्रमिक संघवाद ड) सहकार

vii) मुख्य ग्राहक बाजारपेठेत .... चा समावेश होतो.

अ) सरकारी बाजारपेठ ब) व्यवसाय बाजारपेठ

क) उपभोक्ता बाजारपेठ ड) वरील सर्व

viii) 'अनेक लोकांना BMW हवी असते, परंतु फक्त काहीच ती खरेदी करू शकतात.' हे .... चे उदाहरण आहे.

अ) गरज ब) इच्छा

क) मागणी ड) दर्जा

प्रश्न 2) 'व्यवसाय' या संज्ञेचा अर्थ सांगा. व्यवसायाचे विविध फायदे व व्यवसायात येणाऱ्या समस्या सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) ई–कॉमर्स या संज्ञेचा अर्थ सांगा. ई–कॉमर्स संदर्भातील विविध व्यावसायिक पद्धती सोदाहरण स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'परकीय थेट गुंतवणुक' या पासुन आपणास काय अर्थबोध होतो? परकीय थेट गुंतवणुकीचे महत्त्व व मर्यादा स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) स्वयंसहाय्यता गट म्हणजे काय? स्वयंसहाय्यता गटाचे फायदे आणि मर्यादा स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणतेही 3) **[12]**

अ) वस्तू खरेदी धोरण

ब) राज्य व्यापार महामंडळ (STC)

स) नाविन्यपूर्ण विपणन पद्धती

द) सेन्ट्रल मॉल

इ) शेतकऱ्यांसाठी थेट विपणन.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2199

[Total No. of Pages : 1

[5805]-112
M.Com.
BUSINESS PRACTICES
112 - Group E : Business Environment and Policy
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Special Paper - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain in detail the types of pollution. **[16]**

OR

Explain in detail Business Environment of India.

Q2) What is Globalization? Explain objects and Important of Globalization. **[16]**

OR

Explain the remedies to remove the unemployment and social injustice of India.

Q3) a) Explain the clauses of Inflation. **[8]**

OR

Explain Nature of Environment.

b) Explain the concept of Regional Imbalances. **[8]**

OR

Explain scope of Globalization.

Q4) Write Short Notes (any two) **[12]**

a) Opportunities in Environment
b) Green Movement
c) Water Pollution
d) Causes of poverty

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P2199

[5805]-112
M.Com.
BUSINESS PRACTICES
112 - Group E : Business Environment and Policy
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Special Paper - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :-
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) प्रदुषणाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. **[16]**

किंवा

भारतातील व्यावसायिक पर्यावरण सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.2) जागतीकीकरण म्हणजे काय? जागतिकीकरणाचे उद्दिष्टे व महत्त्व स्पष्ट करा. **[16]**

किंवा

भारतातील बेकारी, सामाजिक अन्याय दूर करण्यासाठीच्या उपाय योजना स्पष्ट करा.

प्र.3) अ) चलनवाढीची कारणे स्पष्ट करा. **[8]**

किंवा

पर्यावरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) प्रादेशिक असमतोल संकल्पना स्पष्ट करा. **[8]**

किंवा

जागतिकीकरणाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.4) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) पर्यावरणातील संधी

ब) हरित चळवळ

क) पाणि प्रदूषण

ड) दारिद्र्याचे कारणे

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2200

[Total No. of Pages : 4

[5805]-113

M.Com. (Part- I) (Semester - I)

BUSINESS ADMINISTRATION - I

Production and Operation Management

(2019 Pattern) (Credit System) (Group - F)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Choose the correct alternative (any 6) **[6]**

i) The level of fixed cost is higher for continuous production than job shop processing - True or false.

ii) What is the most expensive component of solid waste handling?

a) Collection b) Storage

c) Treatment d) Separate

iii) Understanding of social and legal aspects are not necessary in solid waste management - True or false

iv) Gant chart is mostly used for scheduling - True or False

v) Which issues are emerging in production and operation Management?

a) Automation b) Outsourcing

c) Mobile Accessibility d) All of the above

vi) Most of the organisation functions as part of supply chain management - True or false

vii) Food plant layout reduces supervision, Time and waste - True or false.

viii) Employees empowerment in general means increased job autonomy for the subordinates - True or false.

Q2) What is the production and operation management? State the functions of production and operation management. **[14]**

P.T.O.

Q3) Explain in details the process of supply chain management. **[14]**

Q4) Define 'Product design' Discuss the process of product design. **[14]**

Q5) Discuss in detail about the emerging issues in production and operation management. **[14]**

Q6) Write Short Notes (any 2) **[12]**

i) Mass production

ii) Scope of supply chain management.

iii) Importance of Production planning.

iv) Outsourcing.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2200

[5805]-113
M.Com. (Part- I) (Semester - I)
BUSINESS ADMINISTRATION - I
Production and Operation Management
(2019 Pattern) (Credit System) (Group - F)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न 1 व प्रश्न 6 सोडविणे अनिवार्य.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) सातत्यपूर्ण उत्पादन पद्धतीतील स्थिर खर्च हा जॉबशाप उत्पादनापेक्षा अधिक असतो – हे विधान चूक की बरोबर

ii) घनकचरा व्यवस्थापन हाताळणीतील सर्वात महाग घटक कोणता

अ) संग्रहण ब) साठवणुक

क) उपचार ड) वेगळे करणे

iii) घनकचरा व्यवस्थापनात सामाजिक व कायदेशीर गोष्टी समजून घेणे गरजेचे नाही – हे विधान चूक की बरोबर

iv) गॅट चार्ट चा कार्यवेळापत्रकात उपयोग केला जातो – हे विधान चूक की बरोबर

v) खालील पैकी कोणते विषय उत्पादन व प्रक्रिया व्यवस्थापनात नव्याने येत आहेत?

अ) स्वयंचलिकरण ब) बाहयस्त्रोतीकरण

क) मोबाईल ॲसेसीबिलीटी ड) वरीलपैकी सर्व

vi) बहुतांशी संघटनामध्ये पूरवठा साखळी व्यवस्थापन अंतर्भूत असते – हे विधान चूक की बरोबर आहे

vii) आदर्श यंत्रकुल रचनेमुळे देखरेख, वेळ व कचऱ्यात कमी येते – हे विधान चूक की बरोबर

viii) कर्मचारी सक्षमीकरण म्हणजे सामन्यपणे हाताखालील कर्मचाऱ्यांना कामात स्वायत्तत्ता वाढविणे होय. – हे विधान चूक की बरोबर

munotes.in

प्रश्न 2) उत्पादन व प्रक्रिया व्यवस्थापन म्हणजे काय? उत्पादन व प्रक्रिया व्यवस्थापनाचे कार्ये विषद करा. **[14]**

प्रश्न 3) पुरवठा साखळी व्यवस्थापनाची प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'वस्तू आराखडा' (Product design) ची व्याख्या लिहा. वस्तू आराखडा प्रक्रिया स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) उत्पादन व प्रक्रिया व्यवस्थापनातील उद्योन्मूख विषय (Emerging issues) ची चर्चा करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[12]**

i) मोठया प्रमाणावरील उत्पादन (Mass Production)

ii) पूरवठा साखळी व्यवस्थापनाची व्याप्ती

iii) उत्पादन नियोजनाचे महत्व

iv) कर्मचारी बाहयस्त्रोत (Outsourcing)

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2201

[Total No. of Pages : 4

[5805]-114
M.Com.
BUSINESS ADMINISTRATION
114-Group-F : Financial Management
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Paper - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. No. 1 and Q. No. 6 are compulsory.*
2) *Attempt any 3 questions from Q.No.2 to Q.No.5.*
3) *In all attempt 5 questions.*
4) *Use of calculator is allowed.*

munotes.in

Q1) Multiple Choice Questions (MCQ's) (Solve any 6 out of 8): **[6]**

a) The _______ is not the function of Reserve Bank of India.

(Bankers to other Banks, Banker to Government, Sanctioning loan to farmer)

b) ________ issues guidelines to investors regarding the stock exchange functions.

(SEBI, RBI, Stock Holding Corporation of India Limited)

c) The facts collected and recorded in the financial statements are _____.

(Historical evidence, Future evidence, None of these)

d) Accounting period concept assumes _______.

(Business may discontinue, Business is going concern, Business may liquidate)

e) Long term investment decisions are taken for ______.

(Purchase of current assets, Repayment of short term loan, purchase of Fixed Assets)

f) _______ is the discount rate which is used to convert future cash inflow into present values.

(Risk adjusted Discount rate, Statistical methods, Sensitivity analysis)

P.T.O.

g) A credit policy given guidelines regarding ________.

(To grant/reject credit to customer, to grant/reject credit to government, none of these)

h) _______ is not the element of Account Receivable Management.

(Credit standards, Cash Discounts, Capital Investment)

Q2) What is Financial Management? Explain the regularoty Infrastructure of Indian Financial System. **[14]**

Q3) Define Financial Statement? Explain in detail the elements of financial statement. **[14]**

Q4) Explain in detail nature, objectives and techniques of Capital Budgeting. **[14]**

Q5) What is Working Capital? Explain the importance and sources of working capital? **[14]**

Q6) Short Notes (Solve any 3 out of 5) **[12]**

a) New Trends in Financial Management.

b) Average Rate of Return.

c) Financial Analysis.

d) Credit Policy.

e) Importance of Financial Management.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2201

[5805]-114

M.Com.

BUSINESS ADMINISTRATION

114-Group-F : Financial Management

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Paper - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) एकून 5 प्रश्न सोडवा.

4) कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) .... हे भारतीय रिझर्व बँकचे कार्य नाही.

(बँकांची बँक, सरकारची बँक, शेतकऱ्यांना कर्ज देणे)

ब) शेअर बाजाराच्या कार्याबाबत मार्गदर्शक सूचना गुंतवणूकदारांना .... ही संस्था देते.

(सेबी, भारतीय रिजर्व बँक, स्टॉक होल्डींग कार्पोरेशन ऑफ इंडिया लि.)

क) वित्तिय विवरणपत्रासाठी गोळा केलेले व नोंद केलेले घटक .... असतात.

(ऐतिहासिक पुरावे, भविष्यकालीन पुरावे, दोन्हींपैकी कोणतेही नाही)

ड) लेखांकन कालावधी संकल्पना ही .... गृहित धरने.

(व्यवसायात खंड पडेल, व्यवसाय सतत चालेल, व्यवसाय बुडेल)

इ) दिर्घकालीन गुंतवणूकीचे निर्णय .... साठी घेतले जातात.

(चल मालमता खरेदी, अल्प कालावधीचे कर्ज परत करण्यासाठी, अचल मालमत्ता खरेदीसाठी)

फ) भविष्यकालीन रोख आंतरप्रवाहाचे वर्तमान मुल्य काढण्यासाठी .... सवलत दर वापरला जातो.

(धोका तडजोड सवलत दर, संख्याशास्त्रीय पद्धत, संवेदनशीलता विश्लेषण)

य) पत धोरण हे .... मार्गदर्शक सूचना देते.

(ग्राहकाला उधारी द्यायची किंवा नाही, सरकारला उधारी द्यायची किंवा नाही, दोन्हींपैकी कोणतेही नाही)

र) खाते प्राप्यता व्यवस्थापनाचा .... हा घटक नाही.

(पत प्रमाणके, रोख सवलत, भांडवली गुंतवणूक)

प्र.*2)* वित्तीय व्यवस्थापन म्हणजे काय? भारतीय वित्तिय प्रणालीच्या नियमनात्मक यंत्रणा स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*3)* वित्तिय विवरणपत्राची व्याख्या द्या. वित्तिय विवरणपत्राचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*4)* भांडवली अंदाजपत्रकाचे स्वरूप, उदिष्टे आणि तंत्रे सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*5)* 'खेळते भांडवल' म्हणजे काय? खेळत्या भांडवलाचे महत्व आणि स्त्रोत सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*6)* थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[12]**

अ) वित्तिय व्यवस्थापनातील नविन प्रवाह

ब) सरासरी गुंतवणूकदर

क) वित्तिय विश्लेषण

ड) पत धोरण

इ) वित्तिय व्यवस्थापनाचे महत्व

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2202

[Total No. of Pages : 4

[5805]-115

M.Com. (Part - I) (Semester - I)

115 : ADVANCED BANKING AND FINANCE

Legal Framework of Banking (Paper - I)

(2019 Pattern) (CBCS) (Group - G)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Attempt any three questions from Q.2 to Q.5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks. (Any Six) **[6]**

i) District Cooperative Banks can open branch in their jurisdiction with the permission of __________.

a) Reserve Bank b) Central Government
c) Cooperative Department

ii) Section 56 of Banking Regulation Act, 1949 is regarding to _________.

a) Loans and Advances b) Private Banks
c) Cooperative Banks

iii) As per Negotiable Instrument Act, there are _______ types of negotiable instruments.

a) 5 b) 7
c) 3

iv) The Drawer of promissory note is _________.

a) Creditor b) Bank
c) Debtor

v) There are _________ chapters in the Reserve Bank of India Act, 1934.

a) 3 b) 7
c) 5

vi) WAP banking means __________.

a) Wireless Application Program
b) Wireless Accounting Program
c) Wireless Application Protocol

P.T.O.

vii) Securitization Act, 2002 came into force on ________.

a) 1st April b) 2nd October

c) 21st June

viii) The section ________ of the Securitization Act, 2002 is related to right to appeal.

a) 19 b) 18

c) 17

Q2) Define Banking Companies. Explain various provisions regarding business of banking companies under section 6 of Banking Regulation Act, 1949. **[14]**

Q3) Explain various provisions regarding noting and protest under section 99 to 104 A of The Negotiable Instrument Act, 1881. **[14]**

Q4) Write a review of various regulations of Reserve Bank of India regarding Digital Financial Services in India from 2012 to 2016. **[14]**

Q5) State various provisions in respect to enforcement of security interest under section 13 to 19 of Securitization Act, 2002. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**

i) Banking Regulation Bill 2017

ii) Promissory Note

iii) Monetary Policy Committee

iv) Offences and Penalties

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2202

[5805]-115
M.Com. (Part - I) (Semester - I)
115 : ADVANCED BANKING AND FINANCE
Legal Framework of Banking (Paper - I)
(2019 Pattern) (CBCS) (Group - G)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 आवश्यक आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका .... च्या परवानगीने आपल्या कार्यक्षेत्रात शाखा उघडू शकतात.

अ) मध्यवर्ती बँक ब) केंद्र सरकार

क) सहकार खाते

ii) बँक व्यवसाय नियमन कायदा 1949 चे कलम 56 .... च्या संदर्भात आहे.

अ) कर्ज आणि अग्रीमे ब) खासगी बँका

क) सहकारी बँका

iii) चलनक्षम दस्तऐवज कायद्यानुसार चलनक्षम दस्तऐवजाचे .... प्रकार आहेत.

अ) 5 ब) 7

क) 3

iv) वचन चिठ्ठीचा कर्ता .... असतो.

अ) धनको ब) बँक

क) ऋणको

v) रिझर्व बँक ऑफ इंडिया कायदा 1934 मध्ये .... प्रकरणे आहेत.

अ) 3 ब) 7

क) 5

munotes.in

vi) WAP बँकिंग म्हणजे ....

अ) Wireless Application Program

ब) Wireless Accounting Program

क) Wireless Application Protocol

vii) रोखीकरण कायदा 2002 .... रोजी अंमलात आला.

अ) 1 एप्रिल ब) 2 ऑक्टोबर

क) 21 जून

viii) रोखीकरण कायदा 2002 चे कलम .... अपील करण्याच्या अधिकारा बाबतीत आहे.

अ) 19 ब) 18

क) 17

प्रश्न 2) बँकिंग कंपनीची व्याख्या द्या. बँक व्यवसाय नियमन कायदा 1949 मधील कलम 6 नुसार बँकिंग कंपनीच्या व्यवसायासंबंधी विविध तरतुदी स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) चलनक्षम दस्तऐवज कायदा 1881 च्या कलम 99 ते 104 ए नुसार नोंदणी आणि निषेध संदर्भातील विविध तरतुदी विशद करा. **[14]**

प्रश्न 4) 2012 ते 2016 या काळातील भारतीय रिझर्व बँकेच्या भारतातील डिजिटल वित्तीय सेवांच्या विविध नियमनांचा आढावा लिहा. **[14]**

प्रश्न 5) रोखीकरण कायदा 2002 च्या कलम 13 ते 19 नुसार प्रतिभूती हितसंबंधाची अंमलबजावणी संदर्भातील विविध तरतुदी नमूद करा. **[14]**

प्रश्न 6) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) बँक व्यवसाय नियमन बील 2017

ब) वचनचिठ्ठी

क) चलन विषयक धोरण समिती

ड) अपराध आणि दंड

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2203

[Total No. of Pages : 4

[5805]-116

M.Com. (Part - I)
ADVANCED BANKING AND FINANCE
116 - Group G : Central Banking
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Q. No.6 are compulsory*
2) *Solve any three questions from Q. No. 2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any six). **[6]**

a) ______was the first Indian Governor of RBI.

i) Sir C.D. Deshmukh ii) K.G. Ambegaonkar

iii) Sir Benegal Rama Rau iv) H.V.R. Iengar

b) _______ was the initial share capital of RBI

i) Rs. 10 Crore ii) Rs. 5 Crore

iii) Rs. 15 Crore iv) Rs. 20 Crore

c) _________ can not count under SLR.

i) Cash in hand ii) Gold owned by the bank.

iii) Balance with RBI iv) Loan sanction by the bank

d) ___________is a incorrect statement about RBI.

i) RBI is the bank of issuing currency

ii) RBI acts as banker to the government

iii) RBI is a banker's bank

iv) RBI does not regulate the flow of credit

e) _____is a full form of K.Y.C.

i) Keep your customers ii) Know your customer

iii) Know your credit iv) Keep your credit

P.T.O.

munotes.in

f) ________ is not a para Banking activity.

i) Assest management ii) Cash withdrawal

iii) Insurance Business iv) Mutual Funds Business

g) NBFCs are registered under____________act.

i) Companies Act, 1970 ii) Companies Act, 1956

iii) Companies Act, 1967 iv) Companies Act, 1958

h) In India NBFCs are regulates by_________

i) Reserve Bank of India

ii) SEBI

iii) Government of Maharashtra

iv) SBI

munotes.in

Q2) Explain the Need and Rational of central Bank. **[14]**

Q3) Explain the Regulation and supervision of RBI over commercial Banks. **[14]**

Q4) Explain the para Banking Activities. **[14]**

Q5) What is meant by NBFCs? Explain the types of NBFCs. **[14]**

Q6) Write short Notes (Any two) **[12]**

a) Origin of central Banking.

b) Lender of Last Resort.

c) Credit Information Bureau of Inida Ltd.

d) Problems of NBFCs.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

P2203

[5805]-116

M.Com. (Part - I)

ADVANCED BANKING AND FINANCE

116 - Group G : Central Banking

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :-
1) प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 पासून प्रश्न क्र. 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) .... हे भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे पहिले भारतीय गव्हर्नर होते.

i) सर सी. डी. देशमूख ii) के. जी. आंबेगावकर

iii) सर बेनेगल रामाराव iv) एच. व्ही. आर. आयंगर

ब) भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे सुरुवातीचे भाग भांडवल .... होते.

i) रू. 10 कोटी ii) रू. 5 कोटी

iii) रू. 15 कोटी iv) रू. 20 कोटी

क) .... हे वैधानिक रोखता प्रमाणामध्ये गणले जात नाही.

i) रोख रक्कम ii) बँकेच्या मालकीचे सोने

iii) रिझर्व्ह बँकेकडील शिल्लक रक्कम iv) बँकेने मंजुर केलेले कर्ज

ड) .... हे भारतीय रिझर्व्ह बँके बाबत चूकीचे विधान आहे.

i) आर.बी.आय. चलन जारी करणारी संस्था आहे

ii) आर.बी.आय. सरकारची बँक म्हणून कार्य करते

iii) आर.बी.आय. बँकांची बँक आहे

iv) आर.बी.आय. पतप्रवाह नियंत्रित करत नाही

इ) के.वाय.सी. चे पूर्ण रूप .... हे आहे.

i) किप युवर कस्टमर ii) नो युवर कस्टमर

iii) नो युवर क्रेडीट iv) किप युवर क्रेडीट

munotes.in

फ) …………… ही पॅरा बँकींग कृती नाही.

i) मालमत्ता व्यवस्थापन ii) रक्कम काढणे

iii) विमा व्यवसाय iv) परस्पर निधी व्यवसाय

य) ………….. या कायद्याद्वारे बँकेतर वित्तीय संस्थांची नोंदणी झालेली आहे.

i) कंपनी कायदा 1970 ii) कंपनी कायदा 1956

iii) कंपनी कायदा 1967 iv) कंपनी कायदा 1958

र) भारतामध्ये ………….. ही संस्था बँकेतर वित्तीय संस्थांचे नियमन करते.

i) भारतीय रिझर्व्ह बँक ii) सेबी

iii) महाराष्ट्र सरकार iv) स्टेट बँक ऑफ इंडिया

प्र.2) मध्यवर्ती बँकेची गरज आणि तर्कसंगतता स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) व्यापारी बँकांवरील आर.बी.आय. चे नियमन आणि पर्यवेक्षण स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) पॅरा बँकिग कृती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) बँकेतर वित्तीय संस्था म्हणजे काय? बँकेतर वित्तीय संस्थाचे प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) मध्यवर्ती बँकेची उत्क्रांती

ब) अंतिम ऋणदाता

क) भारतीय पत माहिती केंद्र मर्यादित

ड) बँकेतर वित्तीय संस्थांच्या समस्या

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2204

[Total No. of Pages : 4

[5805]-117

M.Com. (Part - I) (Semester - I)

MARKETING TECHNIQUES

Advanced Marketing (Special Paper - I)

(2019 Pattern) (Group - H) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question 1 and Question 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question 2 to 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks (Any Six) :** **[6]**

a) ______ management sets the company's mission, objectives, broad strategies, and policies.

b) Pricing technique used by sellers while selling individual products in bundles is _______ .

c) In marketing, a _______ can also use sticker in edible products to impart knowledge of the ingredients of the food items.

d) ______ comprises personal selling, advertising, public relations, sales promotion, and direct marketing.

e) ______ enables the price of products to go up and builds loyal customers through positive brand associations and images or a strong awareness of the brand.

f) Selecting time, choosing media types, deciding on reach of frequency and media vehicle for advertisements are part of _______ .

g) Kind of pricing strategy which allows sellers to continuously adjust prices according to needs and characteristics of customers is classified as _______.

h) When captive product pricing is used for services then this pricing strategy is classified as _______ .

P.T.O.

Q2) Define the term 'Marketing'. Explain objectives and importance of Marketing. **[14]**

Q3) What do you mean by 'Price Mix'? Explain various pricing strategies. **[14]**

Q4) Explain the elements of Promotion Mix? **[14]**

Q5) Define the term 'Personal Selling'? Explain the process of personal selling. **[14]**

Q6) **Write Short Notes (Any Two) :** **[12]**

a) Evolution of Marketing.

b) Importance of Labelling.

c) Types of Web Adverting.

d) Difference between Advertising and Publicity.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2204

[5805]-117
M.Com. (Part - I) (Semester - I)
MARKETING TECHNIQUES
Advanced Marketing (Special Paper - I)
(2019 Pattern) (Group - H) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्र 1 आणि प्र 6 अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्र 2 ते प्र क्र 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न *1)* रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही – 6) **[6]**

अ) .... व्यवस्थापनाच्या माध्यमातून हेतु, विस्तृत डावपेच, धोखे ठरविली जातात.

ब) विक्रेत्याने व्यक्तिगत वस्तुंची विक्री करताना समुहामध्ये वापरलेली किंमत निर्धारणाची तंत्रे म्हणजे ....

क) विपणनामध्ये .... खाद्य पदार्थामध्ये समाविष्ट असणाऱ्या घटकासंबंधी ज्ञान देण्यासाठी चिटकवण्याचे चित्र (sticker) वापरु शक्तो.

ड) .... व्यक्तिगत विक्री, जाहिरात, जनसंपर्क विक्रय वृद्धी आणि प्रत्यक्ष विक्री यांचा समावेश होतो.

इ) वस्तूंची किंमत आणि ग्राहकांची विश्वासहयिता वाढविण्यासाठी सकारात्मक संबंध आणि प्रतिमा, छाप विषयी सशक्त जाणिन निर्माण करणारे म्हणजे .....

फ) जाहिराती साठी वेळेची निवड, माध्यमांची निवड वारंवारीता निर्धारण आणि माध्यम वाहन निवड हे ...... भाग आहे.

य) किंमत डावपेचाचे प्रकार जे विक्रेत्यास सातत्याने ग्राहकांच्या गरजा आणि वैशिष्ट्यानुसार तडजाडे करणासाठी भाग पाडतात त्या म्हणजे ....

र) सेवासाठी वापरली जाणारी डावपेचात्मक निबंधनात्मक उत्पादन किंमत .... वर्गीकृत होते.

प्रश्न *2)* विपणनाची व्याख्या लिहा. विपणनाची उद्दिष्ट्ये आणि म्हत्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न *3)* किंमत मिश्र म्हणजे काय? किंमत निर्धारणाचे विविध डावपेच स्पष्ट करा. **[14]**

munotes.in

प्रश्न 4) विक्रय वृद्धीचे घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) व्यक्तिगत विक्रीची व्याख्या लिहा. व्यक्तिगत विक्रीची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) विपणनाची उत्क्रांती

ब) लेबलींगचे महत्व

क) वेब जाहिरातीचे प्रकार

ड) जाहिरात आणि प्रसिद्धी यातील फरक

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2205

[Total No. of Pages : 4

[5805]-118

M.Com. -I

118 : Group - H : CONSUMER BEHAVIOUR

(CBCS -2019 Pattern) (Semester - I)

Time :3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Que. No.6 are compulsory*
2) *Slove any three questions from questions No.2 to question No.5*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6) **[6]**

i) Consumer Behaviour means__________

(The study of Buying Behaviour of Consumers, the study the financial behaviour of Consumers, The study the common behaviour of Consumers)

ii) Consumer bahavior is influenced by___________factors.

(Internal, External, Both of the above)

iii) The customer chooses _________ to meet his needs.

(General Goals, Product specific Goals, Brand Specific Goals)

iv) The purchase decision of the consumer deternines the tendency of the market for ________.

(Demand, Supply, Buying)

v) Memory that lasts less than 30 seconds is generally called_______

(Short term memory, long term memory, Episodic memory)

vi) Personality is a dynamic association of the __________characteristics of a particular person.

(Physical, Mental, Both of the above)

vii) Classes are__________who an equal place in the economy.

(Ten persons, Fifty persons, Many persons)

viii) ________ does not belong to one person but to the whole sociaty

(Culture, Sub-culture, cross culture)

Q2) Explain the sociological model and other Relevant model in detail. **[14]**

Q3) Define the term 'consumer Motivation'. Explain the need, objectives and scope of consumer motivation. **[14]**

Q4) What is 'Consumer learning'? Explain the characteristics and components of consumer learning. **[14]**

Q5) Explain in detail the concept- 'Social class' and Family life'. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2) **[12]**

a) Advantages to study consumer Behaviour

b) Motive Arousal.

c) Memory system.

d) Social Groups and consumer Behaviour.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2205

[5805]-118

M.Com. - I

118 - Group - H : CONSUMER BEHAVIOUR

(CBCS -2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्यायाची निवड करून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही 6) **[6]**

i) ग्राहक वर्तन म्हणजे ....

(ग्राहकाच्या खरेदी वर्तनाचा अभ्यास, ग्राहकाच्या वित्तीय वर्तनाचा अभ्यास, ग्राहकाच्या सामान्य वर्तनाचा अभ्यास)

ii) ग्राहक वर्तन हे .... घटकांद्वारे प्रभावित होते.

(अंतर्गत, बाह्य, वरील दोन्ही)

iii) ग्राहक त्याच्या गरजांची पूर्तता करण्यासाठी .... ची निवड करतो.

(सामान्य उद्दिष्टे, उत्पादन विशेषीकृत उद्दिष्टे, ब्रँड विशेषीकृत उद्दिष्टे)

iv) ग्राहकाचा जो खरेदी निर्णय असतो तो बाजारातील वस्तूच्या .... ची प्रवृत्ती निर्धारित करतो.

(मागणी, पुरवठा, खरेदी)

v) सर्वसाधारणतः 30 सेकंदापेक्षा कमी वेळ टिकणाऱ्या स्मृतीला .... असे म्हणतात.

(अल्पकालीन स्मृती, दिर्घकालीन स्मृती, घटना स्मृती)

vi) व्यक्तिमत्व हे एखाद्या विशिष्ट व्यक्तीच्या .... गुणवैशिष्ट्यांचे गतिमान संघटन असते.

(शारीरिक, मानसिक, वरील दोन्ही)

vii) आर्थिक व्यवस्थेत समान स्थान असणाऱ्या .... म्हणजे वर्ग होय.

(दहा व्यक्ती, पन्नास व्यक्ती, अनेक व्यक्ती)

viii) .... ही केवळ एका व्यक्तीची नसते, तर ती संपूर्ण समाजाची असते.

(संस्कृती, उपसंस्कृती, तिर्यक संस्कृती)

munotes.in

प्र.2) समाजशास्त्रीय प्रारूप व इतर संबंधित प्रारूपे सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) 'ग्राहक प्रेरणा' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. ग्राहक प्रेरणेची गरज, उद्दिष्टये व व्याप्ती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) 'ग्राहक अध्ययन' म्हणजे काय? ग्राहक अध्ययनाची वैशिष्टये व घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) 'सामाजिक समूह' व 'कौटुंबिक जीवन' या संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) ग्राहक वर्तनाच्या अभ्यासाचे फायदे

ब) प्रेरक जागृती

क) स्मृती प्रणाली

ड) सामाजिक समूह आणि ग्राहक वर्तन

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2206

[Total No. of Pages : 3

[5805]-201
First Year M.Com.
201 : FINANCIAL ANALYSIS & CONTROL
(2019 Credit Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to right indicate full marks.*
3) *Use simple calculator is allowed.*

Q1) What is Financial Analysis and Control? State its Importance and Limitations. **[15]**

OR

Following are given Balance Sheet as on 31st December 2019 and 31st December 2020 of Mumbai Still Co. Ltd. You are required to Prepare a Common - Size Balance Sheet and Interpret the rusults.

Balance Sheets

Liabilities	2019 Rs.	2020 Rs.	Assets	2019 Rs.	2020 Rs.
Equity Share Capital	3,20,000	4,80,000	**Fixed Assets:**		
Capital Reserve	80,000	1,28,000	Land & Building	2,64,000	6,52,800
Revenue Reserve	1,77,600	1,67,200	Furniture & Fixtures	7,200	14,400
6% Debentures	1,60,000	2,60,000	Plant & Machinery	44,800	59,200
Current Liabilities :			**Investments**	2,16,000	1,36,000
Sundry Creditors	2,04,000	93,600	**Current Assets:**		
Bills Payable	5,600	8,000	Stock in Trade	1,28,000	1,04,000
			Debtors	1,67,200	1,52,000
			Bills Receivables	25,600	10,400
			CashBank	94,400	8,000
	9,47,200	11,36,800		9,47,200	11,36,800

munotes.in

P.T.O.

Q2) Critically examine the various tools avilable to the Financial Analyst. **[15]**

OR

Form the following Balance Sheet of Kalis Co. Ltd. for the year 2019 and 2020.

Prepare a Cash Flow Statement :

Liabilities	2019 Rs.	2020 Rs.	Assets	2019 Rs.	2020 Rs.
Equity Share of Rs. 100 each	4,50,000	6,00,000	Plant & Machinery	6,00,000	7,25,000
			Less-Accumulated Depreciation	(-) 1,20,000	(-) 1,45,000
				4,80,000	5,80,000
Share Premium	--------	15,000	Land	1,83,000	1,98,000
Profit & Loss Appropriation A/C	60,000	60,000	Loan to Subsidiary Co.	25,000	--------
Pofit for the year	--------	50,000	Shares in Subsidiary Co.	30,000	40,000
8% Debentures	2,50,000	2,00,000	Inventory	1,60,000	1,48,000
Profit on Redemption of Debentures	--------	1,000	Sundry Debtors	1,20,000	1,62,000
Sundry Creditors Provision for Taxation	2,20,000 40,000	1,90,000 50,000	Bank Balance	67,000	98,000
Proposed Dividend	45,000	60,000			
	10,65,000	12,26,000		10,65,000	12,26,000

Additional Information:

a) During the year plant Costing Rs. 40,000 was sold for Rs. 15,000.

b) Accumulated Depreciation on Plant was Rs. 20,000

c) Loss on Sale of Plant Was charged to Profit & Loss Account.

d) Tax paid during the year was Rs. 55,000

munotes.in

Q3) What Cash flow Statement? What are the Advantages and Limitations of Cash Flow Statements? **[15]**

OR

From the following details you are required to prepare Tranding and Profit & Loss Account

Cost of goods Sold	Rs. 16,00,000
Gross Profit Ratio	20%
Administrative Expenses Ratio	7%
Selling & Distribution Expenses Ratio	5%
Non-Operating Income to Sales	8%

Financial Expenses are equal to selling and distribution expenses.

Q4) Write short notes (Any Three out of Five) **[15]**

a) Ratio Analysis.

b) Comparative Balance Sheet.

c) Fund Flow Statement.

d) Working Capital.

e) Sources of Cash.

♣ ♣ ♣

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2207

[Total No. of Pages : 4

[5805]-203

M.Com. (Semester - II)

(202 - A) : INDUSTRIAL ECONOMICS

(CBCS) (2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No.2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks by selecting suitable choice. (any 6 out of 8)** **[6]**

i) ____________ a distinctive branch of economics which study with Economic problems of Firm and Industries and their relationship with the society.

(Business Economics, Micro Economics, Industrial Economics, Labour Economics)

ii) According to Weber's __________ is the most important factor in locating a factory.

(Labour, Transportation cost, Agglomeration, Production Cost)

iii) Industrial productivity is the _________ of production system.

(Measurement, Efficiency, Materials, Manpower)

iv) One of the following _________ is an indicator of Sargent Florence's Industrial localisation Measurement.

(Material Index, Labour coefficient, Location Index, Coefficient of localisation)

v) Industrial productivity = ___________

($\frac{\text{Input}}{\text{Output}}$, $\frac{\text{Output}}{\text{Input}}$, Output-Input, Input-Output)

vi) A New Economic policy was Implemented in ________ year in India.

(1981, 1971, 1991, 1998)

P.T.O.

vii) __________ is a non-geographical factor affecting the location of the Industry.

(Raw Material, Power, Transport, Capital)

viii) The relative Measure of Seller concentration can be measured by the help of __________ curve.

(Lorenze, Demand, Phillips, Supply)

Q2) Define the Industrial Economics. Explain the scope and significance of Industrial Economics. **[14]**

Q3) Define the Industrial Location. Explain the Alfred Weber's theory of Industrial Location. **[14]**

Q4) Define the Industrial productivity and Industrial Efficiency. Explain the factors affecting Industrial productivity and Industrial efficiency. **[14]**

Q5) Define the Industrial Finance. Explain the sources of Industrial finance. **[14]**

Q6) **Write Short Notes. (any 2 out of 4)** **[12]**

a) Causes of Industrial combinations.

b) Features of New Industrial policy since 1991.

c) Causes of Law Industrial productivity.

d) Need of Foreign capital

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2207

[5805]-203
M.Com. (Semester - II)
(202-A) : INDUSTRIAL ECONOMICS
(CBCS) (2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्रमांक. 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) **योग्य पर्यायाची निवड करून गाळलेल्या जागा भरा. (8 पैकी कोणत्याही 6)** **[6]**

i) .... ही अर्थशास्त्राची एक विशिष्ट शाखा आहे. जी उद्योग व उद्योगधंदयांच्या आर्थिक समस्या आणि त्याचा समाजाशी असलेला संबंध यांचा अभ्यास करते.

(व्यावसायिक अर्थशास्त्र, सूक्ष्म अर्थशास्त्र, औद्योगिक अर्थशास्त्र, श्रमाचे अर्थशास्त्र)

ii) वेबरच्या मते .... हा उद्योगांची जागा शोधण्यात महत्त्वाचा घटक आहे.

(कामगार, वाहतुक खर्च, संचय, उत्पादन खर्च)

iii) औद्योगिक उत्पादकता ही उत्पादन व्यवस्थेची .... आहे.

(मोजमाप, कार्यक्षमता, भौतिक, मनुष्यबळ)

iv) खालीलपैकी .... हा एक सार्जेंट फ्लॉरेन्स यांच्या औद्योगिक स्थानिकीकरण मोजमापाचा निर्देशक आहे.

(भौतिक निर्देशांक, श्रमगुणांक, स्थाननिर्देशांक, स्थानिकीकरण सहगुणांक)

v) औद्योगिक उत्पादकता = ...

($\frac{\text{आदाने}}{\text{प्रदाने}}$, $\frac{\text{प्रदाने}}{\text{आदाने}}$, प्रदाने–आदाने, आदाने–प्रदाने)

vi) भारतात नवीन आर्थिक धोरण .... या वर्षी लागु करण्यात आले होते.

(1981, 1971, 1991, 1998)

vii) .... हा औद्योगिक स्थानावर परिणाम करणारा गैर-भौगोलिक घटक आहे.

(कच्चा माल, वीज, वाहतूक, भांडवल)

viii) विक्रेत्याच्या एकाग्रतेचे सापेक्ष मोजमाप .... वक्राच्या सहाय्याने केले जाते.

(लॉरेन्झ, मागणी, फिलिप्स, पुरवठा)

प्रश्न 2) औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याख्या सांगा. औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) औद्योगिक स्थाननिश्चितीची व्याख्या सांगा. अल्फ्रेड वेबर यांच्या औद्योगिक स्थाननिश्चितीचा सिद्धांत स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) औद्योगिक उत्पादकता व औद्योगिक कार्यक्षमतेची व्याख्या सांगा. औद्योगिक उत्पादकता व औद्योगिक कार्यक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) औद्योगिक वित्ताची व्याख्या सांगा. औद्योगिक वित्ताचे स्त्रोत स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टीपा लिहा. (4 पैकी कोणत्याही दोन) **[12]**

i) औद्योगिक एकत्रीकरणाची कारणे

ii) सन 1991 च्या नवीन औद्योगिक धोरणाची वैशिष्टये

iii) अल्प औद्योगिक उत्पादकतेची कारणे.

iv) विदेशी भांडवलाची गरज

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2208

[Total No. of Pages : 3

[5805] - 204
M.Com. (Semester - II)
202 : BUSINESS STATISTICS
(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates :

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*
4) *Use of calculator and statistical table is allowed.*

munotes.in

Q1) Choose the correct alternative from each of the following (any 6): [1each] **[6]**

i) Secular trend in time series is of nature ______.

a) increasing

b) decreasing

c) stagnant

d) all the above (a, b & c)

ii) In time series analysis the method of moving averages is used to estimate______.

a) seasonal variations

b) cyclical variation

c) frend

d) irregular variation

iii) Which of the following is not a discrete random variable (r.v)?

a) No. of childrens in the family

b) No. of daughters born to a couple until they get a son

c) Weight of a newly born baby

d) No. of persons possessing O -Ve blood group

P.T.O.

iv) If X is a r.v with mean 5 and variance 16. What are the values of mean and standard deviation of $Y = \left(\frac{X-5}{4}\right)$?

a) 0, 5 b) 0, 1

c) 1, 5 d) 5, 0

v) If $X \to B(n, p)$ with $E(x) = \frac{5}{3}$, var $(x) = \frac{10}{9}$ then the value of 9 is ________.

a) $\frac{1}{3}$ b) $\frac{2}{3}$

c) $\frac{1}{6}$ d) $\frac{5}{6}$

vi) If $X \to$ poisson (3) then its variance (X) _______.

a) 6 b) 9

c) $\sqrt{3}$ d) 3

vii) A null hypothesis is a _______.

a) hypothesis which is simple

b) hypothesis of interest

c) hypothesis of no difference

d) hypothesis which assign value 0 to the parameter.

viii) Type I error is _______.

a) accept Ho When it is true

b) reject Ho When it is true

c) accept Ho When it is false

d) reject Ho When it is false

Q2) a) Define 'time series'. Discuss the four components of time series. **[5]**

b) Compute 4-yearly centred moving average, for the following data : **[5]**

Year	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sales (in lakhs)	3.6	4.3	4.3	3.4	4.4	5.4	3.4	2.4

c) Discuss the merits and demerits of exponential smoothing. **[4]**

munotes.in

Q3) a) Explain the terms : **[5]**

random variable, discrete r.v., Continuous r.v.

b) If three balanced coins are tossed simultaneously, If a r.v.x denotes the number of fails, then find the probability distribution of r.v.x Hence obtain E(x). **[5]**

c) The joint probability distribution of (x, y) is **[4]**

(x,y).	(0, –1)	(0, 1)	(1,–1)	(1, 1)
$p(x, y)$	2/25	3/25	8/25	12/25

i) Obtain marginal probability distributions of x and y.

ii) Obtain conditional probability distribution of y given ($x = 0$)

Q4) a) Define Binomial distribution, state its probability mass function (p.m.f.), mean and variance. State two real life situation, where the distribution is applicable. **[5]**

b) Define Poisson distribution, State its p.m.f., mean and variance. **[5]**

If X$\rightarrow$poisson (m) with P(x =1) =2 P(x = 2) then find mean of x.

c) Define normal distribution. State it probability density function (p.d.f.), mean and variance. **[4]**

Q5) a) Explain the terms : **[5]**

hypothesis, nullhypothesis, alternative hypothesis, critical region, acceptance region.

b) Explain the terms in detail: **[5]**

Type I error and Type II error

c) Explain paired t- test. **[4]**

Q6) Attempt <u>any two</u> of the following : **[2 × 6=12]**

a) Describe the

i) moving average method and

ii) least square method for the estimation of trend

b) A fair coin is tossed 3 times. A person receives Rs. X^2, if he gets X number of heads. find his expected gain.

c) If X$\rightarrow$N (100,16) then find P(X$\leq$100), P(X$\geq$100), P(X$\geq$104), P(X $\leq$ 96), mean and variance of X.

d) Explain the chi- square test of goodness of fit.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2209

[Total No. of Pages : 4

[5805] - 205

M.Com. (Part - I) (Semester - II)

SPECIALISED AREAS IN ACCOUNTING

(2019 Pattern) (CBCS) (Group - A)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates :

1) ***Answer all questions.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***
3) ***Use of a simple calculator is allowed.***

munotes.in

Q1) a) **Fill in the blanks :** **[5]**

i) When the purchasing company makes payment of the purchase consideration, it debits _________.

a) Vendor company's account

b) Business purchase account

c) Assets account

ii) The loss incurred on an incomplete contract is transferred to ______ account.

a) Profit and loss account

b) Costing profit and loss account

c) Trading account

iii) When the completion stage of the contract is more than half, the profit to be credited to the Profit and Loss account will be equal to__________.

a) 2/3rd of Notional profit × cash received Work certified

b) ½ of Notional Profit × cash received Work certified

c) 1/3rd of Notional Profit × cash received Work certified

iv) According to AS – 14, purchase consideration is the sum of payments made to the :

a) Debenture holders and Shareholders

b) Debenture holders

c) Shareholders

P.T.O.

v) Which of the following statement is false in the context of Internal Reconstruction of the Company
   a) In Internal Reconstruction a new company does not come into existence
   b) In Internal Reconstruction old company does not get liquidated
   c) In Internal Reconstruction new company comes into existence

b) Match the following : **[5]**

Column A	Column B
i) Accounting Standard - 14	a) Amalgamation
ii) GST	b) Came into effect from 1st July 2017
iii) Accounting Standard - 07	c) Construction Contracts
iv) Hotel Accounting	d) Visitors Ledger
v) Internal Reconstruction	e) Capital Reduction Account

c) **True of False.** **[5]**

i) Receipt and Payment Account is a summary of all capital receipts and payments.

ii) The balancing figure on the credit side of Income and Expenditure Account denotes excess of expenses over incomes.

iii) Transferor company means the company which is amalgamated into another company.

iv) Percentage of completion method is the method of Accounting for the construction contract.

v) I.P.D. Register means 'In-Patients Department Register'.

Q2) Following are the Balance Sheet of Janata Ltd; as on 31.3.2021 : **[15]**

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
10,000 6% Cumulative Preference Shares of Rs. 10 each	1,00,000	Goodwill	10,000
16,000 Equity shares of Rs.10 each	1,60,000	Patents and TradeMarks	21,000
Share Premium	30,000	Freehold Property 70,000 (-) Depreciation 14,000	56,000
Creditors	26,000	Plant and Machinery 1,40,000 (-) Depreciation 30,000	1,10,000
		Stock	24,000
		Debtors	15,000
		Profit & Loss A/c	55,000
		Preliminary Expenses	25,000
	3,16,000		**3,16,000**

munotes.in

A Scheme for Reduction of Capital was passed by the court on the following terms:

a) Preference Shares to be reduced to Rs. 9 per share.

b) Equity Shares to be reduced to Rs. 1.25 per share.

c) The Share Premium Account and Intangible Assets to be written off.

d) Plant and Machinery to be revalued at Rs. 50,000.

e) Preference Dividend is in arrears since March 2020.

Q3) India Education Society has two colleges and three high schools in Sangali. From the following figures as on 31.3.2021, prepare Income and Expenditure Account and Balance Sheet on that date. **[15]**

Particulars	Dr. Rs.	Particulars	Cr. Rs.
Furniture	12,500	Investment Reserve Fund	15,000
Addition to Furniture	3,200	Sundry Creditors	14,500
Library books	17,500	Entrance fees	15,200
Addition to library books	4,300	Examination fees	2,400
Building	2,75,000	Subscription received	20,000
Investments	1,50,000	Certificate fees	500
Sundry Debtors	5,000	Hire charges of society hall	6,500
Staff salaries	10,200	Interest received on investment	5,500
Printing and Stationery	1,000	Sundry receipts	600
Taxes and Insurance	800	Prize Trust Fund	16,000
Examination expenses	600	Prize Trust Income	650
Subscription to periodicals	1,200	Donation (to be capitalised)	18,000
Prize Trust Investment	15,800	Capital Fund	3,89,150
Prizes awarded	450		
Prizes fund bank balance	275		
General Expenses	375		
Cash at bank	5,500		
Cash in hand	300		
	5,04,000		**5,04,000**

Additional Information :

a) Subscription to be received Rs. 4,500

b) Subscription received in advance Rs. 500

c) Interest accrued on Investment Rs. 450

d) Salaries outstanding Rs. 1,800

e) Taxes and Insurance paid in advance Rs. 500

f) Provide depreciation on assets including the addition Library books at 15% p.a, Furniture at 5% p.a, Building at 1% p.a.

Q4) The Trial Balance of Gajraj Roadways as at 31.3.2021. Prepare Operating and Profit & Loss Account and Balance Sheet as on that date : **[15]**

Trial Balance as on 31.3.2021

Particulars	**Dr. Rs.**	**Particulars**	**Cr. Rs.**
Trucks	7,50,000	Capital	10,00,000
Opening stock of Fuel	1,00,000	Traffic earrings	4,00,000
Fuel	75,000	Creditors	2,50,000
Spares	25,000		
Road tax	5,000		
Insurance	15,000		
Driver's wages	12,000		
Office rent	5,000		
Drawings	25,000		
Sundry expenses	5,000		
Printing and Stationery	2,500		
Cleaner's wages	1,500		
Opening stock of Tyres	60,000		
Tyres	25,000		
Sundry Debtors	20,000		
Investments	4,00,000		
Cash at bank	1,00,000		
Cash in hand	24,000		
	16,50,000		**16,50,000**

Additional Information :

a) Outstanding Expenses: Driver’s wages Rs. 2,500 and Cleaner’s wages Rs. 500.

b) Closing Stock of Fuel Rs. 50,000 and Tyres Rs. 45,000.

c) Interest on Investment Rs. 36,000 is due but not yet received.

d) Depreciation on Truck at 10% p.a.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2210

[Total No. of Pages : 4

[5805]-206
M.Com. (Part - I) (Semester - II)
ADVANCED ACCOUNTING AND TAXATION
Business Tax Assessment and Planning
(2019 Pattern) (CBCS) (Group - A)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 is compulsory.***
2) ***Attempt any Two Questions from the remaining.***
3) ***Figures to right indicate full marks.***
4) ***Use of simple calculator is allowed.***

munotes.in

Q1) A) i) **Fill in the blanks.** **[5]**

1. Central Board of Direct Taxes is _________.
   a) An Income Tax Authority under the Income Tax Act
   b) Not an Income Tax Authority under the Income Tax Act
   c) Custom Authority
2. Under ______ section of Income Tax Act capital gain is charged.
   a) Section 45
   b) Section 55
   c) Section 65
3. If any default is made in compliance with the above provisions, the firm will be assessed as a firm without deducting ______ and salary to partners.
   a) Interest
   b) Dividend
   c) Commission
4. Tax avoidance is _________.
   a) Illegitimate
   b) Legitimate
   c) Punishable

P.T.O.

5. ______ Registration is required only for those e-commerce operators who are required to collect tax at source.

a) Compulsory

b) Voluntary

c) Optional

ii) **Match the following pairs.** **[5]**

	Group A		Group B
1.	IGST	a)	Valid till it is cancelled
2.	Section 144	b)	Best Judgment Assessment
3.	Tax Planning	c)	Non- Resident taxable person
4.	Registration certificate	d)	Integrated Goods and Services Tax
5.	GST-REG 09	e)	A Legal Activity

iii) **State whether following statements are TRUE or FALSE.** **[5]**

1. The value of supply of goods and services shall be the transaction value.

2. Tax planning is the way of tax liability by taking full advantage provided by the Act.

3. An appeal to the Commissioner of Income-tax (Appeals) shall be filed in Form No. 35.

4. Director of Income Tax is the highest administrative authority for income tax in India.

5. IGST is charged on the inter-state supply of goods and services.

B) **Write Short Notes (Any Three) :** **[15]**

a) Best Judgment assessment

b) Nature and Scope of Tax Management and Planning

c) Tax Authorities

d) Types of returns

e) Utilization of input tax credit

munotes.in

Q2) The Profit and Loss A/c of JK Ltd. (a Partnership Firm) for the year ended 31st March 2022 is a follows: **[15]**

Profit and Loss A/c

For the year ended 31st March 2022

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
Cost of goods sold	10,00,000	Sales	18,00,000
Remuneration to Partners	4,49,000	Rent of house property	60,000
Interest to Partners @ 18% p.a.	60,000	Dividend	1,70,000
Municipal Tax of house property	25,000		
Other expenses	2,36,000		
Net Profit	2,60,000		
	20,30,000		20,30,000

Other Information:

a) Out of other expenses Rs. 18,400 is not deductible u/s 36,37 (1) and 43B.

b) On 15.1.2022, the firm pays an outstanding Sales Tax Liability of Rs. 54,700 of the previous 2020-21. As this amount pertains to the previous year 2020-21, it has not been debited to the aforesaid Profit and Loss A/c.

Calculate Remuneration under section 40 (b).

Q3) The total income of a co-operative society (other than consumer co-operative society) for the financial year ending 3lst March 2022 under various heads is as under : **[15]**

	Rs.
Banking Business	10,000
Income from cottage industry	15,000
Marketing of agricultural produce grown by its members	15,000
Income from purchase and sale of agricultural implements to members	12,000
Profits and gains of business	75,000
Interest and dividend from other cooperative society	12,000
Collective disposal of labour	11,000
Income from house property	50,000

Compute taxable income of the co-operative society.

munotes.in

Q4) A) Mr. Ram furnishes the following particulars of his income and losses for the previous year 2021-22. **[10]**

	Rs.
Income from salary	5,00,000
Interest on government securities	4,000
Income from house property (Net)	16,000
Profit from cloth business (before claiming depreciation)	40,000
Current year depreciation	3,000
Speculation business profit	10,000
Long term capital gain	24,000
Short term capital gain	8,000

The items brought forward from assessment year 2021-22 are as follows:

	Rs.
Unabsorbed depreciation	10,000
Speculation business loss	30,000
Loss from stationery business	16,000
Long term capital loss	30,000
Short term capital loss	12,000

Compute Gross Total Income of Mr. Ram for the assessment year 2022-23 assuming that he has not exercised new taxation regime U/S 115 BAC.

B) Navodaya purchased goods for Rs. 20,000 and these manufactured goods sold within a state for Rs. 90,000. GST Rate was 18%. Calculates GST payable by Navodaya. **[5]**

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P3015

[Total No. of Pages : 4

[5805]-207

M.Com. (Part- I) (Semester - II)

E-SECURITY & CYBER LAWS

205 : Commercial Laws & Practices

(Group - B) (2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks (Attempt any six) :** **[6]**

i) __________ is not the risk involved in e-commerce.

a) Online Security b) System Reliability

c) Lack of Innovation d) Customer Disputes

ii) The intruder's main motive/s is /are ____________.

a) To establish a web server (non-privileged port) to be used for some phishing scam

b) To perform network scanning to find out vulnerable hosts in the network.

c) To install an FTP server for distributing illegal content on network (ex. pirated software or movies)

d) All of the above

iii) Digital Signature provides __________.

a) Authentication b) Non-Repudiation

c) Both of the above d) None of the above

iv) Computer wrongs includes : __________

a) Civil wrongs b) Crimes

c) Both civil wrongs and crimes d) None of the above

v) ___________ is the way to protect from computer crime?

a) Use simple password so that no one can guess

b) Use difficult passwords those are difficult to hack

c) Keep changing the passwords frequently

d) Use difficult passwords those are difficult to hack and keep changing the passwords frequently.

P.T.O.

vi) Information Technology Act 2000 legislation deals with __________.

a) Legal Recognition of Electronic Documents

b) Legal recognition for digital signatures

c) Offences and Contraventions

d) All of the above

vii) ______________ are the good people who do hacking with a good purpose to obtain more knowledge of how things work.

a) Hackers

b) Crackers

c) Hackers and Crackers

d) None of the above

viii) ___________ can be proved in the court of law according to Bankers Book Evidence Act 1891.

a) Existence of document

b) Condition of document

c) Contents of document

d) None of the Above

Q2) What is the meaning of Computer Frauds? Explain in detail the characteristics and types of computer frauds. **[14]**

Q3) What is Information System Controls? Explain in detail the types of Information System Controls. **[14]**

Q4) State the meaning of E-Contracts. Explain in detail the requirements & legal aspects of E-Contracts. **[14]**

Q5) State the meaning of Cyber Regulation Appellate Tribunal. Explain in detail the powers of Cyber Regulation Appellate Tribunal. **[14]**

Q6) **Write Short Notes on (any Two) : [12]**

a) Protecting E-Commerce System.

b) Types of Intruders.

c) Duties of Subscribers.

d) Bankers Books Evidence Act 1891.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P3015

[5805]-207
M.Com. (Part- I) (Semester - II)
E-SECURITY & CYBER LAWS
205 : Commercial Laws & Practices
(Group - B) (2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :-
1) *प्रश्न क्र.1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.*
2) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.*

प्रश्न 1) **रिक्त जागा भरा. (कोणत्याही सहा) :** **[6]**

i) पुढीलपैकी कोणती ई-कॉमर्समध्ये जोखीम नाही?
अ) सुरक्षेचा अभाव
ब) प्रणाली विश्वासार्हता
क) नवनिर्मितीचा अभाव
ड) ग्राहक विवाद

ii) घुसखोरांचा मुख्य हेतू हे .... आहेत.
अ) काही फिशिंग स्कॅमसाठी वापरण्यासाठी वेब सर्व्हर (विशेषाधिकार नसलेले पोर्ट) स्थापित करणे.
ब) नेटवर्कमधील असुरक्षित होस्ट शोधण्यासाठी नेटवर्क स्कॅनिंग करणे.
क) नेटवर्कवर बेकायदेशीर सामग्री वितरीत करण्यासाठी FTP सर्व्हर स्थापित करणे (उदा. पायरेटेड सॉफ्टवेअर किंवा चित्रपट)
ड) वरीलपैकी सर्व

iii) डिजिटल स्वाक्षरी .... प्रदान करते.
अ) प्रमाणीकरण
ब) अस्वीकार
क) वरील दोन्ही
ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

iv) संगणकाच्या चुकांमध्ये .... समाविष्ट आहे.
अ) नागरी चुका
ब) गुन्हेगारी
क) नागरी चुका किंवा गुन्हेगारी
ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

munotes.in

v) .... हा संगणक गुन्हेगारीपासून संरक्षण करण्याचा मार्ग आहे?

अ) साधा पासवर्ड वापरा जेणेकरून कोणी अंदाज लावू शकणार नाही

ब) हॅक करणे कठीण असलेले पासवर्ड वापरा

क) पासवर्ड वारंवार बदलत रहा

ड) हॅक करणे कठीण असलेले पासवर्ड वापरा आणि वारंवार पासवर्ड बदतल रहा

vi) माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000, ... गोष्टींशी निगडित आहे.

अ) इलेक्ट्रॉनिक कागदपत्रांची कायदेशीर मान्यता

ब) डिजिटल स्वाक्षरीसाठी कायदेशीर मान्यता

क) गुन्हे आणि उल्लंघन

ड) वरीलपैकी सर्व

vii) .... हे चांगले लोक आहेत जे गोष्टी कशा कार्य करतात याबद्दल अधिक ज्ञान मिळवण्यासाठी चांगल्या हेतूने हॅकिंग करतात.

अ) हॅकर्स ब) क्रॅकर

क) हॅकर्स आणि क्रॅकर ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

viii) बँकर्स बुक एव्हिडन्स अॅक्ट 1891 नुसार .... न्यायालयात सिद्ध होऊ शकते.

अ) दस्तऐवजाचे अस्तित्व ब) दस्तऐवजाची अट

क) दस्तऐवजाची सामग्री ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

प्रश्न 2) संगणक फसवणूक म्हणजे काय? कॉम्प्युटर फसवणुकीची वैशिष्ट्ये आणि प्रकार तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 3) माहिती प्रणाली नियंत्रणे म्हणजे काय? माहिती प्रणाली नियंत्रणाचे प्रकार तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 4) ई-करारांचा अर्थ सांगा. ई-करारांच्या आवश्यकता आणि कायदेशीर बाबी तपशीलवार स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) सायबर नियमन अपील न्यायाधिकरणाचा अर्थ सांगा. सायबर नियमन अपील न्यायधिकरणाच्या अधिकारांचे तपशीलवार वर्णन करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[12]**

अ) ई-कॉमर्स प्रणालीचे संरक्षण

ब) घुसखोरांचे प्रकार

स) सदस्यांची कर्तव्ये

द) बँकर्स बुक्स एव्हिडन्स ऍक्ट 1891.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P3016

[Total No. of Pages : 4

[5805]-208

M.Com. (Part-I) (Semester - II)

COMMERCIAL LAWS & PRACTICES

Laws Relating to Copyright and Designs (206)

(Group - B) (2019 Pattern) (Special Paper-IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Que 1 and Que 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from 2 to 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks by selecting a suitable choice. (Any 6) :** **[6]**

i) Registrar of copyrights appointed by ____________?

a) The central Government b) State Government

c) Parliment

ii) What is the punishment for copyright infringement?

a) Imprisonment 9 months to 3 years + fine of Rs. 1lakh to 2 lakh.

b) Imprisonment 6 months to 3 years + fine of Rs. 50,000 to 2 lakh.

c) None of the above

iii) The Geographical Indications of goods (Registration and protection) Act, 1999 has come into force from which year?

a) 2001 b) 2003

c) 2005

iv) Which of the following is the benefit of getting GI tag?

a) If helps consumers to get quality products of desired traits.

b) Legal protection to the product

c) All of the above

v) When did designs Act 2000, come into force?__________

a) 1st April 2000 b) 1st March 2001

c) 11th May 2001

P.T.O.

vi) Which section of design Act 2000 deals with the rights of proprietor of lapsed design which have been restored?

a) Section 14 of design Act, 2000

b) Section 12 of design Act, 2000

c) Section 09 of design Act, 2000.

vii) Swachh - Nirmal Tat Abhiyan is run by ministry of __________

a) Shipping   b) Environment

c) Jal Shakti

vii) Copyright is __________

a) Positive right   b) Exclusive right

c) Both a and b

Q2) What is the copyright? Explain the scope and characteristics of copyright. **[14]**

Q3) What is the Industrial Designs? Explain the meaning and scope of registerability of a design. **[14]**

Q4) Define the Geographical indications. Explain the concept; meaning and contents of Geographical indications. **[14]**

Q5) Define the protection of plant varieties and farmers Right Act. 2001. Explain objectives and scope of PPVFR Act, 2001. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2) : **[12]**

a) Authorities for Administration

b) Powers of central Government.

c) Application for Registration of a Design.

d) Author and ownership of copyright.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P3016

[5805]-208
M.Com. (Part-I) (Semester - II)
COMMERCIAL LAWS & PRACTICES
Laws Relating to Copyright and Designs (206)
(Group - B) (2019 Pattern) (Special Paper-IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्या बाजुकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

munotes.in

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (कोणत्याही 6) **[6]**

i) रेजिस्टार ऑफ कॉपीराइटस् ची नेमणूक .... द्वारे केली आहे.

अ) केंद्रसरकार ब) राज्यसरकार

क) संसद

ii) कॉपीराइट उल्लंघनासाठी काय शिक्षा आहे?

अ) 9 महिने ते 3 वर्षे कारावास + 1 लाख ते 2 लाख रूपये दंड

ब) 6 महिने ते 3 वर्षे कारावास + 50 हजार ते 2 लाख रूपये दंड

क) वरीलपैकी काही नाही

iii) वस्तूंचे भौगोलिक संकेत (नोंदणी आणि संरक्षण) कायदा, 1999 कोणत्या वर्षापासून लागू झाला?

अ) 2001 ब) 2003

क) 2005

iv) GI टॅग मिळवण्याचा खालीलपैकी कोणता कायदा आहे?

अ) हे ग्राहकांना इच्छित गुणधर्मांची गुणवत्तापूर्ण उत्पादने मिळविण्यात मदत करते.

ब) उत्पादनास कायदेशीर संरक्षण

क) वरील सर्व

v) डिझाईन कायदा 2000 कधी लागू झाला.

अ) 1 एप्रिल, 2000 ब) 1 मार्च, 2001

क) 11 मे, 2001

vi) डिझाईन ॲक्ट 2000 चे कोणते कलम लॅप्स झालेल्या डिझाईनच्या मालकाच्या अधिकारांशी संबंधित आहे जे पुनर्संचयित केले गेले आहेत?

अ) डिझाईन कायदा 2000 चे कलम 14

ब) डिझाईन कायदा 2000 चे कलम 12

क) डिझाईन कायदा 2000 चे कलम 9

vii) स्वच्छ – निर्मल तत् अभियान .... मंत्रालयाद्वारे चालवले जाते.

अ) शिपिंग ब) वातावरण

क) जल शक्ती

viii) प्रताधिकार (कॉपीराईट) म्हणजे ....

अ) सकारात्मक अधिकार

ब) अनन्य हक्क

क) अ) आणि ब) दोन्ही

प्रश्न 2) कॉपीराइट म्हणजे काय? कॉपीराइटची व्याप्ती आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) औद्योगिक रचना म्हणजे काय? डिझाइनच्या नोंदणी योग्यतेचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) भौगोलिक संकेतांची व्याख्या करा. भौगोलिक संकेतांच्या संकल्पना, अर्थ आणि सामग्री स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) वनस्पती वाणांचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 परिभाषित करा. PPVFR अधिनियम 2001 ची उद्दिष्टये आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणतेही 2) **[12]**

अ) प्रशासनासाठी अधिकारी.

ब) केंद्र सरकारचे अधिकार

क) डिझाइनच्या नोंदणीसाठी अर्ज.

ड) लेखक आणि कॉपीराइटसची मालकी.

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P3862

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 3

[5805] - 209
M.Com. (Part - I)
207 : APPLICATION OF COST ACCOUNTING
(2019 Pattern) (Semester - II) (Group - C) (Credit System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Use of calculator is allowed.*

munotes.in

Q1) Indigo Ltd., Pune has earned the profit of Rs. 28,900 as per cost books for the year ended 31st March 2020. their stock position as per cost books and financial books were summarized as follows **[15]**

Particular	CB	FB
Stock as on 1st April 2019		
Raw material	5900	7400
Work in progress	3500	4900
Finished goods	6100	3800
Stock as on 31st March 2020		
Finished goods	5400	7100
Raw material	3200	1900
Work in progress	2800	1300

The following additional information is also made available on comparison of cost and financialbook

Interest on Dena bank loan was Rs. 2,700, payment on business tax Rs. 2,900, cash discount allowed book debts Rs. 1,700, Goodwill returned off Rs. 2600, and gain on revaluation of leasehold lands Rs. 4,100, collection of transfer fees Rs. 1,200. cash discount received from accounts payable Rs. 5,900, goods and service tax Refunds Rs. 3,300 etc .were taken off exclusively from financial book and totally exclude from cost book.

You are required to find out the profit as per financial books by preparing reconciliation statement for the year ended 31st march 2020.

OR

Define Product Life cycle costing. Explain the Phases of PLC Costing.

Q2) A company manufacturing two products furnishes the following data for a year : **[15]**

Product	Annual Output (Units)	Total Machine hours	Total number of purchase orders	Total number of set-ups
A	5,000	20,000	160	20
B	60,000	1,20,000	384	44

The annual overheads are as under :

Volume related activity costs	Rs. 5,50,000
Set up related costs	Rs. 8,20,000
Purchase related costs	Rs. 6,18,000

You are required to calculate the cost per unit of each Product A and B based on :

a) Traditional method of charging overheads.

b) Activity based costing method.

OR

Meaning of Value chain analysis. Explain the benefits and limitations of Value chain analysis.

Q3) Sahyadri Ltd., Pune has two divisions X and Y. Div. X produces 40,000 units of product Stand entirely transfers it to Div. Y, where product S, is further processed and finally product S produced qualitatively. The external market price of the final product S is 80 per unit Unlimited quantities of S can be purchased and sold in the External Market at 45 per unit. The e following cost statement gives analytical data about actual production cost per unit of the two divisions separately. **[15]**

Particulars	Divisions	
	X Rs.	Y Rs.
Raw Materials Cost	6	3
Direct Labour	7	9
Chargeable Expenses	1	1
Variable Overheads. (+)	12	5
Variable Cost	26	18
Fixed Overheads. (+)	4	7.50
Full Cost	30	25.50

munotes.in

You are required to calculate the Operating Profit of both the divisions using

a) Market-based Transfer Pricing Method and

b) 120% of Full Cost Method

Which Transfer Pricing Method Will Div. X prefer and why?

OR

Define transfer pricing. Explain the Methods of transfer pricing.

Q4) Short Notes (<u>any three</u>) : **[15]**

a) Steps in value chain analysis process.

b) Explain the steps in activity based costing.

c) Benefits of product life cycle Costing.

d) Importance of value chain analysis in assessing competitive advantage.

e) Need for Reconciliation between financial & Cost Accounts.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P6481

[Total No. of Pages : 3

[5805]-210

First Year M. Com.

COST CONTROL AND COST SYSTEMS

208 - Group - C : Advance Cost Accounting and Cost Systems

(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q.1 is compulsory.*
2) *Solve any two questions from remaining.*

munotes.in

Q1) A) Fill in the blanks : **[5]**

a) Marginal costing is the most useful technique for the ______

i) Shareholders ii) Management

iii) Bankers iv) Creditors

b) _______ is a technique that examines changes in the total cost and revenue by analyzing proposed alternatives.

i) Differential costing ii) Marginal costing

iii) Standard costing iv) Process costing

c) Cash discount is __________ to buyers who promptly pay their bills.

i) Price inflation ii) Price increase

iii) Price reduction iv) Price rise

d) ______ is the efficiency of production of goods or services expressed by some measure.

i) Productivity ii) Policy

iii) Plan iv) Process

e) ______ is the process used by companies to reduce their costs and increase their profits

i) Cost inflation ii) Cost rise

iii) Cost restructure iv) Cost reduction

P.T.O.

B) True of False : **[5]**

a) Cost cutting refers to measures implemented by a company to reduce its expenses and improve profitability.

b) Pricing strategies tend to change as a product goes through its product life cycle.

c) Cost reduction is a planned negative approach to reduce expenditure.

d) Just-in-time (JIT) production also known as lean production.

e) Enterprise Resource planning is a manual inventory control and production system.

C) Match the following : **[5]**

a) Cost Reduction technique	i) Full costing
b) Productivity improvement technique	ii) Company's revenues equals its costs
c) Margin of Safety	iii) Prioritize
d) BEP	iv) Difference between BEP sales and actual sales
e) Absorption Costing	v) Value Analysis

munotes.in

D) Short Notes (any three out of five) : **[15]**

a) Differential cost analysis

b) Pricing Policy

c) Designing and Installing cost system in Computerised Accounting

d) Cost Control

e) Causes of Lower Productivity

Q2) B Ltd. is planning for improving the profitability, for which the following two suggestions are under. **[15]**

a) 10% decrease in value of sales with a sizeable increase in sales volume from 4000 units to 4500 units.

b) 10% increase in value of sales with a sizeable decrease in sales volume from 4000 units to 3500 units.

The following details are also made available from the current cost accounting records.

Particulars	Rs.
Price per unit	100
Total Rigid cost	50,000
Marginal cost per unit	50

State which of the two proposals should be recommended to the management so as to get sizeable amounts of profits.

Q3) Kamlin Ltd. manufactures 20,000 units during the year 2021-2022 the cost and price structure of which discloses the following relevant information. **[15]**

Particulars	Rs.
Variable works overheads per unit	4
Productive Expenses per unit	1
Basic Materials per unit	12
Direct Material per unit	8
Fixed office overheads	40,000
Fixed selling and Distribution overheads	1,60,000
Selling price per unit	60

Company management has proposed to increase the quality production by 5,000 units. It is estimated that Fixed Office overheads will increase by Rs. 5,000 and the new selling price per unit will be Rs. 40 only. No other costs will increase. You are suggested to advice the management for the viability of the proposed plan.

Q4) What is Productivity? Explain causes of lower productivity and how to improve productivity. **[15]**

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2211

[Total No. of Pages : 4

[5805]-211
M.Com. (Part - I) (Semester - II)
209 : INTERNATIONAL CO-OPERATIVE MOVEMENT
Co-Operation and Rural Development (Special Paper - III)
(2019 Pattern) (Group - D)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 questions from question No. 2 to question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6 out of 8) : **[6 × 1 = 6]**

i) The International co-operative Alliance was founded in _______.

a) 1895 b) 1859

c) 1865 d) 1885

ii) Expand CCW

a) Consumer co-operative world wide

b) Consumer co-operative wildlife

c) Co-operatives of consumer

d) World consumer co-operatives

iii) Which of the following is related to the principle of one man one vote.

a) Democratic principle b) Support from Government

c) Economy in operations d) Socialist orientation

iv) ______ is based on the principle of self interest, maximisation of profits and exploitation.

a) Socialism b) Capitalism

c) Co-operation d) Trade Unionism

v) The ______ is established in 1958 has been playing an important role in the development of co-operative marketing in India.

a) National Apex federation

b) National Association of fisheries Marketing federation

c) National Agricultural co-operative marketing federation

d) National Agricultural and fisheries marketing federation

P.T.O.

vi) Democratic control in co-operative means.

a) Control by member user b) Government control

c) Control by registrar d) Board of director

vii) The International co-operative Alliance revised the co-operative principle for third time in its Manchester congress in _______.

a) 1964 b) 1995

c) 1934 d) 1994

viii) Which of the following act structured and shape the co-operative movement in India?

a) Deccan Agriculture Relief Act (1879)

b) Co-operative credit societies Act (1904)

c) Land Improvement Loan Act (1883)

d) Agriculturist Loan Act (1884)

munotes.in

Q2) Explain the concept and nature of co-operation. **[14]**

Q3) Highlight the role of co-operatives in a capitalistic system. **[14]**

Q4) What are principles of co-operation laid down by International Co-operative Alliance. (ICA) **[14]**

Q5) Describe the broad features of co-operative movement in USA. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2 out of 4) : **[2 × 6 = 12]**

a) Objectives of International co-operative Alliance (ICA).

b) Remedies to strengthen the co-operative movement in a globalised economy.

c) What are the types of Agricultural co-operatives in Israel?

d) Economics and co-operation.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

P2211 **[5805]-211**

M.Com. (Part - I) (Semester - II)
209 : INTERNATIONAL CO-OPERATIVE MOVEMENT
Co-Operation and Rural Development (Special Paper - III)
(2019 Pattern) (Group - D)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्रमांक 1 व प्रश्न क्रमांक 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 यापैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडविणे.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मुळ प्रश्न पत्रिका पाहावी.*

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा (8 पैकी कोणतेही 6) **[6]**

i) अंतरराष्ट्रीय सहकारी आघाडी (ICA) स्थापना .... मध्ये झाली.

अ) 1895 ब) 1859

क) 1865 ड) 1885

ii) सी सी डब्ल्यू विस्तृत करा.

अ) जगभरातील ग्राहक सहकारी

ब) ग्राहक सहकारी वन्य जीवन

क) जगभरातील ग्राहकांची सहकारी संस्था

ड) जागतीक ग्राहक सहकारी संस्था

iii) 'एक माणूस एकमत' या तत्वाशी संबंधित आहे?

अ) लोकशाही तत्व ब) शासनाचा पाठिंबा

क) कामकाजात अर्थव्यवस्था ड) समाजवादी अभिमूखता

iv) .... हे स्वहित, जास्तीत जास्त नफा आणि शोषण या तत्वावर आधारित आहे.

अ) समाजवाद ब) भांडवलशाही

क) सहकार्य ड) कामगार संघटना

munotes.in

v) 1958 मध्ये स्थापन केलेली .... भारतातील सहकारी विपणन विकासासाठी महत्वाची भूमिका बजावत आहे.

अ) नैशनल एपेक्स फेडरेशन

ब) नैशनल असोसिएशन ऑफ फिशरीज मार्केटिंग फेडरेशन

क) राष्ट्रीय कृषी सहकारी विपणन महासंघ

ड) राष्ट्रीय कृषी व मत्स्य विपणन महासंघ

vi) .... सहकारी म्हणजे लोकशाही नियंत्रण

अ) सदस्य वापरकर्त्याद्वारे नियंत्रण करणे

ब) सरकारचे नियंत्रण

क) निबंधकाद्वारे नियंत्रण

ड) संचालक मंडळ

vii) .... अंतरराष्ट्रीय सहकारी आघाडीने मॅचेस्टर काँग्रेस मध्ये तिसऱ्या वेळी तत्वांमध्ये सुधारणा केली.

अ) 1964 ब) 1995

क) 1934 ड) 1994

viii) पुढील पैकी कोणता कायदा भारतातील सहकारी चळवळीला रचना व आकार देते.

अ) डेक्कन कृषी मदत कायदा (1879)

ब) सहकारी पतसंस्था कायदा (1904)

क) जमीन सुधारणा कर्ज कायदा (1883)

ड) कृषी कर्ज अधिनियम (1884)

प्रश्न 2) सहकाराची संकल्पना आणि स्वरुप स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेमधील सहकाराची भूमिका अधोरेखित करा. **[14]**

प्रश्न 4) अंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटने मांडलेली सहकाराची तत्वे कोणती आहेत? **[14]**

प्रश्न 5) अमेरीकेतील सहकारी चळवळीच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[2 × 6 = 12]**

अ) जागतिक सहकारी संघटनेची (ICA) उद्दिष्ट्ये.

ब) जागतिक कृत अर्थव्यवस्थेत सहकारी चळवळ मजबूत करण्यासाठी उपाय.

क) ईस्त्राईल मध्ये कोणत्या प्रकारच्या कृषी सहकारी संस्था आहेत.

ड) सहकाराचे अर्थशास्त्र

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2212

[Total No. of Pages : 4

[5805]-212

M.Com. (Part- I) (Semester - II)

CO-OPERATIVE MANAGEMENT AND EDUCATION

Co-Operation and Rural Development (Special Paper - IV)

(2019 Pattern) (Group - D) (Credit System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks selecting suitable choice. (any 6 out of 8) **[6 × 1 = 6]**

i) The word "Co-Operation" derived from which Language.

a) German b) Latin

c) Italian d) Greek

ii) __________ are now known as Co-Operative Agriculture and Rural Development Banks.

a) Land development Banks b) Primary Banks

c) Urban Co-Operative Banks d) NABARD

iii) The board of directors of urban Co-Operative Bank consist of __________ members.

a) 3 to 5 b) 5 to 7

c) 7 to 9 d) 9 to 11

iv) The precident of NCUI shall be the chairman at __________.

a) NCCT b) NCCE

c) NCE d) All of the above

v) Co-Operatives in India follow the type of organisation structure.

a) Centralized structure b) Decentralized structure

c) Unitary structure d) Federal structure

P.T.O.

vi) NCCT stands for

a) National center for Co-Operative training

b) National council for Co-Operative training

c) National council for Co-Operation and training

d) National center and council for Co-Operative training.

vii) In a cooperative society, admission of members and allocation of shares is done by.

a) Secretary

b) Managing committee

c) President

d) General body

viii) In the __________ five year plan the central committee for Co-operative training was established.

a) First

b) Second

c) Third

d) Fourth

Q2) Explain the policies and practices of Dairy Co-Operatives. **[14]**

Q3) Explain the problems of Co-operative Banking. **[14]**

Q4) Explain the Social Responsibilities of Co-operative Business. **[14]**

Q5) Discuss the problems related to Economic and Commercial viability to Co-operative business. **[14]**

Q6) Write Short Notes (any 2) **[2 × 6 = 12]**

a) Non-Agricultural credit Co-operation.

b) Problems of sugar Industry.

c) National council for Co-operative training.

d) Industrial relation in Co-operative Business.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2212

[5805]-212
M.Com. (Part- I) (Semester - II)
CO-OPERATIVE MANAGEMENT AND EDUCATION
Co-Operation and Rural Development (Special Paper - IV)
(2019 Pattern) (Group - D) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्र.1 प्रश्न क्रंमाक. 6 अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडविणे.
3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ प्रश्न पत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (8 पैकी कोणतेही 6) **[6 × 1 = 6]**

i) सहकार हा शब्द कोणत्या भाषेतून आला आहे.

अ) जर्मन ब) लॅटिन

क) इटालियन ड) ग्रीक

ii) .... आता सहकारी कृषी आणि ग्रामिण बँक म्हणून ओळखल्या जातात.

अ) जमिन विकास बँक ब) प्राथमिक बँक

क) शहरी विकास बँक ड) नाबार्ड

iii) नागरी सहकारी बँकेच्या संचालक मंडळामध्ये .... मेम्बर असतात.

अ) 3 ते 5 ब) 5 ते 7

क) 7 ते 9 ड) 9 ते 11

iv) एन सी यू आय चा अध्यक्ष .... चे अध्यक्ष असेल.

अ) एन सी सी टी ब) एन सी सी ई

क) एन सी ई ड) वरील सर्व

v) भारतातील सहकारी संस्था .... या प्रकारच्या संस्थात्मक संरचनेचे पालन करतात.

अ) केंद्रीकृत रचना ब) विकेंद्रीत संरचना

क) एकात्मक रचना ड) संघराज्य संरचना

vi) एन सी सी टी म्हणजे.

अ) सहकारी प्रशिक्षण राष्ट्रीय केंद्रे

ब) सहकारी प्रशिक्षण राष्ट्रीय परिषद

क) सहकार आणि प्रशिक्षण राष्ट्रीय परिषद

ड) राष्ट्रीय प्रशिक्षण केंद्र आणि सहकारी प्रशिक्षण परिषद

vii) सहकारी संस्थेत संभासदांचे प्रवेश आणि समभागांचे वाटप यांच्या द्वारे केले जाते.

अ) सचिव ब) व्यवस्थापकिय समिती

क) अध्यक्ष ड) जनरल बॉडी

viii) .... पंचवार्षिक योजनेत सहकारी प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना केली गेली.

अ) पहीला ब) दुसरा

क) तिसरा ड) चौथा

प्रश्न 2) सहकारी दुग्ध व्यवसायातील धोरणे व कार्यपद्धती विशद करा. **[14]**

प्रश्न 3) सहकारी बँकाच्या समस्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) सहकारी संस्थाची सामाजिक जबाबदारी स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) सहकारी संस्थाची आर्थिक व व्यवसायिक सक्षमते संदर्भातील समस्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणतेही 2) **[2 × 6 = 12]**

अ) बिगर कृषी पंतसंस्था.

ब) साखर उद्योगातील समस्या.

क) राष्ट्रीय सहकारी प्रशिक्षण परिषद.

ड) सहकार व्यवसायातील औद्योगिक संबंध.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2213

[Total No. of Pages : 4

[5805]-213
M.Com.
BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT
211 : Modern Business Practices
(2019 Pattern) (Semester - II) (Group - E) (Special Paper - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question. No. 1 and Question. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question No.2 to Question No.5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any Six) **[6]**

a) MCCIA stands for ________
   i) Maratha Chamber of Commerce, Industries and Association
   ii) Maharashtra Chamber of Commerce, Industries and Agriculture
   iii) Maharashtra Chamber of Commerce, Industries and Association
   iv) Maharashtra Chamber of Common, Industries and Association

b) FICCI headquarter is at _______.
   i) Mumbai   ii) Calcutta
   iii) Delhi   iv) Pune

c) _______ enterprises means economic undertakings especially industrial, agricultural and commercial.
   i) Public   ii) Private
   iii) Secret   iv) Confidential

d) _______ utility is an entity that provides goods or services to the general public.
   i) Public   ii) Industrial
   iii) Commercial   iv) Supplier

e) ________ is the primary sector of the Indian Economy.
   i) Agriculture   ii) Finance
   iii) Technology   iv) Information

f) Agricultural income is related to ________ .

i) Capital | ii) Land

iii) Machinery | iv) Road

g) WTO's headquarter is at ________.

i) Philippines | ii) Geneva

iii) Delhi | iv) Mumbai

h) The production of milk from domestic animals is known as _______.

i) Conservation | ii) Transportation

iii) Dairy Farming | iv) Construction

Q2) Explain in detail Role and Functions of Federation of Indian Chamber of Commerce and Industries. **[14]**

Q3) What is Public Utility? Explain in detail Objectives and Functions of Public Utility. **[14]**

Q4) What is 'Agricultural Business'? Explain the Government policies, problems and prospects of Agricultural Business in India. **[14]**

Q5) Explain the impact of WTO (World Trade Organisation) on development of agri business in India. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) **[12]**

a) Functions of Maratha Chamber of Commerce.

b) Autonomy of Public Enterprises.

c) Agricultural By-product.

d) Dairy Business in India.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2213

[5805]-213
M.Com.
BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT
211 : Modern Business Practices
(2019 Pattern) (Semester - II) (Group - E) (Special Paper - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :–
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्याबाजुकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) एम. सी. सी. आय. ए. म्हणजे .... होय.
- i) मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स, इंडस्ट्रिज ॲन्ड असोसिएशन
- ii) महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्स, इंडस्ट्रीज ॲन्ड ॲग्रीकल्चर
- iii) महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्स, इंडस्ट्रीज ॲन्ड असोसिएशन
- iv) महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमन इंडस्ट्रीज ॲन्ड असोसिएशन

ब) एफ. आय. सी. सी. आय. चे मुख्यालय हे .... येथे आहे.
- i) मुंबई ii) कलकत्ता
- iii) दिल्ली iv) पुणे

क) .... उद्योग म्हणजे आर्थिक उपक्रम विशेषतः औद्योगिक, कृषी आणि व्यवसायिक उद्योग होय.
- i) सार्वजनिक ii) खाजगी
- iii) गुप्त iv) गोपनीय

ड) .... उपयोगिता ही एक संस्था आहे की जी सामान्य लोकांना वस्तु किंवा सेवा पुरविते.
- i) सार्वजनिक ii) औद्योगिक
- iii) व्यावसायिक iv) पुरवठादार

इ) .... हे भारतीय अर्थव्यवस्थेचे प्राथमिक क्षेत्र आहे.
- i) कृषी ii) वित्तिय
- iii) तंत्रज्ञान iv) माहीती

munotes.in

फ) शेतीचे उत्पन्न .... शी संबंधीत आहे.

i) भांडवल ii) जमीन

iii) यंत्रसामग्री iv) रस्ता

य) डब्लु टी. ओ. चे मुख्यालय .... येथे आहे.

i) फिलीपिन्स ii) जिनिव्हा

iii) दिल्ली iv) मुंबई

र) पाळीव प्राण्यांपासुन दुध उत्पादनाला .... असे म्हणतात.

i) संवर्धन ii) वाहतूक

iii) दुग्ध व्यवसाय iv) बांधकाम

प्र.2) फेडरेशन ऑफ इंडीयन चेंबर ऑफ कॉमर्स अॅन्ड इंडस्ट्रीजची (FICCI) भूमिका आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) सार्वजनिक सेवा म्हणजे काय? सार्वजनिक सेवेची उद्दिष्टे आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) कृषी व्यवसाय म्हणजे काय? भारतीय कृषी व्यवसायाची सरकारी धोरणे, समस्या आणि भवितव्य स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) जागतिक व्यापार संघटनेचा भारतातील कृषी व्यवसाय पद्धतीच्या विकासावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) मराठा वाणिज्य मंडळाची कार्ये.

ब) सार्वजनिक उद्योगांची स्वायत्तता.

क) कृषी उप-उत्पादने.

ड) भारतातील दुग्ध व्यवसाय.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2214

[Total No. of Pages : 4

[5805]-214

M.Com. (Semester - II)

BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

212 : Business Environment Analysis

(Group - E) (2019 Pattern) (Special Paper-IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No.2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks by selecting suitable choice. (Any 6) :** **[6]**

i) ____________ Sector organisation owned, controlled and managed by government.

a) public b) private

c) personal d) confidential

ii) MNCs stands for ________________

a) Multinational companies

b) Multinational co-operative societies

c) Multinational co-ordination services

d) Multipurpose companies

iii) ___________ is related to money market.

a) Commercial money b) Treasury bills

c) Cheque d) Shares

iv) __________ controls the capital market in India.

a) SEBI b) NABARD

c) LIC d) RBI

v) __________ is about not having enough to meet basic needs including food, clothing and shelter.

a) Unemployment b) Social injustice

c) Poverty d) Regional Imbalance

P.T.O.

vi) Generally, any person who is not gainfully employed in any productive activity is called ____________.

a) Poor b) Social injustice

c) Employed d) Unemployment

vii) Environmental Analysis includes __________

a) Social and cultural b) Cultural and ideological

c) Social and ideological d) Natural and ideological

viii) __________ is a process of identifying the relevant factors that have direct or indirect impact on the business.

a) Capital Analysis b) Market Analysis

c) Environmental Analysis d) Chemical Analysis

Q2) What is cottage industries? Explain in detail role of small and cottage industries in industrial growth of India. **[14]**

Q3) What is Indian money market? Explain in detail role of capital market and money market in financial environment of business. **[14]**

Q4) What is Global Environment? Explain in detail the impact of Demographic and technological environment on world trade. **[14]**

Q5) What is unemployment? Discuss in detail causes of unemployment and Regional imbalance. **[14]**

Q6) **Write Short Notes (Any 2) :** **[12]**

a) Foreign Technology & Foreign Investment.

b) Role of Foreign banks.

c) Importance of Environmental Analysis.

d) Social Injustice.

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2214

[5805]-214
M.Com. (Semester - II)
BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT
212 : Business Environment Analysis
(Group - E) (2019 Pattern) (Special Paper-IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्या बाजुकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही 6) **[6]**

i) .... क्षेत्रातील संस्थाची मालकी, नियंत्रण व व्यवस्थापन हे सरकारद्वारे केले जाते.

अ) सार्वजनिक ब) खाजगी

क) वैयक्तिक ड) गोपनीय

ii) MNCs म्हणजे .... होय.

अ) बहुराष्ट्रीय कंपन्या ब) बहुराष्ट्रीय सहकारी संस्था

क) बहुराष्ट्रीय समन्वय सेवा ड) बहुउद्देशिय कंपन्या

iii) .... हे नाणे बाजाराशी संबंधित आहे.

अ) कमर्शिअल पैसा ब) ट्रेझरी बीले

क) धनादेश ड) भाग

iv) .... भारतातील भांडवल बाजारावर नियंत्रण ठेवते.

अ) सेबी ब) नाबार्ड

क) एल. आय. सी. ड) आर. बी. आय.

v) .... म्हणजे अन्न, वस्त्र आणि निवारा यांसारख्या मुलभूत गरजा पुर्ण करण्यासाठी पुरेसे पैसे नसणे होय.

अ) बेरोजगारी ब) सामाजिक अन्याय

क) दारिद्र्य ड) प्रादेशिक असमतोल

munotes.in

vi) सामान्यत: कोणत्याही उत्पादक कार्यात लाभदायकपणे कार्यरत नसलेल्या कोणत्याही व्यक्तिला .... असे म्हणतात.

अ) दारिद्र्य ब) सामाजिक अन्याय

क) रोजगार ड) बेरोजगार

vii) पर्यावरणीय विश्लेषणामध्ये .... यांचा समावेश होतो.

अ) सामाजिक आणि सांस्कृतिक ब) सांस्कृतिक आणि वैचारिक

क) सामाजिक आणि वैचारिक ड) नैसर्गिक आणि वैचारिक

viii) .... ही व्यवसायावर प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष प्रभाव पाडणारे संबंधित घटक ओळखण्याची प्रक्रिया होय.

अ) भांडवल विश्लेषण ब) बाजार विश्लेषण

क) पर्यावरणीय विश्लेषण ड) रासायनिक विश्लेषण

munotes.in

प्रश्न 2) कुटीर उद्योग म्हणजे काय? भारताच्या औद्योगिक वाढीमध्ये लघु आणि कुटीर उदयोगांची भूमिका सविस्तरपणे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) भारतीय नाणेबाजार म्हणजे काय? व्यवसायाच्या वित्तीय पर्यावरणात भांडवल बाजार आणि नाणे बाजार यांची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) जागतिक पर्यावरण म्हणजे काय? लोकसंख्याशास्त्रीय आणि तांत्रिक पर्यावरणाचा जागतिक व्यापारावर होणारा परिणाम सविस्तरपणे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) बेरोजगारी म्हणजे काय? बेरोजगारी आणि प्रादेशिक असमतोलाच्या कारणांची सविस्तरपणे चर्चा करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) विदेशी तंत्रज्ञान आणि परकीय गुंतवणूक

ब) विदेशी बॅंकांची भूमिका

क) पर्यावरणीय विश्लेषणाचे महत्व

ड) सामाजिक अन्याय.

OOOO

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2215

[Total No. of Pages : 4

[5805]-215
M.Com. (Part - I)
BUSINESS ADMINISTRATION (Special Paper - III)
213 : Business Ethics and Professional Values
(CBCS) (2019 Pattern) (Semester - II) (Group - F)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. No. 1 and Q. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any Six) **[6]**

i) ______ is the set of rules to guide the actions of an individual humanbeing.

(Morality, Ethical Behaviour, Ethics, Values)

ii) ______ of the following is not usually the objective of the code of ethics.

(Create an ethical workplace, Evaluate the ethical components, Improve the image of company, Increase the profits of business)

iii) Generally _______ factors causes ethical behaviour in business

(Government law, Government Policies, Public awareness, All of the above)

iv) Whistleblower means ________.

(A subversive person spying on a company, usually a disappointed ex-employee, An investigative journalist, A person who signals illegal or unethical practice to a prescribed body)

v) ________ is a quite common unfair practice along with unethical information in the financial market.

(Deception, Unsuitability, Inappropriate and excessive trading, unequal bargaining power)

P.T.O.

vi) ________ of the following occurs when a company sells a product/service at two or more prices that do not reflect proportional differences in costs.

(Predatory pricing, Deceptive pricing, Price discrimination, Price fixation)

vii) _______ of the following is not included in the parameters of sustainable development.

(Carrying capacity, Inter and Intra-generation equity, Gender disparity and diversity, None of the above)

viii) The concentration of _____ gas is highest in our environment.

(Oxygen, Hydrogen, Nitrogen, Carbondioxide)

Q2) What is 'Business Ethics' and 'Professional Values' ? Explain the importance and scope of professional values. **[14]**

Q3) Define the term 'Corporate Social Responsibility'. Explain the scope and Legal provisions of CSR. **[14]**

Q4) Explain in detail the Ethical Practices in Indian Marketing. **[14]**

Q5) What is 'Sustainable Development'? State the Principles and Goals of Sustainable Development. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) **[12]**

a) Code of Ethics

b) Corporate Governance

c) Indian Ethical Practices in HRM.

d) Ethics in Environment

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2215

[5805]-215

M.Com. (Part - I)

BUSINESS ADMINISTRATION (Special Paper - III)

213 : Business Ethics and Professional Values

(CBCS) (2019 Pattern) (Semester - II) (Group - F)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) .... म्हणजे नियमांचा संच आहे की ज्याद्वारे मानवाच्या प्रत्येक कृतीला मार्गदर्शन केले जाते.

(नैतिकता, नैतिकवर्तन, नीतीशास्त्र, मूल्ये)

ii) खालीलपैकी .... हे आचार संहितेचे उद्दिष्ट नाही.

(नितीआधारित कार्याचे ठिकाण निर्माण करणे, नैतिक घटकांचे मुल्यमापन करणे, कंपनीची प्रतिष्ठा वाढविणे, व्यवसायाच्या नफ्यात वाढ करणे)

iii) सर्वसाधारणपणे .... घटक व्यवसायातील नितीमुल्यास कारणीभूत असतात.

(शासकिय कायदे, शासकिय धोरणे, लोक जाणीव-जागृती, वरीलपैकी सर्व)

iv) व्हिसल ब्लोअर म्हणजे ....

(कंपनीवरती गुप्तपणे लक्ष ठेवणारा गुप्तहेर, असमाधानी माजी कर्मचारी, संशोधक पत्रकार, एखादी अशी व्यक्ती की जी संघटनेतील बेकायदेशीर आणि अनैतिक गोष्टीविरुद्ध आवाज उठविते)

v) वित्तिय बाजारामध्ये अनैतिक माहितीच्या उपलब्धतेमुळे .... प्रकारची अनैतिक कृती केली जाते.

(प्रतारणा / फसवणूक, अयोग्यता, अयोग्य आणि अतिरिक्त व्यापार, असमान सामूहिक सौदाशक्ती)

vi) ज्यावेळेस एखादी कंपनी उत्पादन किंवा सेवा विक्री ही दोन किंवा आधिक किंमतीना करते ज्याचे वेगळे किंमत दर्शन होत नाही त्यामुळे .... घडून येते.

(लुटीची किंमत, फसवणूक किंमत, किंमत विभेदीकरण, किंमत निश्चिती)

munotes.in

vii) ………… हा घटक शाश्वत विकासाचा निकष म्हणून निर्धारित करण्यात आलेला नाही.

(वाहन क्षमता, आंतर आणि अंतर निर्मिती समता, लिंग-भेद आणि विविधता, वरिलपैकी काहीही नाही)

viii) पर्यावरणामध्ये ………… वायू सर्वाधिक आढळतो.

(ऑक्सिजन, हायड्रोजन, नायट्रोजन, कार्बनडायॉक्साईड)

प्र.2) 'व्यावसायिक नैतिकता' आणि 'व्यावहारिक नीतिमुल्ये' म्हणजे काय? व्यावहारिक नितिमुल्यांचे महत्व आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) 'कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीची व्याप्ती आणि कायदेविषयक तरतूदी स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) भारतातील विपणनामधील नीतीमुल्याधारित कार्यपद्धती सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) 'शाश्वत विकास' म्हणजे काय? शाश्वत विकासाची तत्वे आणि ध्येये (उद्दिष्टे) सांगा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) नीतिमुल्यांची आचारसंहिता

ब) कॉर्पोरेट प्रशासन

क) भारतातील मानव संसाधन व्यवस्थापनामधील नितिमुल्याधारित कार्यपद्धती.

ड) पर्यावरणातील नीतीमुल्ये

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2216

[Total No. of Pages : 4

[5805]-216

M.Com. - I

BUSINESS ADMINISTRATION (Special Paper - IV)

214 - Group F : Elements of Knowledge Management

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II) (Regular)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question number 1 and Question number 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from question No. 02 to Question No. 05.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks. (any 6) **[6]**

a) The set of processes developed in an organization to create, gather, store, transfer and apply knowledge, best describes ________

i) Knowledge Management

ii) Organizational learning

iii) Organizational memory

iv) Knowledge asset

b) The best successful solutions or problem solving methods that have been developed by a specific organization or industry best describes as ________

i) Organizational memory

ii) Knowledge Management

iii) Best Practices

iv) Standard operating procedures

c) According to Kurt Lewin, ________ of the following is NOT a stage in the change process.

i) Unfreezing ii) Changing

iii) Refreezing iv) Restraining

d) The World Wide Web (WWW.) was introduced in year _______

i) 1996 ii) 1994

iii) 1992 iv) 1990

P.T.O.

e) In organization, people who act as catalysts and assume the responsibility for managing the change process are called as ________

i) Change masters ii) Charismatic leaders

iii) Operation Managers iv) Change Agents

f) ______ is concerned with the buying and selling information, products and services over computer communication network.

i) Commerce ii) E-Commerce

iii) E-business iv) None

g) Intellectual property rights (IPRS) protect the use of information and ideas that are of ________

i) Social value ii) Economic value

iii) Commercial value iv) Ethical value

h) Under ______ of the Trade Marks Act can be made on application for registration

i) Sec. 18 ii) Sec. 20

iii) Sec. 03 iv) Sec. 07

munotes.in

Q2) What is meant by 'Knowledge Management'? Explain the nature and approaches to Knowledge Management. **[14]**

Q3) What is 'Management of Change'? Explain the nature and role of change Management in the company. **[14]**

Q4) What is meant by 'Marketing Knowledge Management? Explain the relevance of Marking and Knowledge Management. **[14]**

Q5) What is 'Intellectual Property Right'? How Knowledge Management can be used to safeguard the intellectual Property rights? **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2) **[12]**

a) Relevance of Knowledge Management in today's business World.

b) Measurement of Knowledge

c) TQM and KM (Total Quality Management and Knowledge Management)

d) Knowledge Engineering for IT based services.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

P2216

[5805]-216
M.Com. - I
BUSINESS ADMINISTRATION (Special Paper - IV)
214 - Group F : Elements of Knowledge Management
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II) (Regular)
(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 हे अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

munotes.in

प्र.*1)* रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) **[6]**

अ) ज्ञान तयार करणे, गोळा करणे, सांठवणे, हस्तांतरित करणे आणि त्याचा वापर करणे यासाठी संस्थेत विकसित झालेल्या प्रक्रियांचा संच, याचे उत्तम प्रकारे वर्णन म्हणजे .... होय.

i) ज्ञान व्यवस्थापन ii) संस्थात्मक शिक्षण
iii) संस्थात्मक स्मृती iv) ज्ञानाची मालमत्ता

ब) एखाद्या विशिष्ट संस्थेने किंवा उद्योगाने विकसित केलेल्या सर्वोत्तम यशस्वी उपाय योजना किंवा समस्या सोडवण्याच्या पद्धतीचे वर्णन म्हणजे .... होय.

i) संस्थात्मक स्मृती ii) ज्ञान व्यवस्थापन
iii) सर्वोत्तम पद्धती iv) मानक ऑपरेटिंग प्रक्रिया

क) कर्ट लेविन यांच्या मते, खालीलपैकी .... हा बदल प्रक्रियेतील एक टप्पा नाही.

i) अनफ्रीझिंग ii) बदलणे
iii) रिफ्रीझिंग iv) प्रतिबंध करणे

ड) वर्ल्ड वाइड वेब ची (WWW.) .... साली सुरुवात करण्यात आली.

i) 1996 ii) 1994
iii) 1992 iv) 1990

इ) संघटनेत जे लोक उत्प्रेरक म्हणून काम करतात आणि बदलप्रक्रियेच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी स्वीकारतात, त्यांना .... म्हणतात.

i) बदल अधिकारी ii) करिश्माई नेता
iii) कार्य व्यवस्थापक iv) बदल अभिकर्ता

फ) .... हे संगणक संप्रेषण नेटवर्कवरील माहिती, उत्पादने आणि सेवा खरेदी-विक्रीशी संबंधित आहे.

i) वाणिज्य ii) ई-कॉमर्स

iii) ई-व्यवसाय iv) यापैकी नाही

य) बौद्धिक संपदा अधिकार (आयपीआर) .... प्रकारच्या माहिती आणि कल्पनांच्या वापराचे संरक्षण करतात.

i) सामाजिक मूल्य ii) आर्थिक मूल्य

iii) व्यावसायिक मूल्य iv) नैतिक मूल्य

र) ट्रेड मार्क्स ॲक्टच्या .... अंतर्गत नोंदणीसाठी अर्ज करता येतो.

i) कमल 18 ii) कलम 20

iii) कलम 03 iv) कलम 07

प्र.2) 'ज्ञान व्यवस्थापन' म्हणजे काय? ज्ञान व्यवस्थापनाचे स्वरूप आणि दृष्टिकोण स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) 'बदलांचे व्यवस्थापन' म्हणजे काय? कंपनी मधील व्यवस्थापन बदलाचे स्वरूप आणि भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) 'विपणन आणि ज्ञान व्यवस्थापन' म्हणजे काय? विपणन आणि ज्ञान व्यवस्थापनाचा सहसंबंध स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) 'बौद्धिक संपदा अधिकार' म्हणजे काय? बौद्धिक संपदा हक्कांचे रक्षण करण्यासाठी ज्ञान व्यवस्थापनाचा कसा उपयोग केला जाऊ शकतो? **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणतेही 2) **[12]**

अ) आजच्या व्यावसायिक जगतामध्ये ज्ञान व्यवस्थापनाची प्रासंगिकता

ब) ज्ञान मापन

क) TQM आणि KM (संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन आणि ज्ञान व्यवस्थापन)

ड) माहिती तंत्रज्ञानाधारित सेवांसाठी ज्ञान अभियांत्रिकी

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2217

[Total No. of Pages : 4

[5805]-217

M.Com. - I

ADVANCED BANKING AND FINANCE

215 : Banking Law and Practices (Group - G)

(2019 Pattern) (Semester - II) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question no. 1 and question no. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from question no. 2 to question no. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any Six) **[6]**

a) As per prevention of money Laundering Act, 2002 Appelent Tribunal means

i) Bench ii) Judge

iii) Banking company iv) RBI

b) As per prevention of Money Laundering Act, 2002, section _____ are deals with the offence and punishment for money Laundering.

i) 3 and 4 ii) 4 and 5

iii) 1 and 2 iv) 5 and 6

c) _______ Act is a law related to foreign exchange and to encourage of foreign trade.

i) RERA ii) FEMA

iii) MRTP iv) RBI Act

d) As per Foreign Exchange management Act, 1999, section 36 to 38 are for ________.

i) Directorate of Enforcement ii) Chartered Accountant

iii) Contravention and Penalties iv) Attachment

e) The loan Fortfolio is a major _____ of banks.

i) Asset ii) Liabilities

iii) Investment iv) Profit

P.T.O.

f) There is highest risk in _____ type of asset.

i) Standard Asset
ii) Sub-standard Asset
iii) Doubtful Assets
iv) General Asset

g) _______ is conductive to making banking transactions easy, accurate and secure.

i) Banking Technology
ii) Banking Recruitment
iii) Control of Government
iv) All of above

h) _________ scheme is for redressal of customer grivences regarding the services being provided by the banks.

i) Core Banking
ii) Ombudsman scheme - 2006
iii) Banking Tribunal
iv) Banking Regulation Act, 1949

Q2) Explain the provisions relating to summons, searches and seizures under the prevention of Money Laundering Act, 2002. **[14]**

Q3) Explain various provisions under section 3 to 9 of the Foreign Exchange Management Act, 1999. **[14]**

Q4) What is meant by Non-performing Asset? Explain reasons for rising Non-performing Asset. **[14]**

Q5) Define Merger of Banking. Explain impact of mergers on Public Sector Banks. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) **[12]**

a) Attachment (Section - 5)
b) Authorised person under section 10 to 12 of FEMA 1999.
c) RBI Guidlines for asset and liability management.
d) The Banking Code and Standard Boards of India?

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2217

[5805]-217

M.Com. - I

ADVANCED BANKING AND FINANCE

215 : Banking Law and Practices (Group - G)

(2019 Pattern) (Semester - II) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :–
1) प्रश्न क्र. एक आणि प्रश्न क्र. सहा सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) अवैध संपत्ती प्रतिबंध अधिनियम, 2002 नुसार .... म्हणजे अपिलीय न्यायाधिकरणाचे खंडपीठ होय.

i) खंडपीठ ii) न्यायाधीश

iii) बँकींग कंपनी iv) आरबीआय

ब) अवैध संपत्ती प्रतिबंध अधिनियम, 2002 मधील .... हे कायम अवैध संपत्तीचा गुन्हा आणि शिक्षेच्या संदर्भात आहे.

i) 3 आणि 4 ii) 4 आणि 5

iii) 1 आणि 2 iv) 5 आणि 6

क) .... हा कायदा परकीय चलनाशी संबंधीत आणि परकीय चलनाला उत्तेजन देण्यासाठी केला आहे.

i) रेरा ii) फेमा

iii) एमआरटीपी iv) आरबीआय ॲक्ट

ड) परकीय चलन व्यवस्थापन अधिनियम, 1999 मधील कलम 36 ते 38 .... साठी आहे.

i) अंमलबजावणी संचालनालय ii) सनदी लेखापाल

iii) नियमांचे उल्लंघन iv) मालमत्तेवर टाच आणणे

munotes.in

इ) कर्ज पोर्टफोलिओ ही बँकांची प्रमुख .... आहे.

i) मालमत्ता ii) देयता

iii) गुंतवणूक iv) नफा

फ) .... या प्रकारच्या मत्तेमध्ये सर्वात जास्त जोखीम आहे.

i) प्रमाणित मत्ता ii) प्रमाणित पेक्षा कमी दर्जाजी मत्ता

iii) अनिश्चित मत्ता iv) सामान्य मत्ता

य) बँकांचे व्यवहार सोप्या पद्धतीने, अचूकपणे व सुरक्षितपणे होण्यासाठी .... उपयूक्त आहे.

i) बँकींग तंत्रज्ञान ii) बँकींग कर्मचारी भरती

iii) सरकारी नियंत्रण iv) वरील सर्व

र) बँकातर्फे पुरविण्यात येत असलेल्या सेवांशी संबंधीत ग्राहकांच्या तक्रारीचे निवारण करण्यासाठी .... योजना आहे.

i) कोअर बँकींग ii) बँकींग लोकायुक्त योजना 2006

iii) बँकींग न्यायाधीकरण iv) बँकींग नियमन कायदा, 1949

प्र.2) अवैध संपत्तीचे शुद्धीकरण प्रतिबंध अधिनियम 2002 मधील हजर राहण्याचे, तपास आणि जप्ती या संदर्भातील तरतुदी स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) परकीय विनियम व्यवस्थापन कायदा, 1999 मधील कलम 3 ते 9 अंतर्गत असणाऱ्या विविध तरतुदी स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) अनुत्पादक मत्ता म्हणजे काय? अनुत्पादक मत्तेच्या उदयाची कारणे स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) बँक विलिनीकरणाची व्याख्या करा. बँक विलिनिकरणाचा सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांवरील परिणाम स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) मालमत्तेवर टाच आणणे (कलम 5).

ब) फेमा 1999 कायद्यातील कलम 10 ते 12 नुसार अधिकृत व्यक्ती.

क) मत्ता आणि दायित्व व्यवस्थापनाच्या संदर्भात भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या मार्गदर्शक सूचना.

ड) दि बँकींग कोड ॲन्ड स्टॅन्डर्ड बोर्ड ऑफ इंडिया.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2218

[Total No. of Pages : 4

[5805]-218
M.Com. - I
BANKING & FINANCE
216 - Group - G : Monetary Policy
(Credit 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any Six) **[6]**

a) Inflation is a sustained increase in the general level of _________.

i) Accounts ii) Income

iii) Prices iv) Profit

b) The interest rate at which the RBI lends to commercial banks in the short term to maintain liquidity is known as ________.

i) Interest rate ii) Repo Rate

iii) Reverse repo rate iv) Bank rate

c) The RBI sells government securities to the ________.

i) Flow of finance in Bank

ii) Flow of credit

iii) Flow of Governmental securities

iv) Flow of loan

d) The ______ is the latest buzzword among the bankers.

i) Social Banking

ii) Financial Inclusion

iii) Mass Banking

iv) Commercial Banking

P.T.O.

e) The ________ words is not used in monetary policy.
   i) Cash Reserve Ratio
   ii) Repo Rate
   iii) Bank Rate
   iv) Blue clip

f) The monetary policy is a regulatory policy that policy has been formulated to control the supply of money in the economy, __________ Bank makes these policies.
   i) State Bank of India
   ii) Reserve Bank of India
   iii) World Bank
   iv) NABARD

g) Reverse Repo Rate is a tool used by RBI to _________.
   i) Absorb Liquidity
   ii) Inject Liquidity
   iii) To keep Liquidity at one level
   iv) flow of Credit

h) RBI has been amended by _______ Act to provide for a monetary policy committee for the maintenance of price stability.
   i) Financial Policy Act 2016
   ii) Financial Act 2016
   iii) Treasuries Act 2016
   iv) Banking Regulation Act 1949

Q2) What is monetary policy? Explain the objectives of monetary policy. **[14]**

Q3) Explain in detail the Instruments of monetary policy. **[14]**

Q4) Explain in detail the recent policy charges announced by Reserve Bank of India. **[14]**

Q5) What is mean by microfinance? Explain the Functions of microfinance. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) **[12]**
   a) Monetary Management
   b) Qualitative Instruments
   c) Financial Literacy
   d) Financial Inclusion

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2218

[5805]-218
M.Com.
BANKING & FINANCE
216 - Group - G : Monetary Policy
(Credit 2019 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

---

munotes.in

प्र.*1)* योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) चलनवाढ ही साधारणपणे सर्वसामान्य पातळीवरती वाढल्याचे .... मध्ये दिसुन येते.

i) लेखा ii) उत्पन्न

iii) किमती iv) नफा

ब) तरलता राखण्यासाठी भारतीय रिझर्व्ह बँक ही व्यापारी बँकांना जो व्याजदर प्रदान करते त्याला .... असे म्हणतात.

i) व्याज दर ii) रेपो दर

iii) रिव्हर्स रेपो दर iv) बँक दर

क) भारतीय रिझर्व्ह बँकेद्वारे सरकारी रोख्यांची विक्री ही .... साठी केली जाते.

i) बँकांना वित्तपुरवठा व्हावा म्हणून ii) पतप्रवाह

iii) सरकारी रोख्यांचा प्रवाह iv) कर्जाचा प्रवाह

ड) बँक व्यवसायातील सध्याचा परवलीचा शब्द .... आहे.

i) सामाजिक बँकिंग ii) वित्तीय समावेशन

iii) मास बँकिंग iv) व्यापारी बँकिंग

इ) चलनविषयक धोरणात .... शब्द वापरला जात नाही.

i) रोख राखीव प्रमाण ii) रेपो दर

iii) बँक दर iv) ब्लु चिप

फ) चलनविषयक धोरण हे नियामक धोरण असते ज्याच्याद्वारे देशातील अर्थव्यवस्थेला होत असणारा पैशाचा पुरवठा हा नियंत्रित केला जातो. हे चलन विषयक धोरण .... बँकद्वारे तयार केले जाते.

i) स्टेट बँक ऑफ इंडिया ii) भारतीय रिझर्व्ह बँक

iii) जागतिक बँक iv) नाबार्ड

य) भारतीय रिझर्व्ह बँकेकडून रिव्हर्स रेपो या साधनाचा वापर हा .... साठी केला जातो.

i) तरलता अवशोषण ii) तरलता अंतःक्षेपण

iii) एकाच स्तरावर तरलता राखणे iv) पतप्रवाह

र) भारतीय रिझर्व्ह बँकेने किंमत विषयक स्थिरता राखण्यासाठी .... कायद्यान्वये चलनविषयक समितीची तरतुद केली.

i) वित्तीय धोरण अधिनियम, 2016 ii) वित्त अधिनियम, 2016

iii) कोषागार अधिनियम, 2016 iv) बँकिंग नियमन कायदा, 1949

प्र.2) चलनविषयक धोरण म्हणजे काय? चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) चलनविषयक धोरणाची साधने सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) भारतीय रिझर्व्ह बँकेने जाहिर केलेल्या अलीकडील धोरणातील बदलांचे तपशीलवार स्पष्टीकरण करा. **[14]**

प्र.5) सूक्ष्म वित्तपुरवठा म्हणजे काय? सूक्ष्मवित्त पुरवठ्याची कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) चलनविषयक व्यवस्थापन

ब) गुणात्मक साधने

क) वित्तीय साक्षरता

ड) वित्तीय समावेशन

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2219

[Total No. of Pages : 4

[5805]-219
M.Com. (Part - I)
ADVANCE MARKETING (Special Paper - II)
217 : Customer Relationship Management & Ratailing (Group - H)
(2019 Credit Pattern) (Semester - II) (Regular)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question. No. 1 and Question. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any six) : **[6]**

i) A_________ is an organised collection of detailed information about individual customer for future purpose.

a) Customer database b) Customer mailing list

c) Business database d) None of the above

ii) ______ is a study of how indivudals, groups and organisations select, by, use and dispose off goods, services, ideas or experiences to satisfy their needs and wants.

a) Consumer behavior b) Product cycle

c) Purchase behavior d) None of the above

iii) ______ is the role it IT in eCRM.

a) Mass Customisation

b) The Business Goals and Measurement

c) The integration factors

d) eCRM Risk

iv) SAP. CRM software is a _______.

a) Comprehensive

b) Automation

c) Marketing automation and Customer Support

d) All of the above

P.T.O.

v) Customer Experience Management is the ________.
   a) Brund promotion
   b) Word of mouth communication and reputation
   c) Previous experience of the company
   d) All of the above

vi) Building the Experiential Platform includes________.
   a) Experiential positioning
   b) Experiential value promise
   c) Overall implementation theme
   d) All of the above

vii) Process of CRM Implementation includes _________ .
   a) Competitive Situation Analysis
   b) Strategic Alignment
   c) Business Interruption
   d) All of the above

viii) _______ is the advantage of Customer Centric Organization.
   a) Creating a unique experience
   b) Esteem & satisfaction
   c) Collaboration
   d) Reduced Absenteeism

Q2) What is 'CRM'? Explain the evolution of relationship as a marketing tool and factors responsible for growth of CRM. **[14]**

Q3) Define the term 'e-CRM'. Explain the eCRM in Business and Important CRM softwares. **[14]**

Q4) Explain the changing roles of CRM and customer Experience Management.**[14]**

Q5) Explain in detail Customer Centric Organisational structure and Employee Organisation Relationship. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) **[12]**
   a) Customer Recall Management
   b) Features of eCRM
   c) Customer Litetime value
   d) CRM Implementation

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2219

[5805]-219
M.Com. (Part - I)
ADVANCE MARKETING (Special Paper - II)
217 : Customer Relationship Management & Ratailing (Group - H)
(2019 Credit Pattern) (Semester - II) (Regular)
(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :–
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे आवश्यक आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा (कोणत्याही सहा) : **[6]**

i) .... म्हणजे भविष्यकालीन उपयोगासाठी वैयक्तिक ग्राहकांविषयी तपशिलवार माहिती गोळा करून संग्रहित करणे.

अ) ग्राहक डेटाबेस   ब) ग्राहक मेलिंग यादी

क) व्यवसाय डेटाबेस   ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

ii) .... म्हणजे व्यक्ती, गट आणि संस्था त्यांच्या गरजा भागविण्यासाठी वस्तू, सेवा, कल्पना किंवा अनुभव यांच्याआधारे कशाची निवड, खरेदी, वापर आणि विल्हेवाट लावतात याचा अभ्यास आहे.

अ) ग्राहकांचे वर्तन   ब) उत्पादन चक्र

क) खरेदीचे वर्तन   ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

iii) ई–सी आर एम मध्ये आय.टी. ची भूमिका .... असते.

अ) मास कस्टमायझेशन   ब) व्यवसाय ध्येय आणि मापन

क) एकत्रीकरण घटक   ड) ई–सी आर एम जोखिम

iv) एस.ए.पी., सी. आर. एम. सॉफ्टवेअर .... आहे.

अ) सर्वसमावेशक   ब) स्वयंचलन

क) विपणन स्वयंचलन आणि ग्राहक समर्थन   ड) वरील सर्व

v) ग्राहक अनुभव व्यवस्थापन .... आहे.

अ) ब्रँड जाहिरात   ब) तोंडी संदेशवहनाचे शब्द आणि प्रतिष्ठा

क) कंपनीचा मागील अनुभव   ड) वरील सर्व

munotes.in

vi) अनुभवी प्लॅटफॉर्म तयार करण्यामध्ये .... समाविष्ट आहे.

अ) अनुभवाची स्थिती ब) अनुभवात्मक मुल्य वचन

क) एकूणच अंमलबजावणी थीम ड) वरील सर्व

vii) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन अंमलबजावणीच्या प्रक्रियेमध्ये .... समाविष्ट आहे.

अ) स्पर्धात्मक परिस्थिती विश्लेषण ब) धोरणात्मक सरेखन

क) व्यवसाय व्यत्यय ड) वरील सर्व

viii) ग्राहक केंद्रित संस्थेचा .... हा फायदा आहे.

अ) एक अनोखा अनुभव तयार करणे ब) आदर आणि समाधान

क) सहयोग ड) कमी अनुपस्थिती

प्र.2) 'ग्राहक संबंध व्यवस्थापन' म्हणजे काय? विपणनाचे तंत्र म्हणून संबंधांची उत्क्रांती आणि ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाच्या वाढीसाठी कारणीभूत ठरलेले घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) 'ई-ग्राहक संबंध व्यवस्थापन' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. व्यवसायातील ई-ग्राहक संबंध व्यवस्थापन आणि ग्राहक संबंध व्यवस्थापनातील महत्त्वाची सॉफ्टवेअर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाची बदलती भूमिका आणि ग्राहक अनुभव व्यवस्थापन स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) ग्राहक केंद्रित संस्थात्मक संरचना आणि कर्मचारी संस्था संबंध सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) ग्राहक परत बोलवण्याचे व्यवस्थापन

ब) ई-ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाची वैशिष्टे

क) ग्राहक आजीवन मुल्य

ड) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन अंमलबजावणी

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2221

[Total No. of Pages : 4

[5805]-301
M.Com. - II
321 : BUSINESS FINANCE
(2019 Pattern) (Semester - III) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and question No.6 are compulsory.***
2) ***Solve any three qusetions from question No.2 to questions No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks (any 6). **[6]**

a) Time value of money indicates that_________

i) A unit of money obtained today is worth more than a unit of money obtained in future

ii) A unit of money obtained today is worth less than a unit of money obtained in future

iii) There is no difference in the value of money obtained today and tomorrow

iv) A unit of money obtained in future is worth less than a unit of money obtained today

b) _______type of business all owners share in gains and losses.

i) Sole proprietorship ii) General partnership

iii) Limited partnership iv) Corporation

c) _______is not a feature of an optimal capital structure.

i) Safety ii) Flexibility

iii) Control iv) Solvency

d) Over-capitalisation results_______.

i) Payment of excessive amount for goodwill

ii) Underestimating the rate of capitalisation

iii) Raising more money than can be profitable used

iv) Raising only the money

e) _______is not a feature of a financial planing.

i) Simplicity ii) Cost

iii) Flexibility iv) Foresight

P.T.O.

munotes.in

f) Shareholders are________.
   i) Customers of the company
   ii) Owners of the company
   iii) Creditors of the company
   iv) Managers of the company

g) In finance, 'Working Capital' means_______.
   i) Total assets
   ii) Fixed assets
   iii) Current assets
   iv) Current assets (–) current liabilities

h) A capital investment is________.
   i) Has the prospect of long-term benefits
   ii) Has the prospect of short-term benefits
   iii) Is only undertaken by large corporations
   iv) Applies only to investment in fixed assets

Q2) What is Business finance? Explain the scope and Importance of business finance. **[14]**

Q3) What is meant by strategic financial planning? Explain the objectives of financial planning. **[14]**

Q4) Define the term 'Equity Share'. Explain characteristics of equity share. **[14]**

Q5) What is short term finance? Explain the sources of short term finance. **[14]**

Q6) Write short notes (Any two). **[12]**
   a) Future value of money.
   b) Capitalisation.
   c) Debenture.
   d) Working capital.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2221

[5805]-301

M.Com. - II

321 : BUSINESS FINANCE

(2019 Pattern) (Semester - III) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना : *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 पासून प्रश्न क्र. 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) पैशाचे समय मूल्य .... दर्शविते.

i) आज मिळालेल्या पैशाच्या एककाची किंमत भविष्यात मिळणाऱ्या पैशाच्या एककापेक्षा जास्त आहे.

ii) आज मिळालेल्या पैशाच्या एककाची किंमत भविष्यात मिळणाऱ्या पैशाच्या एककापेक्षा कमी आहे.

iii) आज आणि उद्या मिळणाऱ्या पैशाच्या मुल्यात काही फरक नाही.

iv) भविष्यात मिळणाऱ्या पैशाच्या एककाची किंमत आज मिळालेल्या पैशाच्या एककापेक्षा कमी आहे.

ब) .... प्रकारच्या व्यवसायामध्ये सर्व मालक नफा आणि तोट्यामध्ये समान भागीदार असतात.

i) एकल मालकी ii) सामान्य भागीदारी

iii) मर्यादित भागीदारी iv) महामंडळ

क) .... हे पर्याप्त भांडवलाचे वैशिष्ट्ये नाही.

i) सुरक्षा ii) लवचिकता

iii) नियंत्रण iv) पतदारी

ड) अधिभांडवली करयाचा परिणाम ....

i) व्यावसायिक पत निर्माण करण्यासाठी जास्त रकमेची देयता.

ii) भांडवलाचा दर दुर्लक्षित करणे.

iii) लाभदायक वापरापेक्षा जास्त पैसा उभारणे.

iv) फक्त पैसा जमा करणे.

munotes.in

इ) .... आर्थिक नियोजनाचे वैशिष्ट्ये नाही.

i) साधेपणा ii) किंमत

iii) लवचिकता iv) दुरदृष्टी

फ) भागधारक हे .... असतात.

i) कंपनीचे ग्राहक ii) कंपनीचे मालक

iii) कंपनीचे धनको iv) कंपनीचे व्यवस्थापक

य) वित्त व्यवस्थेमध्ये 'खेळते भांडवल' म्हणजे ....

i) एकुण मालमत्ता ii) स्थिर मालमत्ता

iii) चालू मालमत्ता iv) चालू मालमत्ता वजा उत्तरदायित्व

र) भांडवली गुंतवणूक म्हणजे ....

i) दिर्घकालीन फायदे मिळण्याची शक्यता

ii) अल्पमुदतीच्या फायद्याची शक्यता

iii) फक्त मोठया कंपन्यानी हाती घेतलेले कार्य

iv) केवळ निश्चित मालमत्तेत गुंतवणूकीसाठी लागू

munotes.in

प्र.2) व्यावसायिक वित्तपुरवठा म्हणजे काय? व्यावसायिक वित्तपुरवठ्याची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) व्युहरचनात्मक वित्तीय नियोजन म्हणजे काय? वित्तीय नियोजनाची उद्‌दिष्टे स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) समहक्क भागाची व्याख्या द्या. समहक्क भागाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) अल्पकालीन वित्तपुरवठा म्हणजे काय? अल्पकालीन वित्तपुरवठ्याचे स्त्रोत स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) : **[12]**

अ) पैशाचे भविष्यकालीन मूल्य

ब) भांडवलीकरण

क) कर्ज रोखे

ड) खेळते भांडवल

✠ ✠ ✠

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2222

[Total No. of Pages : 4

[5805]-302

M.Com (Part - II)

322 : RESEARCH METHODOLOGY FOR BUSINESS

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No.6 are compulsory.*
2) *Solve any Three Questions from question No. 2 to Question No.05.*
3) *Figure to the right side indicate full marks.*

Q1) Fill in the Blanks by selecting suitable choice (any 6). **[6]**

a) Basic Research is also known as ________.

i) Pure Research ii) Fundamental Research

iii) Theoretical Research iv) All of the above

b) Research conducted to solve any problem of theory or practice is known as _________.

i) Applied research ii) Pure research

iii) Theoretical research iv) Action Research

c) The process of selecting a number of participants for a study in such a way that the represent the larger group from which they were selected is known as

i) Research Design ii) Sampling

iii) Data collection iv) Random assignment

d) A developmental research design that examines age differences at only one point in time is called the ______ method.

i) Cross - sectional ii) Longitudinal

iii) Single - case iv) Sequential

e) Experimentation, questioning and _______ are primary methods.

i) Multiplication ii) Weighting

iii) Web surfing iv) Observation

P.T.O.

munotes.in

f) Secondary data consists of information ________.

   i) That already exists somewhere and was collected for another purpose.

   ii) Used by competitors.

   iii) That does not currently exist in an organized form.

   iv) That already exists somewhere and is outdated.

g) Citation means that a particular paper has been ________.

   i) Reproduced elsewhere

   ii) Discussed orally by another author

   iii) Quoted in another paper by another author

   iv) Sold to another publisher

h) Good research reports will always _______.

   i) Focus on addressing the research objectives.

   ii) Provide results that may be irrelevant.

   iii) Focus on the Harvard style.

   iv) Provide respondent names and addresses

munotes.in

Q2) What is Research? Explain the objectives, significance of Research. **[14]**

Q3) What is Research Design? Explain in detail the step-in research design. **[14]**

Q4) What is Primary Data? Explain the Methods of Primary Data Collection. **[14]**

Q5) Explain in detail the structure of Research Report. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2 out of 4): **[12]**

a) Types of Research.

b) Research Problem.

c) Processing of Data.

d) Bibliography.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

P2222

[5805]-302

M.Com (Part - II)

322 : RESEARCH METHODOLOGY FOR BUSINESS

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधुन कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्र.*1)* खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) मुलभूत संशोधनाला .... म्हणून देखील ओळखले जाते.

i) शुद्ध संशोधन ii) मुलभूत संशोधन

iii) सैद्धांतिक संशोधन iv) वरील सर्व

ब) सिद्धांत किंवा अभ्यासाच्या कोणत्याही समस्येचे निराकरण करण्यासाठी केलेल्या संशोधनास .... म्हणून ओळखले जाते.

i) उपयोजित संशोधन ii) शुद्ध संशोधन

iii) सैद्धांतिक संशोधन iv) कृती संशोधन

क) अभ्यासासाठी अनेक सहभागी निवडण्याची प्रक्रिया अशा प्रकारे की ज्या मोठ्या गटातून ते निवडले गेले होते त्याचे प्रतिनिधी .... म्हणून ओळखले जातात.

i) संशोधन आराखडा ii) नमुना निवड

iii) माहिती संकलन iv) यादृच्छिक असाइनमेंट

ड) विकासात्मक संशोधन रचना जी वयातील फरक एकाच वेळी तपासते त्याला .... पद्धत म्हणतात.

i) क्रॉस–सेक्शनल (विरूद्ध विभागीय) ii) रेखांश

iii) एकल–केस iv) अनुक्रमिक

इ) प्रयोग, प्रश्न आणि .... या प्राथमिक पद्धती आहेत.

i) गुणाकार ii) वजन

iii) वेब सर्फिंग iv) निरीक्षण

munotes.in

फ) दुय्यम माहिती स्त्रोतामध्ये अशी माहिती असते ....

i) जी आधीपासून कुठेतरी अस्तित्वात असते आणि ती दुसऱ्या उद्देशाने संकलित केलेली असते.

ii) जी स्पर्धकांनी वापरलेली असते.

iii) जी सध्या संघटित स्वरूपात अस्तित्वात नसते.

iv) जी आधीपासून कुठेतरी अस्तित्वात असलेली आणि जुनी असते.

य) उद्धरणाचा (Citation) अर्थ असा आहे की एका विशिष्ट ....

i) पेपर इतरत्र पुनरूत्पादित केला गेला आहे

ii) पेपरमध्ये दुसऱ्या लेखकाने तोंडी चर्चा केली आहे

iii) पेपरमध्ये दुसऱ्या लेखकाने उद्धृत केले आहे

iv) पेपर दुसऱ्या प्रकाशकाला विकला गेला आहे

र) चांगले संशोधन अहवाल नेहमी ....

i) संशोधनाची उद्दिष्टे पूर्ण करण्यावर भर देतात

ii) असंबद्धीत असे परिणाम प्रदान करतात

iii) हार्वर्ड शैलीवर लक्ष केंद्रित करतात

iv) प्रतिसादकर्त्यांची नावे आणि पत्ते प्रदान करतात

प्र.*2)* संशोधन म्हणजे काय? संशोधनाची उद्दिष्टे आणि महत्त्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*3)* संशोधन आराखडा म्हणजे काय? संशोधन आराखड्याच्या पायऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*4)* प्राथमिक माहिती म्हणजे काय? प्राथमिक माहिती गोळा करण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*5)* संशोधन अहवालाचा आराखडा सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*6)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) संशोधनाचे प्रकार

ब) संशोधन समस्या

क) माहिती प्रक्रीयाकरण

ड) संदर्भग्रंथ सूची

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2223

[Total No. of Pages : 2

[5805] - 303
M.Com. (Part-II)
ADVANCED ACCOUNTING AND TAXATION
Advanced Auditing (Special Paper - V)
(2019 Pattern) (Semester-III) (CBCS) (Group - A)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and Question No.6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three Question from Question No.2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the Blanks (Any 6 out of 8). **[6]**

i) The term 'Audit is derived from the Latin word ______.

a) Audire b) Audit

c) Accounting d) Accountancy

ii) _____ means the proof of existance or confirmation of assets and liabilities on the date of balance sheet.

a) Vouching b) Verification

c) Valuation d) Investigation

iii) The term ______ implies an examination of records for some special purpose.

a) Audit b) Investigation

c) Accounting d) Book keeping

iv) The central Govt. has issued CARO 2003 ____ of companies Act.

a) u/s 225 (4A) b) u/s 226 (4A)

c) u/s 227 (4A) d) u/s 228 (4A)

v) According to ______ the role of the Audit Committee shall include reviewing the financial and risk management policies of the company.

a) Clause 47 b) Clause 48

c) Clause 49 d) Clause 50

P.T.O.

munotes.in

Vi) Provision for Audit Committee has been made in ______.

a) Section 291 A
b) Section 292 A
c) Section 293 A
d) Section 294 A

vii) ______ ensure that data is protected from unauthorised disclosure.

a) Authenticing Control
b) Accuracy Control
c) Completeness Control
d) Privacy Control

viii) ______ attempts to ensure that a data is processed only once.

a) Authenticing Control
b) Accuracy Control
c) Completeness Control
d) Redundancy Control

Q2) What do you mean by Audit Programme. Explain the essentials of a Good Audit Programme. **[14]**

Q3) Define Audit Report. What are its contents? **[14]**

Q4) What is meant by Audit Committee? Explain its constitution and powers. **[14]**

Q5) Explain uses of Computers for Auditing purposes. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2 out of 4) **[12]**

a) Valuation
b) Audit of Shares Capital
c) Corporate Governance
d) Computarised Auditing Programme.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2224

[Total No. of Pages : 2

[5805] - 304
M.Com. - (Part-II)
324 : SPECIALISED AUDITING
GROUP- A : Advanced Accounting And Taxation
(CBCS Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q1 & Q6 are compulsory*
2) *Solve any Three Questions from Q2 to Q.5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Fill in the Blanks (Any Six). **[6]**

i) Section 44AD is not applicable for assesses with professions listed under section______.

a) 44 AC b) 44 AD

c) 44 AE d) 44 AA

ii) A_________ is an examination of a tax payers books of Accounts.

a) Tax Audit b) Proprietary Audit

c) Special Audit d) Final Audit

iii) Continuous Audit is specially needed for _______.

a) Trading concern b) Small concern

c) Manufacturing company d) Banking company

iv) _______ covers the checking of every carry forward, posting to ledger accounts & balancing of Accounts.

a) Routine checking b) Proper checking

c) Checking d) Vouching

v) Audit of Bank is an example of _______.

a) Statutory Audit b) Balance Sheet Audit

c) Concurrent Audit d) All of the above

munotes.in

vi) Effective internal check system reduces.

a) Liability of auditor b) Work of auditor

c) Responsibility d) Both (a) & (b)

vii) The registrar shall audit or cause to be audited by some person authorized by him, the accounts of every registered society at least______.

a) Once a year b) Twice a year

c) Monthly d) Half Yearly

viii) The Appointment of an Auditor is done by _______ of Co-operative Societies.

a) Registrar b) Management

c) Share holders d) Government

Q2) What is Audit under GST law? Explain procedure of GST Audit. **[14]**

Q3) What is Internal Audit? Explain scope and Nature of Internal audit. **[14]**

Q4) What are the special point to be consider while conducting Bank Audit? **[14]**

Q5) What are the provision of multistate cooperative society act 2002? **[14]**

Q6) Write a short notes (any 2) **[12]**

a) Explain the legal provision of Tax Audit.

UIS 44AB of Income Tax Act 1961

b) Areas of Internal Audit

c) Audit Report of Bank

d) Special features of Audit of Cooperative society.

☆☆☆

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P3017

[Total No. of Pages : 4

[5805]-305
M.Com.
BUSINESS LAW (COMMERCIAL LAWS)
325 : Law Relating to International Business
(2019 Pattern) (Group - B) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice (Any six) : **[6]**

i) What is the main aspect of conflict in PIL?

a) Conflicting Laws b) Clashing of Laws

c) Jurisdiction

ii) Public Law is divided into ______ Catagories.

a) Three b) Four

c) Two

iii) The international trade between _________ is like a vast game of beggar my neighbor.

a) Exporter & Importer b) Two countries

c) Two world wars

iv) The three disputes of FDI are over ________.

a) Concern b) Interest

c) Regard

v) A no-trade world will have which of the following characteristics : _____.

a) Countries will have same relative endowments of production factors

b) There will be no distortion or externalities

c) All of the above

P.T.O.

vi) ADR stand for _________.

a) Alternative dispute resolution

b) Additional dispute resolution

c) Alternative desperate resolution

vii) GATT was born in the year _____.

a) 1948 b) 1945

c) 1947

viii) _______ soil is suitable for cotton.

a) Black b) Red

c) Both of a) and b)

munotes.in

Q2) Distinction between Public International Law and Private International Law. **[14]**

Q3) Define the International Trade. Explain the Advantages and Disadvantages of International Trade. **[14]**

Q4) What is the India's Foreign Trade Policy? Explain the objectives and Provisions regarding Import and Exports. **[14]**

Q5) What is the International Commercial Dispute Resolution Mechanism? Explain the International court of justice and it's jurisdiction. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**

a) India and International Law.

b) International sale of goods and related transactions.

c) United Nation Conference.

d) Enforcement of foreign Awards in India.

♣ ♣ ♣

Total No. of Questions : 6]

P3017 **[5805]-305**

M.Com.

BUSINESS LAW (COMMERCIAL LAWS)

325 : Law Relating to International Business

(2019 Pattern) (Group - B) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) प्रश्न क्र. 1 आणि 6 अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) पीआयएल मधील संघर्षाची बाजू कोणती आहे?

अ) परस्पर विरोधी कायदे ब) कायद्यांचा संघर्ष

क) अधिकार क्षेत्र

ii) सार्वजनिक कायदा .... श्रेणीमध्ये विभागलेला आहे.

अ) तीन ब) चार

क) दोन

iii) .... मधला आंतरराष्ट्रीय व्यापार हा माझ्या शेजाऱ्याच्या भिकाऱ्याच्या खेळासारखा आहे.

अ) निर्यातदार आणि आयातदार ब) दोन देश

क) दोन महायुद्धे

iv) FDI चे तीन वाद संपले ....

अ) चिंता ब) व्याज

क) आदर

munotes.in

P.T.O.

v) नो–ट्रेड वर्ल्डमध्ये खालीलपैकी कोणती वैशिष्ट्ये असतील ....

अ) देशांना उत्पादन घटकांची समान सापेक्ष संपत्ती असेल

ब) कोणतीही विकृती किंवा बाह्यता असणार नाही.

क) वरील सर्व

vi) ADR म्हणजे ....

अ) पर्यायी तंटा निवारण   ब) अतिरिक्त विवाद निराकरण

क) पर्यायी असाध्य ठराव

vii) GATT चा जन्म .... साली झाला.

अ) 1948   ब) 1945

क) 1947

viii) .... माती कापसासाठी योग्य आहे.

अ) काळी   ब) लाल

क) अ) आणि ब) दोन्ही

प्रश्न 2) सार्वजनिक आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा यातील फरक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची व्याख्या सांगा. आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) भारताचे परराष्ट्र व्यापार धोरण काय आहे? आयात आणि निर्यातीशी संबंधित उद्दिष्ट्ये आणि तरतुदी स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) आंतरराष्ट्रीय व्यावसायिक विवाद निराकरण यंत्रणा काय आहे? आंतरराष्ट्रीय न्यायचे न्यायालय आणि त्याचे अधिकार क्षेत्र स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[12]**

अ) भारत आणि आंतरराष्ट्रीय कायदा.

ब) वस्तूंची आंतरराष्ट्रीय विक्री आणि संबंधित व्यवहार.

क) संयुक्त राष्ट्र परिषद.

ड) भारतात विदेशी पुरस्काराची अमलबजावणी.

♣ ♣ ♣

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2225

[Total No. of Pages : 4

[5805]-306
M.Com. - (Part - II)
326 : WORLD TRADE ORGANISATION -NORMS & PRACTICES
Group - B : Commercial Laws & Practices
(Semester - III) (CBCS 2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question. No. 1 and Question. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice (Any Six) **[6]**

a) When did the World Trade Organisation come into effect?

i) March, 2000

ii) January, 1995

iii) February, 1985

b) How many members are present in the WTO?

i) 200 ii) 195 iii) 164

c) Where is the headquarters of the WTO located?

i) India ii) Geneva iii) China

d) Among the following options, which one is not the objective of the WTO?

i) To protect the environment

ii) To improve the balance of payment situation of the member countries.

iii) To improve the standard of living of people of the member countries.

e) TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) Agreement is administered by the ______.

i) World Bank

ii) United Nations Organization

iii) World Trade Organization

P.T.O.

f) Who is the current Director-General of the WTO?

i) Pascal Lamy

ii) Mahmoud Riad

iii) Ngozi Okonjo-Iweala

g) General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) went into effect?

i) 1945 ii) 1950 iii) 1948

h) Which of the following categories of Agriculture subsidies are allowed under WTO?

i) Green Box ii) Blue Box iii) Amber Box

Q2) What is General Agreement on Tariffs and Trade? Explain the brief history of the General Agreement on Tariffs and Trade. **[14]**

Q3) Explain the functions and structure of WTO. **[14]**

Q4) Write notes on WTO Agreement on Agriculture and WTO Agreement on Textile and clothing. **[14]**

Q5) What is the Dispute Settlement Body of WTO? Explain the procedure of disputes settlement. **[14]**

Q6) Write short notes (any Two) **[12]**

a) International Economic Relations before and after second world war.

b) Achievements of WTO.

c) Trade and Environmental issues in the WTO.

d) Conciliation and mediation.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2225

[5805]-306
M.Com. - (Part - II)
326 : WORLD TRADE ORGANISATION -NORMS & PRACTICES
Group - B : Commercial Laws & Practices
(Semester - III) (CBCS 2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :-
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्यायांतून खालील प्रश्नांची उत्तरे निवडा (कोणतेही 6) **[6]**

अ) जागतिक व्यापार संघटना कधी अस्तित्वात आली?
- i) मार्च, 2000
- ii) जानेवारी, 1995
- iii) फेब्रुवरी, 1985

ब) जागतिक व्यापार संघटनेमध्ये किती सदस्य देश आहेत?
- i) 200
- ii) 195
- iii) 164

क) जागतिक व्यापार संघटनेचे मुख्यालय कोठे आहे?
- i) भारत
- ii) जिनिव्हा
- iii) चीन

ड) खालील पर्यायांपैकी, जागतिक व्यापार संघटनेचे कोणते उद्दिष्ट्ये नाही?
- i) पर्यावरणाचे रक्षण करणे.
- ii) सदस्य देशांच्या देयक संतुलनाची स्थिती सुधारणे.
- iii) सदस्य देशातील लोकांचे जीवनमान सुधारणे.

munotes.in

इ) बौध्दीक संपदा अधिकारांचे व्यापार संबंधित पैलू (ट्रीप्स) करार ....व्दारे प्रशासित केला जातो.

i) जागतिक बँक

ii) संयुक्त राष्ट्र संघटना

iii) जागतिक व्यापार संघटना

फ) जागतिक व्यापार संघटनेचे सध्याचे महासंचालक कोण आहेत?

i) पास्कल लामी

ii) महमूद रियाद

iii) न्गओझी ओकॉनजो-इवेला

य) जकात आणि व्यापारावरील सामान्य करार (गॅट) कधी लागू झाला?

i) 1945

ii) 1950

iii) 1948

र) जागतिक व्यापार संघटनेअंतर्गत खालीलपैकी कोणत्या श्रेणीतील कृषी अनुदानांना परवानगी आहे?

i) हिरवी पेटी

ii) निळी पेटी

iii) अंबर पेटी

munotes.in

प्र.2) जकात आणि व्यापारावरील सामान्य करार (गॅट) काय आहे? जकात आणि व्यापारावरील सामान्य कराराचा संक्षिप्त इतिहास स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) जागतिक व्यापार संघटनेची कार्ये आणि रचना स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) जागतिक व्यापार संघटनेची कृषी करार आणि वस्त्र व कपडयांवरील करार यावर टीप लिहा. **[14]**

प्र.5) जागतिक व्यापार संघटनेची विवाद निपटारा संस्था काय आहे? विवाद मिटविण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) दुसऱ्या महायुद्धापूर्वी आणि नंतरचे आंतरराष्ट्रीय आर्थिक संबंध.

ब) जागतिक व्यापार संघटनेची उपलब्धी.

क) जागतिक व्यापार संघटनेतील व्यापार आणि पर्यावरणीय समस्या.

ड) समेट आणि मध्यस्थी.

✠ ✠ ✠

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2226

[Total No. of Pages : 2

[5805] - 307
M.Com. - II
327: COST AUDIT
Advanced Cost Auditing and Cost System
(Semester - III) (2019 CBCS Pattern) (Paper-V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and Question No.06 are compulsory.***
2) ***Solve any Three Questions from Question No.2 to Question No.05.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the Blanks by selecting suitable choice (Any 6 out of 8). **[6]**

i) Cost Audit is Examination of ______.

a) Efficiency b) Total work

c) Books of Accounts d) Reports

ii) Efficiency Audit is also known as ______.

a) Performance Audit b) Cost Audit

c) Compliance Audit d) Financial Audit

iii) The Cost Auditor to be appointed within ______ days of the beginning of the financial year.

a) 90 days b) 180 days

c) 240 days d) 270 days

iv) The Cost Auditor is ______ for forming and expressing an opinion of the cost.

a) Statements b) Responsible

c) Reasonable d) Report

v) Cost Audit programme helps in fixing the ____.

a) Remuneration b) Liabilities

c) Responsibility d) Report

P.T.O.

vi) Cost Audit ensures a proper system of management ______.

a) Reporting b) Data

c) Process d) Management

vii) A Cost Auditor prepares an Audit Programme in a manner it is prepared by a ______.

a) Financial Auditor b) Cost Auditor

c) Management Auditor d) Tax Auditor

viii) A Cost Audit Programme serves as a _____ evidence of the work done by the Cost Auditor.

a) Documentary b) Report

c) Records d) Audit

munotes.in

Q2) Explain the term Cost Audit. State the Advantages and Limitations of Cost Audit. **[14]**

Q3) Define the term Cost Auditor. State the Duties and Responsibilities of Cost Auditor. **[14]**

Q4) What is Cost Audit Programme. State the need for preparation of Cost Audit Programme. **[14]**

Q5) What is Cost Audit Report. Explain in brief the special features of Cost Audit Report. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2) **[12]**

a) Statutory Cost Audit

b) Qualification of a Cost Auditor

c) Cost Audit plan

d) Cost Audit Report

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2227

[Total No. of Pages : 2

[5805]-308

M.Com. - II

ADVANCED COST ACCOUNTING AND COST SYSTEM

328 : Management Audit

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No.1 and Question No.06 are compulsory.*
2) *Solve any Three Questions from the remaining question Nos. 2, 3, 4 and 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Fill in the Blanks (Any Six). **[6]**

i) The management auditor's work begins

a) After the work of a statutory auditor ends

b) Before the work of a statutory auditor begins

c) Varies from firm to firm

d) None of the above

ii) Management Audit is an extension of ______.

a) Statutory Audit b) Tax Audit

c) Internal Audit d) Cost Audit

iii) Management Audit Properly spots the inefficiency and _____ of Management.

a) Weaknesses b) Strength

c) Opportunities d) All of the above

iv) Operational Audit conducted by ______.

a) Cost Auditor b) Internal auditor

c) Statutory auditor d) Government auditor

v) Personnel Development is ______ concepts.

a) People Oriented b) Objective Oriented

c) Organisation Oriented d) Culture Oriented

munotes.in

vi) Management Auditor use questionnaires to evaluate ______.

a) Consumer Services b) Consumer Satisfaction

c) Consumer Behaviour d) All of the above

vii) Social cost Benefit Analysis is involved _______ Audit Procedure.

a) Social Responsibility b) Corporate Responsibility

c) Government Responsibility d) Investors Responsibility

viii) Corporate Services Audit extends to the critical examination of the _____

a) different aspects of services

b) different aspects of systems

c) different aspects of accounting

d) different aspects of managerial efficiency

Q2) Define the term Management Audit. Differentiate between Financial Audit and Management Audit. **[14]**

Q3) Explain in detail preliminaries of Management Audit. **[14]**

Q4) Explain in detail evaluation of Corporate Culture. **[14]**

Q5) What is Operational Audit? State its Objectives & Plan for Operational Audit. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2) **[12]**

a) Relationship between Cost Audit and Management Audit

b) Management Audit Programme

c) Social Cost-Benefit Analysis

d) Impact of Corporate Image on Business.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2228

[Total No. of Pages : 4

[5805]-309

M.Com.

329 : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

Co-operative Credit System

(2019 Pattern) (Semester - III) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. No. 1 and Q. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No. 2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any Six out of Eight) **[6]**

a) District central bank working at _____ level.

i) State ii) District

iii) Village iv) Tahsil

b) Co-operative bank in India have a ________.

i) Two tier system ii) Three tier system

iii) Four tier system iv) Five tier system

c) ______ is the full form of NABARD.

i) National Bank for Agriculture and Rural Development

ii) Native Bank for Agriculture and Rural Development

iii) Native Bank of Agriculture and Real Development

iv) National Bank of Agriculture and Real Development

d) Urban Co-operative banks, are examples of ______.

i) Agriculture credit societies

ii) Non-Agriculture credit societies

iii) Non-co-operative credit societies

iv) Money - Lenders

e) Crop loan means ________.

i) Loan on basis of crop ii) Long term loans

iii) No security loan iv) Medium term loan

P.T.O.

f) The first DCB was established at ______ in 1910.

i) Mumbai ii) Ahmedabad

iii) Chennai iv) Ajmer

g) The urban co-operative banks are more developed in _____ state.

i) Maharashtra ii) Madhya Pradesh

iii) Bihar iv) Kerala

h) ______ source of credit has low interest rate in rural area.

i) Bank ii) Money lender

iii) Cooperative society iv) Finance company

Q2) What is mean by rural credit? Explain the features and types of credit. **[14]**

Q3) Explain the structure of co-operative credit system. **[14]**

Q4) Explain the functioning of Agriculture credit co-operatives. **[14]**

Q5) Explain the functions & performance of rural co-operative banks. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two out of Four) **[12]**

a) Medium term credit

b) Federal co-operative credit

c) Salary earners co-operative credit societies

d) Rural credit

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2228

[5805]-309
M.Com.
329 : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
Co-operative Credit System
(2019 Patterns) (Semester - III) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :– 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (8 पैकी 6) **[6]**

अ) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक .... पातळीवर काम करते.

i) राज्य ii) जिल्हा

iii) गाव iv) तालुका

ब) भारतातील सहकारी बँकांची यंत्रणा .... आहे.

i) द्विस्तरीय ii) त्रिस्तरीय

iii) चार स्तरीय iv) पाच स्तरीय

क) .... हे नाबार्डचे (NABARD) पुर्ण रूप आहे.

i) National Bank for Agriculture and Rural Development

ii) Native Bank for Agriculture and Rural Development

iii) Native Bank of Agriculture and Real Development

iv) National Bank of Agriculture and Real Development

ड) नागरी सहकारी, बँका .... चे उदाहरण आहे.

i) कृषी वित्त संस्था ii) गैर–कृषी वित्त संस्था

iii) गैर–सहकारी पतसंस्था iv) सावकार

इ) पिक कर्ज म्हणजे .... होय.

i) पिकाच्या आधारावरील कर्ज ii) दिर्घकालीन कर्ज

iii) गैर–तारण कर्ज iv) मध्यम कालीन कर्ज

फ) 1910 मध्ये पहिली जिल्हा मध्यवर्ती बँक .... येथे स्थापन झाली.

i) मुंबई
ii) अहमदाबाद
iii) चेन्नई
iv) अजमेर

य) .... राज्यात नागरी सहकारी बँका जास्त विकसित आहेत.

i) महाराष्ट्र
ii) मध्य प्रदेश
iii) बिहार
iv) केरळ

र) .... हा ग्रामीण भागातील स्वस्त कर्जाचा स्त्रोत आहे.

i) बँक
ii) सावकार
iii) सहकारी संस्था
iv) वित्तीय कंपनी

प्र.2) ग्रामीण वित्त म्हणजे काय? वित्तपुरवठ्याचे वैशिष्ट्ये आणि प्रकार सांगा. **[14]**

प्र.3) सहकारी वित्त यंत्रणेची रचना स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) सहकारी कृषी वित्त संस्थांची कार्यवाही स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) ग्रामीण सहकारी बँकांची कार्य आणि प्रगती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (4 पैकी कोणत्याही 2) **[12]**

अ) मध्यमकालीन कर्ज

ब) फेडरल सहकारी वित्त

क) पगारदार सहकारी वित्तीय संस्था

ड) ग्रामीण वित्त

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2229

[Total No. of Pages : 4

[5805]-310
M.Com. (Part - II)
330 : CO-OPERATIVE BANKING SYSTEM
Group - D : Co-operation & Rural Development
(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. No. 1 and Q. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6 out of 8) **[6]**

a) A type of loan that is obtained to support a temporary requirement of money for lessthan a year is known as ________.

i) Term loan ii) Medium term loan

iii) Short term loan iv) Extended term loan

b) The Kisan Credit Card (KCC) scheme started in Indian Banks in the year ___________.

i) 1995 ii) 2010

iii) 2011 iv) 1998

c) A Loan is an NPA if it is past due for a period of ________.

i) 90 Days ii) 30 Days

iii) 180 Days iv) 260 Days

d) The biggest Co-operative bank in the country is ________.

i) Saraswat Bank ii) Cosmos Bank

iii) Abhyuday Bank iv) MSC Bank

e) The head office of NABARD is located at _________.

i) Delhi ii) Mumbai

iii) Chennai iv) Kolkata

P.T.O.

f) The RBI Act was passed in the year _______.

i) 1949 ii) 1934

iii) 1964 iv) 1981

g) How many regional offices does MSC Bank have?

i) 6 ii) 10

iii) 15 iv) 30

h) Who regulates the functioning of District Co-operative Banks in India?

i) State Government ii) RBI

iii) State Co-operative Banks iv) NABARD

Q2) What is the Procedure of advances given under Kisan Credit Card Scheme? Explain its problems. **[14]**

Q3) Explain the working and functions of MSC Bank. **[14]**

Q4) Explain the role of NABARD in Agricultural Finance and Rural Development. **[14]**

Q5) Explain the role of RBI in Co-operative Credit. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2 out of 4) **[12]**

a) Concept of NPA and its norms.

b) Objectives of Maharashtra State Co-operative Bank

c) Organisation Structure of NABARD

d) Objectives of National Federation of State Co-operative Banks.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2229

[5805]-310

M.Com. (Part - II)

330 : CO-OPERATIVE BANKING SYSTEM

Group - D : Co-operation & Rural Development

(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :– 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा (कोणत्याही सहा) : **[6]**

अ) एक वर्षापेक्षा कमी कालावधीसाठी पैशाच्या तात्पुरत्या गरजेच्या पुर्ततेसाठी घेतलेले कर्ज कोणते?

i) मुदत कर्ज ii) मध्यम मुदत कर्ज

iii) अल्प मुदत कर्ज iv) विस्तारित मुदत कर्ज

ब) किसान क्रेडिट कार्ड योजना भारतीय बँकांमध्ये केव्हा सुरू झाली.

i) 1995 ii) 2010

iii) 2011 iv) 1998

क) .... पेक्षा जास्त कालावधीपेक्षा कर्ज देय असेल तर त्यास एन.पी.ए. (NPA) मानले जाते.

i) 90 दिवस ii) 30 दिवस

iii) 180 दिवस iv) 260 दिवस

ड) देशातील सर्वात मोठी सहकारी बँक कोणती?

i) सारस्वत बँक ii) कॉसमॉस बँक

iii) अभ्युदय बँक iv) एम. एस. सी. बँक (Bank)

इ) नाबार्डचे मुख्य कार्यालय कुठे स्थित आहे?

i) दिल्ली ii) मुंबई

iii) चेन्नई iv) कोलकाता

munotes.in

फ) आर.बी.आय. कायदा कोणत्या साली मंजूर झाला?

i) 1949 ii) 1934

iii) 1964 iv) 1981

य) एम.एम.सी. बँकेची किती क्षेत्रीय कार्यालये आहेत?

i) 6 ii) 10

iii) 15 iv) 30

र) भारतातील जिल्हा सहकारी बँकांच्या कामकाजाचे नियमन कोण करते?

i) राज्य सरकार ii) आर.बी. आय.

iii) राज्य सहकारी बँका iv) नाबार्ड

प्र.2) किसान क्रेडिट कार्ड योजने अंतर्गत देण्यात येणाऱ्या अग्रीमांची प्रक्रिया काय आहे? तिच्या समस्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) एम.एस.सी. बँकेची कार्यपद्धती व कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) भारतातील कृषी पतपुरवठा व ग्रामीण विकासातील नाबार्डची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) सहकार पतपुरवठ्यातील रिझर्व बँकेची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (चार पैकी कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) एन. पी. ए. (NPA) ची संकल्पना व नियम

ब) एम. एस. सी. बँकेची उद्दिष्ट्ये

क) नाबार्डची संघटन संरचना

ड) राज्य सहकारी बँकेच्या राष्ट्रीय संघाची उद्दिष्ट्ये

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2230

[Total No. of Pages : 4

[5805]-311

M.Com. (Part - II) (Semester - III)

ENTREPRENEURIAL BEHAVIOUR

(2019 Pattern) (Group - E)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Attempt any three questions from Question No.2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks any selecting suitable choice. (Any 6 out of 8)** **[6]**

i) An entrepreneur should not be ________.

a) Committed b) Motivator

c) Idle

ii) During which year the concept of the entrepreneurship was first established in the year _________.

a) 1700 b) 1900

c) 1990

iii) Because entrepreneurship is not as __________ as other factors, the analysis of payments to entrepreneurial behavior is complex.

a) homogenous b) homologous

c) hemolytic

iv) The functions of entrepreneur are _______.

a) To imagine a business idea b) To study project feasibility

c) All the above

v) An individual who initiates, creates and manages a new business can be called _______.

a) a leader b) a manager

c) an entrepreneur

vi) ________ type of entrepreneurs utilizes a chance to introduce a new technique or new product.

a) Innovative entrepreneur b) Instigated entrepreneur

c) Initiative entrepreneur

P.T.O.

vii) A ________ is what makes some businesses succeed while others fail.

a) business opportunity b) career opportunity

c) job opportunity

viii) __________ allow businesses to create and implement ideas and innovations and improve their performance.

a) Profit b) Opportunities

c) Finance

Q2) what is Entrepreneurship Training? Explain the objectives of training and Training methodologies. **[14]**

Q3) What is entrepreneurship development? Explain in detail the skills required for effective entrepreneurship programme. **[14]**

Q4) What is the role of training in promoting entrepreneurship? Explain the need of trainer in promoting entrepreneurship. **[14]**

Q5) What is business opportunity? Explain the process of identifying and assessing business opportunity. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2 out of 4) : **[12]**

i) Entrepreneurial Qualities.

ii) Limitations in entrepreneurship development.

iii) Importance of Trainer.

iv) Market Survey Tools.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2230

[5805]-311
M.Com. (Part - II) (Semester - III)
ENTREPRENEURIAL BEHAVIOUR
(2019 Pattern) (Group - E)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :-
1) *प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 आवश्यक आहेत.*
2) *प्रश्न क्रमांक 2 पासून प्रश्न क्रमांक 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) उद्योजक .... नसावा.
   अ) वचनबद्ध   ब) प्रेरक
   क) निष्क्रिय

ii) .... वर्षी उद्योजकतेची संकल्पना प्रथम स्थापन करण्यात आली.
   अ) 1700   ब) 1900
   क) 1990

iii) कारण उद्योजकता ही इतर घटकांसारखी .... नाही, उद्योजकीय वर्तनासाठी देयकांचे विश्लेषण जटिल आहे.
   अ) एकसंध   ब) समरूप
   क) हेमोलाइटिक

iv) उद्योजकाची कार्ये .... आहेत.
   अ) व्यवसायाची कल्पना करणे
   ब) प्रकल्पाच्या व्यवहार्यतेचा अभ्यास करण्यासाठी
   क) वरील सर्व

v) एखादी व्यक्ती जी नवीन व्यवसाय सुरू करते, निर्माण करते आणि व्यवस्थापित करते त्याला .... असे म्हटले जाऊ शकते.
   अ) एक नेता   ब) व्यवस्थापक
   क) एक उद्योजक

munotes.in

vi) .... उद्योजकांचे प्रकार नवीन तंत्र किंवा नीवन उत्पादन सादर करण्याच्या संधीचा उपयोग करतात.

अ) नाविन्यपूर्ण उद्योजक ब) उत्तेजित उद्योजक

क) उपक्रमशील उद्योजक

vii) .... काही व्यवसाय यशस्वी होतात तर काही अयशस्वी होतात.

अ) व्यवसाय संधी ब) करिअर संधी

क) नोकरी ची संधी

viii) .... व्यवसायांना कल्पना आणि नवकल्पना तयार करण्यास आणि अंमलात आणण्यास आणि त्यांचे कार्यप्रदर्शन सुधारण्यास अनुमती द्या.

अ) नफा ब) संधी

क) वित्त

प्रश्न 2) उद्योजकता प्रशिक्षण म्हणजे काय? प्रशिक्षणाची उद्दीष्टे आणि प्रशिक्षण पद्धती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) उद्योजकता विकास म्हणजे काय? प्रभावी उद्योजकता कार्यक्रमासाठी आवश्यक कौशल्ये तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 4) उद्योजकतेला चालना देण्यासाठी प्रशिक्षणाची भूमिका काय आहे? उद्योजकतेला चालना देण्यासाठी प्रशिक्षकाची गरज स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) व्यवसाय संधी म्हणजे काय? व्यवसाय संधी ओळखण्याची आणि मूल्यांकन करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन) **[12]**

i) उद्योजकीय गुण.

ii) उद्योजकता विकासातील मर्यादा.

iii) प्रशिक्षकाचे महत्त्व.

iv) बाजार सर्वेक्षण साधने.

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P3018

[Total No. of Pages : 4

[5805]-312
M.Com. (Semester - III)
332 : ENTREPRENEURSHIP
Business Practices & Environment
(2019 Pattern) (Group - E)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.*

Q1) Fill in the blanks (Any 6 out of 8) : **[6]**

i) In ________ industries labour force consists of family members.

a) Small scale
b) Large scale
c) Cottage
d) Medium Scale

ii) The period between setting up of an industry and its actual production is called ______.

a) registration
b) starting
c) dissolution
d) gestation

iii) In India ________ is the apex body for the promation of small scale industries.

a) SIDCO
b) MIDC
c) SEBI
d) IDBI

iv) What is the element for identification of Entrepreneurial opportunities?

a) Assets
b) Expenditure
c) Profit
d) Market

v) Any business dealing with consumable product must obtain _______ permit.

a) Transport
b) Health
c) Construction
d) Vehicle

vi) Examination of project and associated operations is known as ______.

a) Project analysis
b) Ratio analysis
c) Project audit
d) Testing of product

P.T.O.

munotes.in

vii) ________ provides SWOT analysis.

a) Project report
b) Project sheet
c) Business plan
d) Bills of exchange

viii) Which organisation is established for weaker section of the society.

a) Bank
b) Co-operative society
c) Lathpedi
d) Companies

Q2) What is Entrepreneurship Development? Explain the role of science and technology in Entrepreneurship Development. **[14]**

Q3) What is IDBI? Explain its role in industrial development. **[14]**

Q4) What is innovation? How it is useful in entrepreneurship development. **[14]**

Q5) What is Business plan? Explain the contents of Business plan. **[14]**

Q6) Short Notes (Any 2 out of 4) **[12]**

a) Importance of Business plan.

b) Creativity in problem solving.

c) Explain SIDBI.

d) Dot com entrepreneurship.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P3018

[5805]-312
M.Com. (Semester - III)
332 : ENTREPRENEURSHIP
Business Practices & Environment
(2019 Pattern) (Group - E)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (8 पैकी कोणतेही 6) **[6]**

i) .... उद्योगांमध्ये मनुष्यबळामध्ये कुटुंबातील सदस्यांचा समावेश होतो.

अ) लघु उद्योग ब) मोठे उद्योग

क) कुटीर उद्योग ड) मध्यम उद्योग

ii) व्यवसायाची स्थापना आणि त्याचे प्रत्यक्ष उत्पादन या दोन्हींमधील कालावधीला .... असे म्हणतात.

अ) नोंदणी ब) सुरुवात

क) समाप्ती ड) निर्मिती पूर्व कालावधी

iii) लघुउद्योगांना प्रोत्साहन देण्यासाठी .... ही सर्वोच्च किंवा शिखर संस्था भारतामध्ये कार्यरत आहे.

अ) एस.आय.डी.सी.ओ (सिडको) ब) एम.आय.डी.सी.

क) सेबी ड) आय.डी.बी.आय.

iv) उद्योजकता संधी शोधण्याचा घटक कोणता?

अ) मालमत्ता ब) खर्च

क) नफा ड) बाजारपेठ

v) उपभोग्य वस्तूंच्या संबंधीत कोणत्याही व्यवसायाने .... परवाना मिळविणे आवश्यक आहे.

अ) वाहतूक ब) आरोग्य

क) बांधकाम ड) वाहन

vi) प्रकल्प आणि संबंधित क्रियांची तपासणी .... म्हणून ओळखली जाते.

अ) प्रकल्प विश्लेषण ब) गुणोत्तर विश्लेषण

क) प्रकल्प अंकेक्षण ड) उत्पादनाची चाचणी

vii) .... मुळे SWOT ॲनालिसिस करणे शक्य होते.

अ) प्रकल्प अहवाल ब) प्रकल्प पत्रक

क) प्रकल्प आराखडा ड) विनिमय पावती

viii) समाजाच्या दुर्बल घटकांसाठी .... संघटना स्थापना केलेली आहे.

अ) बँक ब) सहकारी संघटना

क) पतपेढी ड) कंपनी

प्रश्न 2) 'उद्योजकता विकास' म्हणजे काय? उद्योजकता विकासामध्ये विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) आय.डी.बी.आय म्हणजे काय? आय.डी.बी.आय ची औद्योगिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'नवकल्पना' म्हणजे काय? उद्योजकता विकासात नवकल्पना कशी उपयुक्त आहे. **[14]**

प्रश्न 5) व्यवसाय आराखडा/योजना म्हणजे काय? व्यवसाय योजना/आराखड्याचे घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन) **[12]**

अ) व्यवसाय योजनेचे महत्त्व.

ब) समस्या निराकरणातील सर्जनशीलता.

क) एस. आय. डी. बी. आय – स्पष्ट करा.

ड) डॉट. कॉम उद्यमशीलता.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P3019

[Total No. of Pages : 4

[5805]-313

M.Com. (Part - II)

333 : HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

(CBCS) (2019 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three Questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks with the most appropriate alternative (Any Six) **[6]**

i) Basic managerial functions of human resource management area are ____.

a) Planning, organising, staffing

b) Planning, organising and co-ordinating

c) Planning, organising, directing and controlling

ii) Human resource management emphasis _______.

a) Development of people

b) punishment of people

c) None of these

iii) Training process is ________.

a) Short term

b) Medium term

c) Long term

iv) _______ is the process of imparting or increasing knowledge or skill of an employee to do a particular job.

a) Motivation

b) Development

c) Training

v) ________ is the systematic, periodic and impartial rating of an employee excellence in matters pertaining to his present job and his potential for a better job.

a) Compensation and motivation

b) Performance appraisal

c) Training and Development

munotes.in

vi) Directing, being one of the preeminent functions of Human Resource Management that falls under __________.

a) Behavioural functions

b) Technical functions

c) Managerial functions

vii) The poor quality of selection will mean extra cost on ________ and supervision.

a) Training

b) Recruitment

c) Work quality

viii) Employee __________ involves giving employees the autonomy to take right decisions.

a) Empowerment

b) Engagement

c) Education

Q2) Define Human Resource Management. Explain the challenges of Human Resource Management in changing business scenario. **[14]**

Q3) What is meant by manpower planning? Explain the scope and objectives of manpower planning. **[14]**

Q4) What is Performance Appraisal? Explain 'Result Based Performance Appraisaland 360 Degree feedback' method. **[14]**

Q5) Define E-HR. Explain the benefits and future of E-HR. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2) **[12]**

a) Recent Trends in Human Resource Management after Covid -19.

b) Importance of Training.

c) Objectives of Human Resource Planning.

d) Functions of Human Resource Management.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P3019 **[5805]-313**

M.Com. (Part - II) (Semester - III)
333 : HUMAN RESOURCE MANAGEMENT
(CBCS) (2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.*
2) *प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडे दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) योग्य पर्यायासह रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही 6) **[6]**

i) मानव संसाधन व्यवस्थापन क्षेत्राची मूलभूत व्यवस्थापकीय कार्ये म्हणजे ....
   अ) नियोजन, आयोजन, कर्मचारी
   ब) नियोजन, आयोजन आणि समन्वय
   क) नियोजन, आयोजन, दिग्दर्शन आणि नियंत्रण

ii) मानव संसाधन व्यवस्थापन .... वर भर देते.
   अ) लोकांचा विकास
   ब) लोकांची शिक्षा
   क) यापैकी एकही नाही

iii) प्रशिक्षण प्रक्रिया .... आहे.
   अ) अल्पकालीन
   ब) मध्यमकालीन
   क) दीर्घकालीन

iv) .... ही एखाद्या कर्मचाऱ्याला विशिष्ट काम करण्यासाठी ज्ञान किंवा कौशल्य प्रदान करण्याची किंवा वाढवण्याची प्रक्रिया आहे.
   अ) प्रेरणा
   ब) विकास
   क) प्रशिक्षण

munotes.in

v) .... हे एखाद्या कर्मचाऱ्याच्या सध्याच्या नोकरीशी संबंधित आणि त्याच्या चांगल्या नोकरीच्या संभाव्यतेच्या बाबतीतील उत्कृष्टतेचे पद्धतशीर, नियमित आणि निष्पक्ष मानांकन आहे.

अ) भरपाई आणि प्रेरणा

ब) कामाचे मूल्यमापन

क) प्रशिक्षण आणि विकास

vi) दिग्दर्शन, मानव संसाधन व्यवस्थापनाच्या प्रमुख कार्यांपैकी एक आहे जे .... अंतर्गत येते.

अ) वर्तणूक कार्ये

ब) तांत्रिक कार्ये

क) व्यवस्थापकीय कार्ये

vii) निवडीच्या खराब गुणवत्तेचा अर्थ .... आणि पर्यवेक्षणासाठी अतिरिक्त खर्च होईल.

अ) प्रशिक्षण

ब) भरती

क) कामाची गुणवत्ता

viii) कर्मचारी .... मध्ये कर्मचाऱ्यांना योग्य निर्णय घेण्यासाठी स्वायत्तता देणे समाविष्ट आहे.

अ) सक्षमीकरण

ब) व्यस्तता

क) शिक्षण

प्रश्न 2) मानव संसाधन व्यवस्थापन व्याख्या द्या. बदलत्या व्यवसायाच्या परिस्थितीत मानव संसाधन व्यवस्थापनाची आव्हाने स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) मनुष्यबळ नियोजन म्हणजे काय? मनुष्यबळ नियोजनाची व्याप्ती आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) कार्यक्षमता मूल्यमापन म्हणजे काय? 'परीणामाधारित कार्यक्षमता मूल्यमापन' आणि 360 अंश अभिप्राय पद्धत स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) ई-एचआर व्याख्या द्या. ई-एचआरचे फायदे आणि भविष्य स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) कोविड-19 नंतर मानव संसाधन व्यवस्थापनातील अलीकडील प्रवाह.

ब) प्रशिक्षणाचे महत्व

क) मानव संसाधन नियोजनाची उद्दिष्टे.

ड) मानव संसाधन व्यवस्थापनाची कार्ये.

☐☐☐

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2231

[Total No. of Pages : 4

[5805]-314

M.Com. (Part - II) (Semester - III)

ORGANIZATIONAL BEHAVIOUR

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No.2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks any selecting suitable choice (Any Six) :** **[6]**

i) The ______ Model is based on the two principles of power and authority. (Autocratic, Custodial, Supportive, Collegial)

ii) Scope of Organizational Behaviour does not include ________

(Leadership, Perception, Job Design, Technology)

iii) Work is done at home in a _________ Organizational structure.

(Virtual, Horizontal, Functional, None of these)

iv) ________ is a process of stimulating people to action to complish desired Goals.

(Design, Culture, Motivation, None of these)

v) Vroom stated the ________ theory of motivation.

(X & Y, Expectancy, Z, Need Hierarchy)

vi) _________ are the basic sources of Stress.

(The Environment, Social Stress, Thoughts, All of these)

vii) ________ is any feeling of dissatisfaction or injustice related to the work brought to the notice of the management.

(Conflict, Identity, Care, None of these)

viii) A group of people working with common objectives and Goal is known as ________.

(Team, Teamwork, Group, Club)

P.T.O.

Q2) Define the term 'Organizational Behaviour'? Explain the features and importance of Organizational behaviour. **[14]**

Q3) What is 'Organizational Culture'? Explain the characteristic and Types of organizational culture. **[14]**

Q4) What is 'Emotional Intelligence'? Explain the characteristics and importance of emotional intelligence. **[14]**

Q5) What is Stress? Explain in detail the sources of Stress. **[14]**

Q6) **Write Short Notes (Any Two) :** **[12]**

i) Impact of globalization on Organizational Behaviour

ii) Job Satisfaction

iii) Importance of Motivation

iv) Types of Groups

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2231

[5805]-314

M.Com. (Part - II) (Semester - III)

ORGANIZATIONAL BEHAVIOUR

(2019 Pattern) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :-
1) *प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) सत्ता आणि अधिकार या दोन तत्वांवर .... सिद्धांत आधारलेला आहे.
(हुकुमशाही, काळजीवाहक, आधारात्मक, महाविद्यालयीन)

ii) संघटनात्मक वर्तनाच्या व्याप्ती मध्ये .... समाविष्ठ नाही.
(नेतृत्व, समज, नोकरी आराखडा, तंत्रज्ञान)

iii) .... संघटनात्मक रचनेमध्ये घरी राहुन काम केले जाते.
(आभासी, क्षितिजसमांतर, कार्यात्मक, यापैकी नाही)

iv) .... ही लोकांना इच्छित उद्धीष्टे पुर्ण करण्यासाठी कृती करण्यास उत्तेजित करण्याची प्रक्रिया आहे.
(रचना, संस्कृती, अभिप्रेरणा, यापैकी नाही)

v) ब्रुम यांनी अभिप्रेरणेचा .... सिद्धांत सांगितला.
(क्ष व य, अपेक्षा, झेड, श्रेणीसद्ध गरजांचा)

vi) .... तनावाचे मुळ स्त्रोत आहेत.
(पर्यावरण, सामाजिक ताण, विचार, हे सर्व)

vii) .... म्हणजे व्यवस्थापनाच्या लक्षात आणुन दिलेली कार्याशी संबधित कोणतीही असमाधानाची किंवा अन्यायाची भावना होय.
(तक्रार, ओळख, काळजी, यापैकी नाही)

viii) सामान्य उद्धीष्टे आणि ध्येयासह काम करणाऱ्या लोकांचा समुह .... म्हणुन ओळखला जातो.
(संघ, टीमवर्क, ग्रुप, क्लब)

munotes.in

प्रश्न 2) 'संघटनात्मक वर्तन' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. संघटनात्मक वर्तनाची वैशिष्ट्ये व महत्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) 'संघटनात्मक संस्कृती' म्हणजे काय? संघटनात्मक संस्कृतीची वैशिष्ट्ये व प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'भावनिक बुद्धीमत्ता' म्हणजे काय? भावनिक बुद्धीमत्तेची वैशिष्ट्ये व महत्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) 'ताण' म्हणजे काय? तनावाचे स्त्रोत स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) संक्षिप्त टीपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[12]**

i) संघटनात्मक वर्तनावर जागतिकीकरणाचा परिणाम

ii) कार्य समाधान

iii) अभिप्रेरणेचे महत्व

iv) गटांचे प्रकार

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6] **SEAT No. :**

P2232 **[Total No. of Pages : 4**

[5805]-315
M.Com. (Semester - III)
335 : ADVANCED BANKING & FINANCE
Foreign Exchange
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three from question No. 2 to question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable option (any 6) : **[6]**

i) Clearing House Inter Bank Payment System (CHIPS) is owned by _________ Private Commercial Banks.

a) 15 b) 12

c) 20 d) 10

ii) ________ arises due mistakes in day - to - day functioning of banks.

a) Country risk b) Operational risk

c) Counter - Party risk d) Contract risk

iii) The Foreign Exchange Management Act FEMA was cleared in the ________ Lok Sabha.

a) 14th b) 15th

c) 13th d) 12th

iv) The deposit period is six months to three years for ________ account.

a) Resident Foreign Currency Account

b) Non-Resident Non Repatriable Account

c) Non-Resident External Account

d) Exchange Earness Foreign Currency Account

v) _________ is required for negotiation by the custom officers.

a) Marine insurance policy

b) Export Assistance Documents

c) Shipping Bill

d) Bill of lading

P.T.O.

vi) __________ can be issued by a bank for multiple purchase of particular goods to be exponed.

a) Back to Back letter of Credit
b) Anticipatory letter of Credit
c) Transferrable letter of Credit
d) Revolving letter of Credit

vii) The EXIM Bank was legally recognized in the year ________.

a) 1979
b) 1981
c) 1970
d) 1980

viii) Export Credit Guarantee Corporation (ECGC) is a _______ Undertaking.

a) Reserve Bank of India
b) Ministry of Finance
c) EXIM Bank
d) Central Government of India

Q2) Discuss the various participants in Foreign Exchange Market. **[14]**

Q3) Explain the origin and scope of Foreign Exchange Management Act 2000. **[14]**

Q4) What is Bill of Lading? Explain the types and importance of Bill of lading. **[14]**

Q5) Discuss the functions and Objectives of EXIM Bank of India. **[14]**

Q6) Write short notes (any two) : **[2 × 6 = 12]**

a) Legal Risk
b) Authorized Dealer
c) Export Documents
d) Agricultural Export Policy of India

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2232

[5805]-315
M.Com. (Semester - III)
335 : ADVANCED BANKING & FINANCE
Foreign Exchange
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 1 व प्रश्न क्रमांक 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) गाळलेल्या जागा भरा (8 पैकी कोणत्याही 6) **[6]**

i) क्लिअरींग हाऊस इंटरबँक पेमेंट सिस्टीम (चीप्स) .... खसगी व्यापारी बँकांच्या मालकीची आहे.

अ) 15 ब) 12

क) 20 ड) 10

ii) .... जोखीम कामकाज पद्धतीतील चुकांमुळे निर्माण होते.

अ) सार्वभोम जोखीम ब) दैनंदिन व्यवहारातील जोखीम

क) इतर पक्ष जोखीम ड) करार जोखीम

iii) परकीय चलन व्यवस्थापन कायद्याला .... लोकसभेत मंजूरी मिळाली.

अ) 14 व्या ब) 15 व्या

क) 13 व्या ड) 12 व्या

iv) .... खात्यांमधे ठेवींची मुदत सहा महिने ते तीन वर्षांपर्यंत असते.

अ) निवासी परकीय

ब) अनिवासी अप्रत्यवर्ती

क) अनिवासी बाह्य

ड) परकीय चलन अर्जक परकीय चलन

munotes.in

P.T.O.

v) वाटाघाटी करण्यासाठी कस्टम अधिकाऱ्यांना .... आवश्यकता असते.

अ) सागरी विमा पालिसीची   ब) निर्यात साहाय्यक दस्तऐवज

क) नौभरण पत्राची   ड) नोभरन देयकाची

vi) निर्यातीसाठी विशिष्ट वस्तूंची खरेदी एकाच वर्षात अनेकदा करण्यासाठी बँक .... उघडू शकते.

अ) भरपाई पतपत्र   ब) प्रत्याशित पतपत्र

क) हस्तांतरणीय पतपत्र   ड) आवर्त पतपत्र

vii) निर्यात – आयात बँकेला .... मध्ये कायदेशीर मान्यता मिळाली.

अ) 1979   ब) 1981

क) 1970   ड) 1980

viii) निर्यात – पत हमी महामंडळ हा .... चा उपक्रम आहे.

अ) भारतीय रिझर्व्ह बँकेचा

ब) वित्त मंत्रालयाचा

क) निर्यात – आयात बँकेचा

ड) भारतीय केंद्र शासनाचा

प्रश्न 2) परकीय चलन बाजारातील विविध सहभागी घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) परकीय चलन व्यवस्थापन अधिनियम 2000 ची उद्‌गम आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) नौभरण पत्र म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार आणि महत्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) भारतीय निर्यात – आयात बँकेची कार्ये आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[2 × 6 = 12]**

अ) कायदाविषयक जोखीम

ब) अधिकृत व्यापारी

क) निर्यात पत्र

ड) भारताचे कृषी निर्यात धोरण

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2233

[Total No. of Pages : 4

[5805]-316

M.Com. (Part - II) (Semester - III)

ADVANCED BANKING & FINANCE

International Finance

(CBCS) (2019 Pattern) (Group - G) (336)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any Three Questions from Question No. 2 to Question No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the Blanks by Selecting suitable choice (Any Six) : **[6 × 1 = 6]**

i) Euro market was launched on 1st of January __________.

a) 1950 b) 1991

c) 1993 d) 2000

ii) _________ services is not provided by the Offshore Banking Center.

a) Loan to Central Bank

b) Project planning

c) Syndicated loans

d) Issue of short term instruments

iii) Full form of ADR is _________.

a) All-India Depository Receipts

b) American Domestic Receipts

c) American Depository Receipts

d) All-India Domestic Receipts

iv) Eurobonds are issued for first time in financial markets in __________.

a) 1963 b) 1953

c) 1983 d) 1962

v) India's foreign exchange rate system is ________.

a) Free float b) Managed float

c) Fixed float d) None of these

P.T.O.

vi) An act which is enacted to regulate payments and foreign exchange in India, is __________.

a) FERA b) FEMA

c) FEDAI d) FIDA

vii) _________ is the official name of the World Bank.

a) International Monetary Fund

b) International Bank

c) Bank for international settlements

d) International Bank for Reconstruction and Development

viii) Head office of IBRD is situated at ___________.

a) Washington, D.C., U.S. b) Basel, Switzerland

c) Moscow, Russia d) Beijing, China

munotes.in

Q2) What is International Banking? Explain the various types of International Banking Offices. **[14]**

Q3) What is International Debt Market? Explain the procedure for issue Foreign Bonds and Eurobonds. **[14]**

Q4) What is Exchange Rate? Explain the Floating Exchange Rate System. **[14]**

Q5) Explain the Organization and functions of International Finance Corporation. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any Two) : **[2 × 6 = 12]**

a) Reasons for International Banking

b) ADR

c) Fixed Exchange Rate

d) Bank For International Settlements

Total No. of Questions : 6]

P2233

[5805]-316
M.Com. (Part - II) (Semester - III)
ADVANCED BANKING & FINANCE
International Finance
(CBCS) (2019 Pattern) (Group - G) (336)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.*
2) *प्रश्न क्र. 2 पासून प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे.*
3) *उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मुळ प्रश्न प्रत्रिका पाहावी.*

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) 1 जानेवारी .... रोजी युरो बाजार अस्तित्वात आला.

अ) 1950 ब) 1991

क) 1993 ड) 2000

ii) ऑफशोर बँकिंग कार्यालय .... ही सेवा पुरवित नाही.

अ) मध्यवर्ती बँकेला कर्ज

ब) प्रकल्प नियोजन

क) संघटित संयुक्त कर्ज

ड) अल्प व मध्यम मुदतीच्या वित्तीय साधनांचे वितरण

iii) .... हे ए. डी. आर. चे पूर्ण रूप आहे?

अ) ऑल इंडिया डिपॉझिटरी रिसीट ब) अमेरिकन डोमेस्टिक रिसीट

क) अमेरिकन डिपॉझिटरी रिसीट ड) ऑल इंडिया डोमेस्टिक रिसीट

iv) .... या वर्षी युरोबॉन्ड्स प्रथमच वित्तीय बाजारात जारी केले गेले.

अ) 1963 ब) 1953

क) 1983 ड) 1962

P.T.O.

munotes.in

v) भारताची परकीय चलन दर प्रणाली .... या प्रकारची आहे?

अ) मुक्त बदलता दर ब) व्यवस्थापित बदलता दर

क) स्थिर बदलता दर ड) यापैकी नाही

vi) भारतात देयके आणि परकीय चलन नियमित करण्यासाठी .... हा अधिनियमित कायद आहे.

अ) फेरा ब) फेमा

क) फेडाई ड) फीडा

vii) जागतिक बँकेचे अधिकृत नाव .... आहे?

अ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी

ब) आंतरराष्ट्रीय बँक

क) आंतरराष्ट्रीय तडजोडविषयक बँक

ड) आंतरराष्ट्रीय पुनर्निर्माण व विकास बँक

viii) आय.बी.आर.डी. चे मुख्य कार्यालय .... येथे आहे.

अ) वॉशिंग्टन, डी. सी., यू. एस. ब) बासेल, स्वित्झर्लंड

क) मॉस्को, रशिया ड) बीजिंग, चीन

प्रश्न 2) आंतरराष्ट्रीय बँकव्यवसाय म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय बँकव्यवसाय कार्यालयाचे प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) आंतरराष्ट्रीय कर्ज बाजार म्हणजे काय? विदेशी बाँड्स (बंधपत्रे) आणि युरो बॉन्ड्स (बंधपत्रे) निर्गमित करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) विनिमय दर म्हणजे काय? बदलता विनिमय दर पद्धती करा. **[14]**

प्रश्न 5) आंतरराष्ट्रीय वित्तपुरवठा महामंडळाची (IFC) रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[2 × 6 = 12]**

अ) आंतरराष्ट्रीय बँकिंगची कारणे

ब) एडीआर

क) स्थिर विनिमय दर

ड) आंतरराष्ट्रीय सेटलमेंटसाठी बँक

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2234

[Total No. of Pages : 4

[5805]-317
M.Com. (Part - II) (Semester - III)
337 : ADVANCED MARKETING
International Marketing (Special Paper - V)
(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by suitable choice (Any 6) : **[6]**

i) Which of the following factors affecting the International marketing?
- a) Social factors
- b) Economic factors
- c) Political factors
- d) All of the above

ii) Market Segmentation Means _______
- a) Dividing the selling staff in small size
- b) Dividing the territory in small size
- c) To divide the target group in small size
- d) All of the above

iii) The present distribution system includes _____
- a) Trade on NET
- b) Advertisement on NET
- c) Trade through E-Mail
- d) All of the above

iv) Establishment of RBI
- a) 1935
- b) 1936
- c) 1937
- d) 1938

v) Which of the following is not an important document in foreign trade
- a) A check for the value of goods
- b) A draft
- c) Bill of lading
- d) A letter of credit

P.T.O.

munotes.in

vi) A documents that contains a precise description of the goods is known as a ________

a) Weight list
b) Packing list
c) Commercial invoice
d) All of the above

vii) What is a key debate in International Marketing?

a) Product development or product acquisition
b) Market development or market share
c) Standardization or adoptation
d) Market research and market testing

viii) How do the vast majority of services enter a foreign market?

a) Exporting
b) Importing
c) Brokers
d) Licensing or Franchising

Q2) What is International Marketing? Explain the scope and objectives of International Marketing. **[14]**

Q3) Explain the various factors affecting to the International Marketing Environment? **[14]**

Q4) Explain in detail the concepts International pricing policy, International pricing planning and International pricing mix. **[14]**

Q5) Discuss the Foreign Exchange facilities provided by RBI and EXIM Bank? **[14]**

Q6) Write short note (Any two) **[12]**

a) Political Environment.
b) Challenges of International marketing.
c) EXIM Bank.
d) International Distribution system.

♣ ♣ ♣

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2234

[5805]-317
M.Com. (Part - II) (Semester - III)
337 : ADVANCED MARKETING
International Marketing (Special Paper - V)
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) खालील पर्यायापैकी एक पर्याय निवडा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) खालीलपैकी कोणते घटक आंतरराष्ट्रीय विपणनास प्रभावित करतात?

अ) सामाजिक घटक ब) आर्थिक घटक

क) राजकीय घटक ड) वरील सर्व

ii) बाजार विभाजन म्हणजे ....

अ) विक्री कर्मचाऱ्यांचे विभाजन लहान आकारात विभागणे

ब) प्रदेशाचे विभाजन लहान आकारात विभागणे

क) लक्ष्य गट लहान आकारात विभागणे

ड) वरील सर्व

iii) सध्याच्या वितरण प्रणालीमध्ये .... समाविष्ट आहे.

अ) NET वर व्यापार ब) NET वर जाहिरात

क) ई-मेलद्वारे व्यापार ड) वरिल सर्व

iv) आर.बी.आय ची स्थापना कधी झाली?

अ) 1935 ब) 1936

क) 1937 ड) 1938

munotes.in

v) खालीलपैकी कोणता विदेशी व्यापारातील महत्त्वाचा दस्तऐवज नाही?

अ) वस्तूंच्या किंमतीची तपासणी ब) मसुदा

क) बिल ऑफ लॅडिंग ड) क्रेडिटचे पत्र

vi) मालाचे अचूक वर्णन असलेले दस्तऐवज .... म्हणून ओळखले जाते.

अ) वजन यादी ब) पॅकिंग यादी

क) व्यावसायिक चलन ड) वरिल सर्व

vii) आंतरराष्ट्रीय विपणनामध्ये मुख्य मुद्दा काय आहे?

अ) उत्पादन विकास किंवा उत्पादन संपादन

ब) बाजार विकास किंवा बाजारातील वाटा

क) मानकीकरण किंवा अनुकूलन

ड) बाजार संशोधन आणि बाजार चाचणी

viii) बहुसंख्य सेवा परदेशी बाजारपेठेत कशा प्रवेश करतात?

अ) निर्यात करणे ब) आयात करणे

क) दलाल ड) परवाना किंवा फ्रेंचायझिंग

munotes.in

प्रश्न 2) आंतरराष्ट्रीय विपणन म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय विपणनाची व्याप्ती आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) आंतरराष्ट्रीय विपणन पर्यावरणावर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय विपणनाचे किंमत धोरण, किंमत नियोजन आणि किंमत मिश्र सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) रिझर्व्ह बँक आणि एक्झीम बँकेने प्रदान केलेल्या परकीय चलन सुविधा बद्दल चर्चा करा. **[14]**

प्रश्न 6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[12]**

अ) राजकीय पर्यावरण.

ब) आंतरराष्ट्रीय विपणनाची आव्हाने.

क) आयात निर्यात बँक.

ड) आंतरराष्ट्रीय वितरण प्रणाली.

♣ ♣ ♣

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2235

[Total No. of Pages : 4

[5805]-318
M.Com. (Part - II) (Semester - III)
ADVANCED MARKETING
338 : Marketing Research (Special Paper - VI)
(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 (three) questions from Question No. 2 to Question No 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6) : **[6]**

i) Source of research problem include ________.

a) Research's Experience

b) Practical issue that require solutions

c) Theory and past research

d) All of the above

ii) The marketing research process consists of following steps ______ is not one of these steps?

a) Evaluating the competitor strategies

b) Developing the research plan for collecting information

c) Defining the problem and research objectives

d) Developing Hypothesis

iii) As per the consumer ______ defines what the consumer thinks about the brand.

a) Brand attitude b) Brand positioning

c) Brand relationship d) Brand Image

iv) Advertising research is usually carried out with _____.

a) Buyers of the product b) Users of the product

c) The target audience d) Shareholders

v) ______ is not the sources of collecting marketing information.

a) Primary Data b) Secondary Data

c) Both a) and b) d) Distributing free samples

P.T.O.

munotes.in

vi) __________ are secondary data.

a) Existing data
b) Less important data
c) Ordinal data
d) Ordinary data

vii) _______ is not a form of secondary data.

a) Representative samples
b) Multiple source data
c) Documentary data
d) Survey-based data

viii) _________ form of data can usually be obtained more quickly and at a lower cost than the others.

a) Survey Research
b) Syndicated
c) Secondary Data
d) Online marketing research

Q2) What is Marketing Research? Explain the factor's involved in Marketing Research and Role of Marketing Research in Marketing. **[14]**

Q3) Define the term 'Advertising Research'? Explain in detail the need and importance of Advertising Research as well as Media Selection and Media Scheduling. **[14]**

Q4) What is 'Marketing Informatin'? Explain in detail standardised sources of collecting data. **[14]**

Q5) Write a detail note on Primary and Secondary data collection through Internet. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2) **[2 × 6 = 12]**

a) Ethics and Career in marketing research.

b) Marketing Decision Support System.

c) Primary Data Sources.

d) Online Brand Perception Research.

♣ ♣ ♣

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2235

[5805]-318
M.Com. (Part - II) (Semester - III)
ADVANCED MARKETING
338 : Marketing Research (Special Paper - VI)
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्र. 2 पासून प्रश्न क्र. 5 पर्यंतचे कोणतेही 3 (तीन) प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) योग्य पर्यायाची निवड करून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) संशोधन समस्येच्या स्त्रोतांमध्ये .... चा समावेश होतो.
- अ) संशोधकाचा अनुभव
- ब) वास्तवातील समस्या ज्याचे निराकरण होणे गरजेचे असते
- क) सिद्धांत आणि गतकालीन संशोधन
- ड) वरीलपैकी सर्व

ii) विपणन संशोधनाच्या प्रक्रियेमध्ये खालील पायऱ्यांचा समावेश असतो. विपणन संशोधनाची पुढीलपैकी .... ही पायरी नाही.
- अ) स्पर्धकाच्या व्यूहरचनांचे मूल्यमापन करणे
- ब) माहिती संग्रहणासाठी संशोधन आराखडा विकसित करणे
- क) संशोधन समस्येचे निर्धारण करणे आणि संशोधनाची उद्दिष्टे निश्चित करणे
- ड) गृहीतकृत्याचे विकसन

iii) .... या घटकाद्वारे ग्राहक एखाद्या ब्रँडबद्दल काय विचार करतो हे निर्धारित केले जाते.
- अ) ब्रँड दृष्टीकोन
- ब) ब्रँड स्थाननिश्चिती
- क) ब्रँड संबंध
- ड) ब्रँड प्रतिमा

iv) जाहिरात संशोधन हे साधारणपणे .... च्या बरोबर केले जाते.
- अ) उत्पादनाचे खरेदीदार
- ब) उत्पादनाचे उपभोक्ते
- क) लक्ष्य प्रेक्षक
- ड) भागधारक

P.T.O.

munotes.in

v) विपणन माहिती गोळा करण्याचा खालील पैकी एक स्त्रोत नाही.

अ) प्राथमिक माहिती   ब) दुय्यम माहिती

क) दोन्हीही अ) आणि ब)   ड) मोफत नमुना वितरण

vi) द्वितीयक (दुय्यम) माहिती म्हणजे ....

अ) अस्तित्वात असलेली माहिती   ब) कमी महत्त्वाची माहिती

क) क्रमवाचक माहिती   ड) साधारण माहिती

vii) .... प्रकार हा दुय्यम माहितीचा प्रकार नाही.

अ) प्रतिनिधिक नमुना   ब) बहुस्त्रोतीय माहिती

क) दस्तऐवजीय माहिती   ड) सर्वेक्षण आधारित माहिती

viii) .... माहिती हि अधिक तात्काळ आणि अन्य माहितीच्या तुलनेत कमी खर्चामध्ये प्राप्त केली जाते.

अ) सर्वेक्षण संशोधन   ब) संलग्नित माहिती

क) दुय्यम माहिती   ड) ऑनलाईन मार्केटिंग रिसर्च

प्रश्न 2) विपणन संशोधन म्हणजे काय? विपणन संशोधनातील समाविष्ट घटक आणि विपणनामध्ये विपणन संशोधनाची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) 'जाहिरात संशोधन' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. जाहिरात संशोधनाची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करून जाहिरात माध्यमांची निवड आणि माध्यम वेळापत्रक यांची माहिती सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'बाजारपेठ माहिती' म्हणजे काय? माहिती संकलनाचे प्रमाणित स्त्रोत सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) इंटरनेच्या माध्यमातून प्राथमिक व दुय्यम माहितीचे संकलन यावर सविस्तर टिप लिहा. **[14]**

प्रश्न 6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[2 × 6 = 12]**

अ) विपणन संशोधनातील नैतिकता आणि कारकिंद.

ब) विपणन निर्णय पाठिंबा व्यवस्था

क) प्राथमिक माहिती स्त्रोत.

ड) ऑनलाईन ब्रँड धारणा संशोधन

♣ ♣ ♣

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2236

[Total No. of Pages : 4

[5805]-401
M.Com. (Part - I)
421 : CAPITAL MARKET AND FINANCIAL SERVICES
(CBCS - 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. No. 1 and Q. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6) **[6]**

i) Who controls the capital market in India?

(SEBI, RBI, IRDA)

ii) ______contracts are not at all standardized.

(Forward, Option, Swap)

iii) Sensex is the index of_____ .

(Bombay Stock Exchange, National Stock Exchange, Cochin Stock Exchange)

iv) ______is the process of admitting securities for trading on a recognized Stock Exchange.

(Issuing, Investing, Listing)

v) Which mutual fund type is most likely to own stocks paying the lowest dividend yields

(Capital Appreciation Fund, Equity Income Fund, Growth Fund)

vi) Whcih of the following is not a credit rating agency?

(CRISIL, ICRA, NIKKEI)

vii) To regulate scam in Indian capital market which of the following body has regulatory power:

(SEBI, RBI, SBI)

viii) Who appoints the chairman of SEBI?

(Central Government, Stock Exchanges, Brokers)

P.T.O.

Q2) Explain the term 'Capital Market'. Explain its features and functions in detail. **[14]**

Q3) What is 'Stock Exchange'? Explain the organization, membership, and governing body of Stock Exchange. **[14]**

Q4) What is 'Mutual Fund'? Describe in detail the various types of Mutual Funds. **[14]**

Q5) What is Securities and Exchange Board of India (SEBI)? Explain the Powers and Functions of SEBI. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) **[12]**

a) Option Contracts.

b) Functions of Primary Market.

c) Portfolio Management.

d) Background of Establishment of SEBI.

munotes.in

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

P2236

[5805]-401
M.Com. (Part - I)
421 : CAPITAL MARKET AND FINANCIAL SERVICES
(CBCS - 2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 पासून प्रश्न क्रं. 5 पर्यंतचे कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्यायाची निवड करून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) : **[6]**

i) भारतातील भांडवल बाजाराचे नियंत्रण हे कोणाद्वारे केले जाते?

(सेबी, भारतीय रिझर्व बँक, आयआरडीए)

ii) .... प्रकारचे करार हे प्रमाणित स्वरूपाचे नसतात.

(वायदा करार, विकल्प करार, स्वॅपदर करार)

iii) सूचकांक हा .... चा निर्देशांक आहे.

(बॉम्बे रोखे बाजार, राष्ट्रीय रोखे बाजार, कोचीन रोखे बाजार)

iv) .... प्रक्रियेच्या आधारे मान्यता प्राप्त रोखे बाजारामध्ये रोख्यांचा व्यापारासाठी प्रवेश होतो.

(प्रचलन, गुंतवणूक, सूचीकरण)

v) निम्न लाभांशाचे परतावे मिळण्यासाठी कोणत्या प्रकारच्या म्युच्युअलफंडची निवड करावी?

(कॅपिटल ॲप्रिसिएशन फंड, इक्विटी इन्कम फंड, ग्रोथ फंड)

vi) पुढीलपैकी पतमुल्यांकन संस्था म्हणून कोणाचा समावेश होत नाही?

(क्रिसिल, आयसीआरए, एनआयकेकेईआय)

vii) भारतीय भांडवली बाजारामध्ये घोटाळ्याचे नियमन केले जावे यासाठी पुढीलपैकी कोणती नियामक संस्था कार्य करते?

(सेबी, भारतीय रिझर्व बँक, एसबीआय)

viii) सेबीच्या अध्यक्षांची नेमणूक कोण करते?

(केंद्र शासन, रोखे बाजार , ब्रोकर)

प्र.2) भांडवली बाजाराची संकल्पना स्पष्ट करा. भांडवल बाजाराची वैशिष्ट्ये आणि कार्य विषद करा. **[14]**

प्र.3) रोखे बाजार म्हणजे काय? रोखे बाजाराचे संघटन, सदस्यत्व आणि प्रशासकीय मंडळ स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) म्युच्युअल फंड म्हणजे काय? म्युच्युअल फंडचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) सेबी म्हणजे काय? सेबीचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) विकल्प करार

ब) प्राथमिक बाजारपेठेची कार्ये

क) रोखेसंग्रह व्यवस्थापन

ड) सेबीच्या स्थापनेची पार्श्वभूमी

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2237

[Total No. of Pages : 4

[5805]-402
M.Com. (Part - II) (Semester - IV)
422A : INDUSTRIAL ECONOMIC ENVIRONMENT
(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any six) : **[6]**

i) Monopoly is a industry which is based on ______ structure.

a) Competitive b) Use-based

c) Based on nature of activities d) None of the above

ii) _______ is the political factor which affects the economic environment.

a) Government Tax policy b) Research & Development

c) Availability of Technology d) Change in National Income

iii) In _______ Industry has more Government intervention.

a) Public b) Small scale

c) Sugar d) Private

iv) ______ means the overall economic conditions that influence individuals or community.

a) Economic Environment b) Economic Development

c) Economic Growth d) Financial Development

v) Government interference to the process of liberalization _____.

a) Decreases b) Increases

c) Remains stable d) Remains unstable

vi) There has been _______ adopted to bring about structural change in the economy.

a) Liberalization b) Privatization

c) Globalization d) Modernization

P.T.O.

munotes.in

vii) __________ is a major problem of India's Travel and Tourism Industry.

a) Lack of infrastructure
b) Foreign currency
c) Education
d) None of the above

viii) _________ is the first industry to be established in the organized sector in India.

a) Cotton Industry
b) Automobile Industry
c) Sugar Industry
d) Cement Industry

Q2) What is meant by industry? Explain classification of industry. **[14]**

Q3) Explain causes of industrial imbalance and suggest measures to remove industrial imbalance. **[14]**

Q4) Define Globalization. Explain impact of globalization on Indian Industry. **[14]**

Q5) Explain progress and problems of Tourism industry in India. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**

a) Social and cultural factors affecting economic environment.

b) Problems of multinational corporations.

c) Brief outline of Industrial policy of 1948.

d) Problems of IT Industry in india.

♣ ♣ ♣

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2237

[5805]-402

M.Com. (Part - II) (Semester - IV)

422A : INDUSTRIAL ECONOMIC ENVIRONMENT

(2019 Pattern) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :

1) प्रश्न क्र.1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्र क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

munotes.in

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) मक्तेदारी उद्योग .... रचनेवर आधारित उद्योग आहे.

अ) स्पर्धात्मक ब) उपयोग आधारित

क) व्यवहाराचे स्वरूप यावर आधारित ड) वरीलपैकी नाही

ii) .... हा घटक आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारा राजकीय घटक आहे.

अ) सरकारचे कर धोरण ब) संशोधन आणि विकास

क) तंत्रज्ञानाची उपलब्धता ड) राष्ट्रीय उत्पन्नातील बदल

iii) .... या उद्योगात सरकारचा हस्तक्षेप अधिक असतो.

अ) सार्वजनिक ब) लघू उद्योग

क) साखर ड) खासगी

iv) .... म्हणजे व्यक्ती किंवा समाजावर प्रभाव पाडणारी एकूण आर्थिक परिस्थिती होय.

अ) आर्थिक पर्यावरण ब) आर्थिक विकास

क) आर्थिक वृद्धी ड) वित्तीय विकास

v) उदारीकरणाच्या प्रक्रियेत सरकारचा हस्तक्षेप ....

अ) घटतो ब) वाटतो

क) स्थिर राहतो ड) अस्थिर राहतो

vi) अर्थव्यवस्थेत संरचनात्मक बदल घडवून आणण्यासाठी .... चा स्वीकार केला जातो.

अ) उदारीकरण | ब) खाजगीकरण
क) जागतिकीकरण | ड) आधुनिकीकरण

vii) भारताच्या पर्यटन उद्योगाची .... ही प्रमुख समस्या आहे.

अ) पायाभूत सुविधांचा अभाव | ब) विदेशी चलन
क) शिक्षण | ड) वरीलपैकी नाही

viii) भारतात संघटित क्षेत्रात स्थापन झालेला .... हा पहिला उद्योग आहे.

अ) कापड उद्योग | ब) ऑटोमोबाइल उद्योग
क) साखर उद्योग | ड) सिमेंट उद्योग

प्रश्न 2) उद्योग म्हणजे काय? उद्योगांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) औद्योगिक असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा आणि औद्योगिक असमतोल दूर करण्यासाठी उपाय सूचवा. **[14]**

प्रश्न 4) जागतिकीकरणाची व्याख्या द्या. भारतीय उद्योगावरील जागतिकीकरणाचा परिणाम स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) भारतातील पर्यटन उद्योगाची प्रगती आणि समस्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारे सामाजिक सांस्कृतिक घटक.

ब) बहूराष्ट्रीय महामंडळाच्या समस्या.

क) 1948 च्या औद्योगिक धोरणाची संक्षिप्त रूपरेषा.

ड) भारतातील आय टी उद्योगाच्या समस्या.

♣ ♣ ♣

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2238

[Total No. of Pages : 4

[5805]-403

M.Com.

422B/402 : OPERATIONS RESEARCH

(2019 Credit Pattern) (Semester - IV) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from question No. 2 to question No. 5.*
3) *Figures to the right side indicates full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6) : **[6]**

a) A game is said to be strictly determinable if ______

i) Maximin value = minimax value

ii) Maximin value ≤ minimax value

iii) Maximin value ≥ minimax value

iv) Maximin value ≠ minimax value

b) Linear Programming method should be used to determine value of the game when size of payoff matrix is ________

i) 3 × 4 ii) 2 × 2

iii) m × 2 iv) 2 × n

c) Key element is also known as _________

i) Slack ii) Surplus

iii) Artificial iv) Pivot

d) If the given Linear programming Problem is in its standard form then primal-dual pair is ______

i) Square ii) Triangle

iii) Un-symmetric iv) Symmetric

e) _____ or _____ are used to "Balance" an assignment or transportation problem.

i) Destination, sources ii) Dummy rows, dummy columns

iii) Units supplied, units demanded iv) Artificial cells, degenerate cells

P.T.O.

f) When a maximization assignment problem is converted in minimization problem, the resulting matrix is called ________ .

i) Cost matrix ii) Profit matrix

iii) Regret matrix iv) Dummy matrix

g) The difference between total and free float is ________

i) Total ii) Initial activity

iii) Independent iv) Interference

h) Activities lying on critical path are called ___________

i) Dummy activities ii) Critical activities

iii) Non-critical activities iv) Initial activities

Q2) Attempt any two of the following : **[14]**

a) Solve the following LPP by

Graphical method

Maximize $z = 50x_1 + 40x_2$

Subject to, $6x_1 + 4x_2 \leq 24$

$x_1 + 2x_2 \leq 6$

$-x_1 + x_2 \leq 1$

$x_1 \leq 2$

$x_1, x_2 \geq 0$

b) Find an initial basic feasible solution of the following transportation problem using North-West corner method.

Destination → / Origin ↓	D_1	D_2	D_3	Supply
O_1	13	15	16	17
O_2	7	11	2	12
O_3	19	20	9	16
Demand	14	8	23	

Also find the transportation cost.

c) Define the following terms :

i) Pure strategy

ii) Pay off

iii) Fair game

munotes.in

Q3) Attempt any two of the following : **[14]**

a) Find the minimum cost spanning tree for the following network.

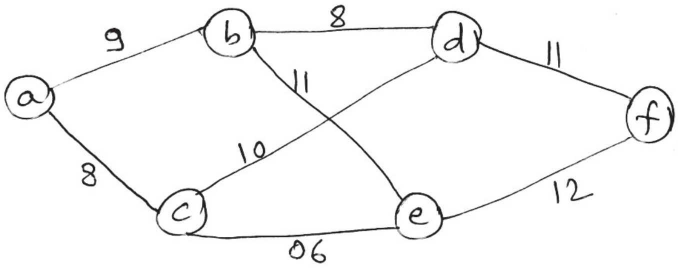

b) Solve the following assignment problem for minimization.

	I	II	III	IV	V
A	25	18	32	20	21
B	34	25	21	12	17
C	20	17	20	32	16
D	20	28	20	16	17

c) Write canonical form of the following LPP.

Maximize $z = 15x_1 + 3x_2$

Subject to, $x_1 + 2x_2 \leq 10$

$2x_1 + 3x_2 = 14$

$x_1 + x_2 \geq 3$

$x_1, x_2 \geq 0$

Q4) Attempt any two of the following : **[14]**

a) Solve the following 2 × 2 game by algebraic method.

		Player B	
		I	II
Player A	I	2	–1
	II	–1	0

b) Discuss the various steps involved in the application of PERT and CPM.

c) The following is a solution of a transportation problem.

(20) 1	2	(10) 1	4
3	(20) 3	(20) 2	(10) 1
4	(20) 2	5	9

Show that it is an optimal solution and find an alternate optimal solution, if it exists.

munotes.in

Q5) Attempt any two of the following : **[14]**

a) Define the following terms :

i) Loop

ii) Forward pass

iii) Backward pass

b) Solve the following LPP by simplex method

Maximize $z = x + 4y$

Subject to, $x + 2y \le 2$

$4x + 3y \ge 12$

$x, y \ge 0$

c) Solve the following assignment problem for maximization.

	A	B	C	D
I	100	140	280	70
II	130	160	200	60
III	80	130	300	90
IV	150	110	250	50

Q6) Attempt any two of the following : **[12]**

a) Define the following terms :

i) Objective function

ii) Optimum solution

b) Draw the graph and highlight the feasible region for the constraints given below :

$x + 2y \ge 6$

$3x + y \ge 9$

$x + y = 7$

$x, y \ge 0$

c) Write the dual of the following LPP.

Minimize $z = 10x_1 + 8x_2$

Subject to, $x_1 + 2x_2 \ge 5$

$2x_1 - x_2 \ge 12$

$x_1 + 3x_2 \ge 4$

$x_1 \ge 0$, x_2 is unrestricted

d) Explain the following terms :

i) Critical event

ii) Earliest finish time

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2239

[Total No. of Pages : 2

[5805]-404

M.Com. (Part- II) (Semester - IV)

423 : RECENT ADVANCES IN ACCOUNTING TAXATION AND AUDITING

Advanced Accounting & Taxation (Paper - VII)

(2019 Credit Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any 3 questions from Question No. 2 to Question No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Fill in the blanks with selecting suitable choice (any 6) **[6]**

i) Blockchain is a peer-to-peer _________ distributed ledger technology that makes the records of any digital assets transparent and unchangeable.

a) Decentralised b) Demanding

c) Secure d) Popular.

ii) In computers, a __________ is a symbolic representation of facts or concepts from which information may be obtained with a reasonable degree of confidence.

a) Data b) Knowledge

c) Programme d) Algorithm

iii) GST is consumption of goods & service tax based on.

a) Development b) Dividend

c) Destiny d) Destination

iv) In many Developing countries the immediate reason for _________ has been the need to enhance revenues to meet impending fiscal crises.

a) Tax Reforms b) Accounting Reforms

c) Tax redevelopments d) Accounting Redevelopments

v) __________ Accounting deals with employees and Management in an organization.

a) Human Resource b) Inflation

c) Environment d) Creative

munotes.in

P.T.O.

vi) Employee stock option cannot be issued to __________.

a) Managing Director

b) Contractual employee

c) Independent Director

d) Both b & c

vii) ____________ Accounting, exploits the loopholes in Accounting and audit system after the finalization of accounts.

a) Creative b) Inflation

c) Forensic d) Price

viii) Inflation Accounting as already stated is also called as ___________ Accounting.

a) Price level b) Inflationary

c) Corporate d) Management

Q2) What do you mean by Artificial Intelligence? Explain the Role of Artificial Intelligence in Accounting. **[14]**

Q3) Discuss in detail about the Advantages & Disadvantages of corporate Tax. **[14]**

Q4) What is Environment Accounting? Explain Need and Scope of Environment Accounting. **[14]**

Q5) What is Forensic Accounting? Explain the key Arears of Forensic Accounting. **[14]**

Q6) Write a Short Notes (any 2) **[12]**

a) Advantages of cloud Accounting.

b) Goods & Service Tax Reforms.

c) Importance of Human Resource Accounting.

d) Methods of Inflation Accounting.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P3020

[Total No. of Pages : 3

[5805]-405
S.Y. M.Com.
COMMERCIAL LAWS AND PRACTICES (Group - B)
425 : Recent Advances in Commercial Laws and Practices
(2019 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three Questions from question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the Blanks by Selecting suitable choice (any 6 out of 8) **[6]**

i) As per the provisions of the Competition Act, 2002, The Chairperson and other Members of the Commission shall be appointed by the Central Government from a panel of names recommended by a ________.

a) Selection Committee b) RBI Governor

c) Supreme Court d) SEBI

ii) AS per the provisions of the Competition Act, 2002 the quorum for Meetings of Commission shall be _______ Members.

a) two b) three

c) four d) five

iii) As per the provisions of The Special Economic Zones Act, 2005, every Approval committee shall meet ________.

a) Twice in the year

b) Thrice in the year

c) Once in every quarter

d) at such times and place as it considers necessary

iv) As per the provisions of The Special Economic Zones Act, 2005, the Central Government may appoint any of its officers not below the rank of ________ to the Government of India as the Development Commissioner of one or more Special Economic Zones.

a) Secretary b) Deputy Secretary

c) Chief Secretary d) Additional Commissioner

P.T.O.

v) As per the provisions of The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002, any asset reconstruction company registered under section 3 may act as an agent for any ________ for the purpose of recovering their dues from the borrower.

a) Any Person
b) bank only
c) financial institution only
d) bank or financial institution

vi) As per the provisions of The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002, If any person contravenes or attempts to contravene or abets the contravention of the provisions of this Act or of any rules made thereunder, he shall be punishable with _______.

a) imprisonment for a term which may extend to one year
b) fine only.
c) imprisonment for a term which may extend to one year, or with fine
d) imprisonment for a term which may extend to one year, or with fine, or with both.

vii) As per the provisions of The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993, the Recovery Officer shall, on receipt of _________ under sub-section (7) of section 19, proceed to recover the amount of debt specified in the certificate.

a) the copy of the certificate
b) order from the Central Govt.
c) Order from Supreme court
d) Order from the bank or financial institution.

viii) As per the provisions of The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993, "_________" means debt securities listed in accordance with regulations made by the Securities Exchanges Board of India under the Securities and Exchange Board of India Act, 1992.

a) debt securities
b) Debentures
c) Creditors
d) Security Interest

Q2) State the provisions of the Competition Act, 2002 relating to duties, powers and functions of The Competition Commission of India. **[14]**

munotes.in

Q3) Explain in detail the provisions under The Special Economic Zones Act, 2005 regarding the Special Fiscal provisions for SEZs. **[14]**

Q4) State the provisions regarding Offences and penalties prescribed under The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002. **[14]**

Q5) Explain the provisions relating to Establishment of Tribunal an Appellate Tribunal under The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institution Act, 1993. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2 out of 4) (2 × 6 = 12) **[12]**

a) Duties of commission prescribed under the Competition Act, 2002.

b) Provisions relating to Constitution of Authority under The Special Economic Zones Act, 2005.

c) Provisions relating to Enforcement of security interest under The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002.

d) Provisions relating to Modes of recovery of debts determined by Tribunal under The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993.

munotes.in

□□□

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2240

[Total No. of Pages : 2

[5805]-406

M.Com. (Part - II)

ADVANCED COST ACCOUNTING & COST SYSTEMS

Recent Advances in Cost Auditing and cost system (427)

(2019 Credit Pattern) (Part- VII) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions for the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks with selecting suitable choice (Any 6 out of 8) **[06]**

i) The benefits of six sigma ___________

a) Standardization b) Improve Business processes

c) All of the Above

ii) Cost Accounting standard 8 is a cost Accounting standard on ________.

a) Employee cost b) Utilities cost

c) Pollution control cost

iii) Cost Accounting standard on cost of service cost center is dealt in ___________.

a) CAS12 b) CAS13

c) CAS14

iv) ERP stand for ___________.

a) Enterprise reserve Planning b) External Resource planning

c) Enterprise Resource Planning

v) Productivity Audit deals with _____________.

a) Goods only b) Services only

c) Both a & b

vi) A member of the Institute can use the designation called as _______.

a) Cost Accountant b) Cost Auditor

c) Cost manager

munotes.in

P.T.O.

vii) The process mapping is a __________ diagram.

a) Data flow b) Work flow

c) Circular

viii) GST was implemented in India from __________

a) 1st July 2017 b) 1st April 2017

c) 1st March 2017

Q2) State the objectives and scope of "Cost of Utility" (CAS-8) "Packing material cost" (CAS-9) and "Direct Expenses" (CAS-10) **[14]**

Q3) What is mean by productive Audit? State the important elements of productivity audit. **[14]**

Q4) What is "Enterprise Resources planning" Describe the reasons for implementation of Enterprise Resources planning. **[14]**

Q5) What is "Six Sigma"? Explain the scope and Importance of "Six Sigma".**[14]**

Q6) Write Short Notes (any 2 out of 4) **[12]**

a) Enterprise Resources planning (ERP)

b) Robotics manufacturing

c) CAS - 2

d) GST Audit

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2241

[Total No. of Pages : 4

[5805]-407

M.Com. (Semester - IV)

CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

Recent Advances in Co-operative and Rural Development

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6)** **[6]**

i) ________ is more important in Co-operative Society.

a) People b) Capital

c) Government d) Worker

ii) _________ is not social responsibility of cooperative institute.

a) Profit Maximization b) Social Welfare

c) Social Development d) Community Development

iii) Due to globalization production cost of cooperative institutes ________.

a) Increased b) Decreased

c) Constant d) Not Changed

iv) Self Help Group bank linkage programme was first launch by ________.

a) RRB's b) NABARD

c) RBI d) SBI

v) __________ is known as the founder of Micro Finance.

a) Mahammad Yunus b) Mahatma Gandhi

c) Amartya Sen d) V.K. Mehta

vi) The Management quality of cooperative institutions has _________ due to Globalization.

a) Increased b) Decreased

c) Constant d) Not Changed

P.T.O.

vii) ________ is considered to be the father of Six Sigma.

a) Bill Smith   b) Walter Shewhart

c) Jack Welch   d) Adam Smith

viii) ________ state in India has Maximum Farmers Suicide.

a) Kerala   b) Maharashtra

c) Karnataka   d) Bihar

Q2) Explain the Theory and Practice of Cooperative Principles. **[14]**

Q3) Explain the impact of Globalization on Cooperative Institutions. **[14]**

Q4) What is SHG's? Explain the Formation and Organization of Self Help Groups. **[14]**

Q5) Explain the causes of farmer's suicide. **[14]**

Q6) **Write Short Notes (any 2) :** **[12]**

i) Sick Co-operative units

ii) Six Sigma

iii) Micro Finance

iv) Sustainable Rural Development

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2241

[5805]-407
M.Com. (Semester - IV)
CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
Recent Advances in Co-operative and Rural Development
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) **[6]**

i) सहकारी संस्थेमध्ये .... जास्त महत्वाचे आहे.
 अ) लोक ब) भांडवल
 क) सरकार ड) श्रमीक

ii) .... हि सहकारी संस्थेची सामाजिक जबाबदारी नाही.
 अ) नफा महत्तमीकरण ब) सामाजीक कल्याण
 क) सामाजीक विकास ड) सामुहिक विकास

iii) जागतीकिकरणामुळे सहकारी संस्थांचा उत्पादन खर्च ....
 अ) वाढला ब) घटला
 क) स्थिर आहे ड) बदलला नाही

iv) स्वयं सहायता गट व बँक जोडणी कार्यक्रम प्रथमता .... ने सुरू केला.
 अ) आर आर बी ब) नाबार्ड
 क) आर बी आय ड) एस बी आय

v) .... यांना सूक्ष्म वित्ताचे जनक म्हणून ओळखले जाते.
 अ) महम्मद युनूस ब) महात्मा गांधी
 क) अमर्त्य सेन ड) व्ही. के. मेहता

munotes.in

vi) जागतिकीकरणामुळे सहकारी संस्थांची व्यवस्थापकीय गुणवत्ता ....

अ) वाढली

ब) घटली

क) स्थिर आहे

ड) बदलली नाही

vii) .... यांना सिक्स सिग्माचे जनक म्हणून ओळखले जाते.

अ) बील स्मिथ

ब) वॉल्टर शेव्हार्ट

क) जॅक वेल्च

ड) ॲडम स्मिथ

viii) भारतातील .... राज्यात सर्वात जास्त शेतकरी आत्महत्या झाल्या आहे.

अ) केरल

ब) महाराष्ट्र

क) कर्नाटक

ड) बिहार

प्रश्न 2) सहकारी तत्वांचे सिद्धांत व अंमलबजावणी स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) जागतिकीकरणाचे सहकारी संस्थांवरील प्रभाव स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) स्वयं सहायत्ता गट म्हणजे काय? स्वयं सहायता गटाची निर्मीती आणि संघटन स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) शेतकरी आत्महत्येची कारणे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[12]**

i) आजारी सहकारी संस्था

ii) सिक्स सिग्मा

iii) सूक्ष्म वित्त

iv) शास्वत ग्रामीण विकास

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2242

[Total No. of Pages : 4

[5805]-408

M.Com - II

BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

431 : Recent Advances in Business practices and Environment

(2019 Pattern) (Semester - IV) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. No. 1 and Q. No.6 are compulsory.*
2) *Slove any three questions from Q. No. 2 to Q. No.5*
3) *Figure to the right side indicate full marks.*

Q1) Fill in the blanks (any 6). **[6]**

a) _______ is known as a father of green revolution.

i) Dr. Rajendra Prasad ii) Dr. M.S. Swaminathan

iii) Rajiv Gandhi iv) K.C. Panth

b) Economic development of a every country is depend upon the ________ development.

i) Industrial ii) Infrastructural

iii) Machine iv) Capital

c) Small scale Industry primarily depends upon the ___________ sector.

i) Education ii) Capital

iii) Industry iv) Agriculture

d) The Entrepreneur who utilised advanced technology is called__________ Entrepreneur.

i) Organisational ii) Business

iii) Agriculture iv) Technical

e) ___________is a important problem of small scale Industry.

i) Additional Fund ii) International Support

iii) Absence of Capital iv) Tax Policy

P.T.O.

munotes.in

f) Rajiv Gandhi Udyami Mitra Yojana is started for __________ and __________ Enterprise.

i) Micro & Small ii) Big & Small

iii) Overall & Micro iv) None of these

g) Small Industries require_____capital.

i) More ii) Minimal

iii) Low iv) Zero

h) Indian Agriculture depends mainly upon_________

i) Capital ii) Mansoon

iii) Machinery iv) Technology

Q2) Explain the textile policy in Maharashtra New Industrial Policy 2019? **[14]**

Q3) Explain the micro & small Enterprises cluster Development Programme in MSME. **[14]**

Q4) Explain the Prime Minister Employment generation programme in National small Industries Corporation Scheme. **[14]**

Q5) Explain the importance and types of Environment Audits. **[14]**

Q6) Write short notes (Any two) **[12]**

a) Agro Processing Policy

b) Micro Finance Programme.

c) Gram Udyog Vasahat

d) Corporate discloser.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2242

[5805]-408

M.Com - II

BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

431 : Recent Advances in Business practices and Environment

(2019 Pattern) (Semester - IV) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :–
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) भारतातील हरीत क्रांतीचे जनक म्हणून .... यांना संबोधले जाते.

i) डॉ. राजेंद्र प्रसाद ii) डॉ. एम. एस. स्वामीनाथन

iii) राजीव गांधी iv) के. सी. पंत

ब) कोणत्याही देशाचा आर्थिक विकास हा त्या देशातील .... विकासावर अवलंबून असतो.

i) उद्योगाच्या ii) पायाभूत सूविधांच्या

iii) यंत्राच्या iv) भांडवल

क) लघू उद्योग हे प्रामुख्याने .... क्षेत्रावर अवलंबून असतात.

i) शिक्षण ii) भांडवल

iii) उद्योग iv) कृषी

ड) उच्च तंत्रज्ञानाचा अवलंब करणाऱ्या उद्योजकाला .... उद्योजक म्हणतात.

i) संघटनात्मक ii) व्यापारी

iii) कृषी iv) तांत्रिक

इ) .... ही लघुउद्योगाची प्रमुख समस्या आहे.

i) अतिरिक्त निधी ii) विदेशी सहाय्य

iii) भांडवलाची कमतरता iv) करधोरण

munotes.in

फ) राजीव गांधी उद्यमी मित्र योजना .... आणि .... उद्योगांसाठी सुरू झाली.

i) सूक्ष्म आणि लघू   ii) मोठे आणि लघू

iii) समग्र आणि सूक्ष्म   iv) यापैकी नाही

य) लघू उद्योगांना .... भांडवलाची आवश्यकता असते.

i) जास्त   ii) कमीत कमी

iii) कमी   iv) शून्य

र) भारतातील शेती ही .... वर अवलंबून आहे.

i) भांडवल   ii) मान्सून

iii) यंत्र   iv) तंत्रज्ञान

प्र.2) महाराष्ट्र नवीन औद्योगिक धोरणांचे (2019) कापड धोरण स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) एम. एस. एम. ई. मध्ये सुक्ष्म आणि लघु उद्योगाचे क्लस्टर विकास कार्यक्रम स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) राष्ट्रीय लघुउद्योग महामंडळ योजनेअंतर्गत पंतप्रधान रोजगार निर्मिती योजना स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) पर्यावरणीय अंकेक्षणाचे महत्त्व आणि प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) कृषी प्रक्रिया धोरण

ब) सूक्ष्म वित्त कार्यक्रम

क) ग्राम उद्योग वसाहत

ड) प्रमंडळीय प्रकटीकरण

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P3021

[Total No. of Pages : 4

[5805]-409
M.Com. (Part - II) (Semester - IV)
433 : RECENT ADVANCES IN BUSINESS ADMINISTRATION
Business Administration
(CBCS) (2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three Questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the Blanks (Attempt any six) **[6]**

i) The purpose of change management is to implement strategies for _____.
- a) Effective change
- b) Controlling change
- c) Helping people to adapt to change
- d) All of the above

ii) _______ data is hidden in amongst ________ data and can give the contact center clearer insight into how a customer was feeling.
- a) Hard; Soft
- b) Soft; Hard
- c) Quantitative; Qualitative
- d) Qualitative; Quantitative

iii) _______ describes two firms of approximately the same size, who join forces to move forward as a single new entity.
- a) Joint Venture
- b) Merger
- c) Acquisition
- d) None of the above

iv) _______ is about the restructuring and renewal of a company in order to revive it.
- a) Change Management
- b) Innovation Management
- c) Turn Around Management
- d) Global Management

v) Global Management includes managing employees and operations in different countries and _________.
- a) Different time zone
- b) Different languages
- c) Different cultures
- d) All of the above

P.T.O.

vi) ________ Organizations identify their most valuable customers and ensure their satisfaction.

a) Customer Centric b) Product Centric

c) Employee Centric d) Profit Centric

vii) ________ is NOT included in the process of Managing change.

a) Setting the Right Target

b) Tracking and Monitoring

c) Development of Tracking & Monitoring Instruments

d) Implementation and Management

viii) In March 2010, Mrs. Pratibha Patil announced the Government's vision by declaring the current decade as the ________.

a) Decade of Innovation b) Decade of Globalization

c) Decade of Change d) Decade of Turn Around

munotes.in

Q2) What is the meaning of Change Management? Explain in detail the Principles of Change Management. **[14]**

Q3) Define Customer-Centric Approach. Explain in detail the Customer-Centric Strategies. **[14]**

Q4) State the meaning of Global Management. Explain in detail the significance of Global Management. **[14]**

Q5) What is the meaning of Innovation? Explain in detail the significance and advantages of Innovation. **[14]**

Q6) Write short notes on: (Any two) **[12]**

a) Strategic Approach towards Changing Business Environment.

b) Ways to measure the success of a Customer-Centric Company.

c) Acquisition and Mergers.

d) Restructuring and Re-engineering.

Total No. of Questions : 6]

P3021

[5805]-409

M.Com. (Part - II) (Semester - IV)

433 : RECENT ADVANCES IN BUSINESS ADMINISTRATION

Business Administration

(CBCS) (2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.*
2) *प्रश्न क्र. 2 पासून प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे.*
3) *उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहावी.*

प्रश्न 1) रिक्त जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) बदल व्यवस्थापनाचा उद्देश .... साठी धोरणे राबवणे हा आहे.
- अ) प्रभावी बदल
- ब) बदल नियंत्रित करणे
- क) लोकांना बदलाशी जुळवून घेण्यास मदत करणे
- ड) वरील सर्व

ii) .... डेटा .... डेटामध्ये लपलेला आहे आणि संपर्क केंद्राला ग्राहकाला कसे वाटत होते याची स्पष्ट अंतर्दृष्टी देऊ शकते.
- अ) हार्ड; सॉफ्ट
- ब) सॉफ्ट; हार्ड
- क) परिमाणवाचक; गुणात्मक
- ड) गुणात्मक; परिमाणवाचक

iii) .... अंदाजे समान आकाराच्या दोन कंपन्यांचे वर्णन करते, जे एकल नवीन अस्तित्व म्हणून पुढे जाण्यासाठी सामील होतात.
- अ) संयुक्त उपक्रम
- ब) विलीनीकरण
- क) संपादन
- ड) वरील पैकी काही नाही

iv) .... म्हणजे एखाद्या कंपनीजे पुनरुज्जीवन करण्यासाठी त्याची पुनर्रचना आणि नूतनीकरण.
- अ) बदल व्यवस्थापन
- ब) नाविन्यपूर्ण व्यवस्थापन
- क) टर्न अराउंड मॅनेजमेंट
- ड) जागतिक व्यवस्थापन

munotes.in

v) ग्लोबल मॅनेजमेंटमध्ये विविध देशांमधील कर्मचारी आणि ऑपरेशन्स व्यवस्थापित करणे आणि .... समाविष्ट आहे.

अ) भिन्न वेळ | ब) भिन्न भाषा

क) भिन्न संस्कृती | ड) वरील सर्व

vi) .... संस्था त्यांचे सर्वात मौल्यवान ग्राहक ओळखतात आणि त्यांचे समाधान सुनिश्चित करतात.

अ) ग्राहक केंद्रित | ब) उत्पादन केंद्रित

क) कर्मचारी केंद्रित | ड) नफा केंद्रित

vii) .... बदल व्यवस्थापित करण्याच्या प्रक्रियेत समाविष्ट नाही.

अ) योग्य लक्ष्य सेट करणे

ब) ट्रॅकिंग आणि देखरेख

क) ट्रॅकिंग आणि मॉनिटरिंग साधनांचा विकास

ड) अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन

viii) मार्च 2010 मध्ये श्रीमती प्रतिभा पाटील यांनी चालू दशक हे .... असे घोषित करून सरकारच्या व्हिजनची घोषणा केली.

अ) नवोपक्रमाचे दशक | ब) जागतिकरणाचे दशक

क) बदलाचे दशक | ड) पुनरूज्जीवनाचे दशक

प्रश्न 2) बदल व्यवस्थापन म्हणजे काय? बदल व्यवस्थापनाची तत्त्वे तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 3) ग्राहक-केंद्रित दृष्टीकोन परिभाषित करा. ग्राहक-केंद्रित धोरणांचे तपशीलवार वर्णन करा. **[14]**

प्रश्न 4) जागतिक व्यवस्थापनाचा अर्थ सांगा. जागतिक व्यवस्थापनाचे महत्त्व सविस्तरपणे सांगा. **[14]**

प्रश्न 5) नवोपक्रमाचा अर्थ काय आहे? नवोपक्रमाचे महत्त्व आणि फायदे तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) बदलत्या व्यावसायिक वातावरणाकडे धोरणात्मक दृष्टीकोन.

ब) ग्राहक-केंद्रित कंपनीचे यश मोजण्याचे मार्ग.

क) संपादन आणि विलीनीकरण.

ड) पुनर्रचना आणि पुनर्अभियांत्रिकी.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2243

[Total No. of Pages : 4

[5805]-410

M.Com-II
ADVANCED BANKING AND FINANCE
435 : Recent Advances in Banking and Finance
(CBCS -2019 Pattern) (Semester - IV)

Time :3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Que. No.6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from questions 02 to questions No.05.***
3) ***Figure to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any six) : **[6]**

a) ________is the process of providing financial services to the vulnerable class

i) Financial inclusion ii) Financial development

iii) Economic development iv) Financial literacy

b) _____has a positive effect on customer relationship management

i) Customer education ii) Rich customer

iii) Poor customer iv) All of above

c) ______ is the examples of technological development of banks.

i) Core banking ii) Net banking

iii) RTGS iv) All of the above

d) The treasury bill is an instrument of____________

i) Money market ii) Capital market

iii) Stock market iv) Exchange market

e) The______is a useful tool for trading of securities

i) Finance ministry ii) Stock market

iii) State Government iv) Establishment of company

P.T.O.

munotes.in

f) Green shoe option was introduced by_________

   i) Finance minister   ii) Every company

   iii) SEBI   iv) NSE

g) _____ is the most popular index of BSE

   i) Nifty

   ii) Sensex

   iii) Market development Index

   iv) Securities

h) The_______ is useful for raising short term funds.

   i) Capital market   ii) Money market

   iii) Exchange market   iv) Share market

Q2) Define financial inclusion. Explain role of financial inclusion in economic growth. **[14]**

Q3) What is meant by core banking? Explain benefits of core banking. **[14]**

Q4) Define money market. Explain functions of money market. **[14]**

Q5) Define stock market. Explain functions of stock market. **[14]**

Q6) Write short notes (Any two) **[12]**

a) Banking ombudsman scheme 2006

b) Mobile banking.

c) Money market debt fund.

d) Bombay stock exchange.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2243

[5805]-410

M.Com-II

ADVANCED BANKING AND FINANCE

435 : Recent Advances in Banking and Finance

(CBCS -2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) दुर्लक्षित घटकाला वित्तीय सेवा उपलब्ध करून देण्याची प्रक्रिया म्हणजे .... होय.

i) वित्तीय समावेशन ii) वित्तीय विकास

iii) आर्थिक विकास iv) वित्तीय साक्षरता

ब) .... या घटकाचा ग्राहक संबंध व्यवस्थापनावर सकारात्मक परिणाम होतो.

i) ग्राहक शिक्षण ii) श्रीमंत ग्राहक

iii) गरीब ग्राहक iv) वरील सर्व

क) बँकांच्या तंत्रज्ञानविषयक विकासाचे .... हे उदाहरण आहे.

i) कोअर बँकींग ii) नेट बँकींग

iii) आरटीजीएस iv) वरील सर्व

ड) कोषागार बिल हे .... चे साधन आहे.

i) नाणे बाजार ii) भांडवल बाजार

iii) रोखे बाजार iv) विनिमय बाजार

इ) प्रतिभुतींचा व्यापार करण्यासाठी .... हा घटक उपयुक्त आहे.

i) वित्त मंत्रालय ii) रोखे बाजार

iii) राज्य सरकार iv) कंपनीची स्थापना

munotes.in

फ) ग्रीन शू विकल्प ही सुविधा .... कडून सुरू करण्यात आली.

i) वित्त मंत्री ii) प्रत्येक कंपनी

iii) सेबी iv) राष्ट्रीय रोखे बाजार

य) .... हा मुंबई शेअर बाजाराचा सर्वात लोकप्रिय निर्देशांक आहे.

i) निफ्टी ii) सेन्सेक्स

iii) बाजार विकास निर्देशांक iv) प्रतिभुती

र) अल्प कालावधी चा निधी उभारण्यासाठी .... उपयुक्त आहे.

i) भांडवल बाजार ii) नाणे बाजार

iii) विनिमय बाजार iv) भाग बाजार

प्र.2) वित्तीय समावेशनाची व्याख्या करा. आर्थिक वृद्धी मधील वित्तीय समावेशनाची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) कोअर बँकींग म्हणजे काय? कोअर बँकींग चे फायदे स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) नाणे बाजाराची व्याख्या द्या. नाणे बाजाराची कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) रोखे बाजाराची व्याख्या करा. रोखे बाजाराची कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) बँकींग ओम्बूड्समैन स्कीम 2006

ब) मोबाईल बँकींग

क) नाणेबाजार कर्ज निधी

ड) मुंबई शेअर बाजार

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2244

[Total No. of Pages : 4

[5805]-411

M.Com. - II
RECENT ADVANCES IN MARKETING
437 : Advanced Marketing - VII
(2019 Pattern) (Semester - IV) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No.1 and question No.6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from question No.2 to question No.5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6). **[6]**

a) The term digital marketing was first used in which year.

i) 1910 ii) 1920

iii) 1990 iv) 1991

b) Poverty has an_________effect on the environment and sustainable development.

i) Adverse ii) Directionless

iii) Variable iv) Friendly

c) WWW. Filpkart. Com is example of ________.

i) C2C, E-Commerce, E-Business model

ii) B2C, E-Commerce, E-Business model

iii) C2B, E-Commerce, E-Business model

iv) B2G, E-Commerce, E-Business model

d) Marketing is a process which aims at_________.

i) Production

ii) Profit making

iii) The Satisfication of customer needs

iv) Selling Products

e) _______is not a types of marketing concept.

i) The production concept

ii) The selling concept

iii) The social marketing concept

iv) The supplier concept

f) ______ strategy has the goal of increasing sales.

i) Marketing ii) Purchasing

iii) Promoting iv) Advertising

g) The_______approach focus on competitive advantage, customer needs and expectations, creativity and flexibility

i) Competitive ii) Institutional

iii) Organisational iv) Strategic

h) _______is a sustainable business approach adopted to create business, better interests & a better world.

i) Sustainable marketing

ii) Marketing mixed

iii) Sustainable development

iv) Sustainable procedure

Q2) What do you mean by marketing strategy? Explain the various types of marketing strategy. **[14]**

Q3) What do you mean by sustainable marketing? Explain in detail importance and problems of sustainable marketing. **[14]**

Q4) Define term digital marketing? Explain the problems and prospects of digital marketing. **[14]**

Q5) Explain types of customer defined standard and Development of customer defined standard. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2). **[12]**

a) Difference between Global and local marketing strategy.

b) Current examples of corporate sustainability Endeavors.

c) Artificial intelligence.

d) Role of Customers in service delivery.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P2244

[5805]-411

M.Com. - II

RECENT ADVANCES IN MARKETING

437 : Advanced Marketing - VII

(2019 Pattern) (Semester - IV) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 या प्रश्नांपैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडविणे.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे एकुण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिकेचा वापर करावा.

प्र.*1)* खालील पर्यायापैकी एक पर्याय निवडा. (कोणतेही 6) **[6]**

अ) डिजिटल मार्केटिंग हि संज्ञा सर्वप्रथम कोणत्या वर्षी वापरण्यात आली ....

i) 1910 ii) 1920

iii) 1990 iv) 1991

ब) गरिबीचा पर्यावरणावर आणि शाश्वत विकासावर .... परिणाम होतो.

i) प्रतिकुल ii) दिशाहीन

iii) परिवर्तनशिल iv) मैत्रीपूर्ण

क) WWW. Flipkart.Com हे कशाचे उदाहरण आहे.

i) सी टू सी ई-कॉमर्स, इ-बिझनेस मॉडेल

ii) बी टू सी ई-कॉमर्स, इ-बिझनेस मॉडेल

iii) सी टू बी ई-कॉमर्स, इ-बिझनेस मॉडेल

iv) बी टू जी ई-कॉमर्स, इ-बिझनेस मॉडेल

ड) विपणन हि एक प्रक्रिया आहे ज्याचे उद्दीष्ट .... आहे.

i) उत्पादन ii) नफा मिळविणे

iii) ग्राहकांच्या गरजांचे समाधान iv) उत्पादन विक्री

इ) .... हा विपणन संकल्पनेचा प्रकार नाही.

i) उत्पादन संकल्पना ii) विक्री संकल्पना

iii) सामाजिक विपणन संकल्पना iv) पुरवठादार संकल्पना

munotes.in

फ) .... धोरणात विक्री वाढविण्याचे उद्दीष्ट आहे.

i) विपणन ii) खरेदी

iii) प्रचार iv) जाहिरात

य) .... दृष्टीकोणाद्वारे स्पर्धात्मक लाभ, ग्राहकांच्या गरजा आणि अपेक्षा, सर्जेनशिलता आणि लवचिकता यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले.

i) स्पर्धात्मक ii) संस्थात्मक

iii) संघटात्मक iv) व्युहरचनात्मक

र) .... म्हणजे व्यवसाय उत्तम हितसंबंध आणि एक चांगले जग निर्माण करण्यासाठी स्वीकारलेली शाश्वत व्यवसाय कार्यपद्धती होय.

i) शाश्वत विपणन ii) विपणन मिश्र

iii) शाश्वत विकास iv) शाश्वत कार्यपद्धती

munotes.in

प्र.2) विपणन धोरण, व्युहरचना म्हणजे काय? विपणन धोरणाचे, व्युहरचनेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) शाश्वत विपणन म्हणजे काय? शाश्वत विपणनाचे महत्व आणि समस्या सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) डिजीटल विपणनाची व्याख्या देऊन डिजीटल विपणनाच्या समस्या आणि प्रगती / संभाव्यता स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) परिभाषित सेवा मानकांमध्ये ग्राहकांचे प्रकार आणि ग्राहकांचा विकास परिभाषित सेवा मानके स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) जागतिक विपणन व्युहरचना आणि स्थानिक विपणन व्युहरचना यातील फरक स्पष्ट करा.

ब) कार्पोरेट शाश्वततेच्या प्रयत्नांची सध्य:कालीन उदाहरणे.

क) कृत्रीम बुद्धीमत्ता.

ड) सेवा वितरणात ग्राहकांची भुमिका.

⌘⌘⌘